

MISKOLC MEGYEI JOGÚ VÁROS
ALPOLGÁRMESTERE

Iktatószám: 346720-13/2021.

Ügyintéző: Takács Andrea

Döntéskérő indítvány

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata 2020. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló beszámolójának elfogadása tárgyában

Előkészítésért felelős:

Dr. Szekanecz Noémi
osztályvezető
Szociális és Köznevelési Osztály

Egyeztetve:

Gúr Péter Attila
igazgató
Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és
Gyermejjóléti Intézmény

Törvényességi véleményezésre bemutatva:

Dr. Ignácz Dávid
jegyző

Tisztelt Polgármester Úr!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdésére tekintettel a települési önkormányzatoknak a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladataik ellátásáról minden évben május 31-éig - a külön jogszabályban meghatározott tartalommal - átfogó értékelést kell készíteniük. A beszámoló elkészítése során lehetőség nyílik a tevékenységek, felülvizsgálatára, az esetleges hiányosságok felszínre hozására, a változások bemutatására.

A települési önkormányzatok és megyei kirendeltség számára a beszámoló tartalmi követelményeit a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997.(IX.10.) Korm. rendelet 10. számú melléklete tartalmazza, amelyek az alábbiak:

- a) a település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira,
- b) az önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások biztosítása,
- c) az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása,
- d) a felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi és területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása,
- e) a jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján,
- f) a bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása, valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása,
- g) a települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek.

Ezen túlmenően az előző évhez képest történt jogszabályi és a helyi szociális ellátórendszerben végbement változásokat is bemutatja a beszámoló, információt nyújtva a város gyermekekkel kapcsolatos szociális szolgáltató politikájának kialakításához és fejlesztéséhez, illetve a fejlesztéseket tartalmazó tervdokumentumok megalapozásához.

Az értékelés elkészítéséhez szükséges adatok és információk szolgáltatására a Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény került felkérésre. A bűnmegelőzés területére vonatkozóan - a Miskolci Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya és a Miskolci Önkormányzati Rendészet került megkeresésre. A gyermekek egészségének megőrzése, betegségek megelőzése céljából végzett tevékenységekről és szűrővizsgálatokról, azok számáról a Miskolci Egészségfejlesztési Intézet nyújtott tájékoztatást. A gyermekétkeztetéssel kapcsolatos adatok a Kórház- és Menzaétkeztetés Kft-től és a Miskolci Közintézmény-működtető Központtól származnak.

Az említett intézmények által megküldött primer adatok és beszámolók képezik az anyag lényegi elemeit. A többi adat és a statisztikai mutató forrása a Központi Statisztikai Hivatal adatbázisa, a helyi népesség-nyilvántartó, a helyi térinformatikai rendszer, valamint a jegyzői szociális nyilvántartás.

Tekintettel a Gyvt.-ben előírt kötelezettségre, 2021. május 31. napjáig szükséges Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata 2020. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló beszámolójának elfogadásáról dönteni.

A 27/2021.(I.29.) Korm. rendelettel kihirdetett veszélyhelyzetben alkalmazni kell a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. §-ának (4) bekezdését, amely az alábbiak szerint rendelkezik:

„Veszélyhelyzetben a települési önkormányzat képviselő-testületének, a fővárosi, megyei közgyűlésnek feladat- és hatáskörét a polgármester, illetve a főpolgármester, a megyei közgyűlés elnöke gyakorolja. Ennek keretében nem foglalhat állást önkormányzati intézmény átszervezéséről, megszüntetéséről, ellátási, szolgáltatási körzeteiről, ha a szolgáltatás a települést is érinti.”

Mindezekre tekintettel kérem Tisztelt Polgármester Urat, hogy a határozati javaslatot elfogadni és a határozatot meghozni szíveskedjen.

2021. MÁJ. 21

Miskolc, 2021.

Varga Andrea Klára
alpolgármester

Határozati javaslat:

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának Polgármestereként – a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdése alapján a Közgyűlés feladat- és hatáskörét gyakorolva – az alábbi határozatot hozom:

Tárgy: Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata 2020. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló beszámoló elfogadása

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának Polgármestereként Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata 2020. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló beszámolóját jelen határozat melléklete szerinti tartalommal elfogadom.

Felelős:

Polgármester

Végrehajtásért felelős:

Szociális és Köznevelési Osztály

Határidő:

azonnal

MISKOLC MEGYEI JOGÚ VÁROS
ÖNKORMÁNYZATA

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének

...../2021. (.....) határozata

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának Polgármestereként – a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdése alapján a Közgyűlés feladat- és hatáskörét gyakorolva – az alábbi döntést hozom:

Tárgy: Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata 2020. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló beszámoló elfogadása

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának Polgármestereként Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata 2020. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról szóló beszámolóját jelen határozat melléklete szerinti tartalommal elfogadom.

Felelős: Polgármester
Végrehajtásért felelős: Szociális és Köznevelési Osztály
Határidő: azonnal

Miskolc, 2021.

Veres Pál
polgármester

Ellenjegyzem:

Dr. Ignác Dávid
jegyző

..../2021. (.....) *határozat melléklete*

BESZÁMOLÓ MISKOLC MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
2020. ÉVI GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI
FELADATAINAK ELLÁTÁSÁRÓL

MISKOLC

Tartalom

1. Bevezetés.....	3
1.1. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR.....	4
2. Demográfiai adatok	5
3. Az Önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások.....	9
3.1. A GYVT. ÁLTAL AZ ÖNKORMÁNYZAT RÉSZÉRE KÖTELEZŐ FELADATKÉNT ELŐÍRT PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK ISMERTETÉSE.....	9
3.2. GYERMEKÉTKEZTETÉS	12
3.3. AZ ÖNKORMÁNYZAT RENDELETÉBEN – ÖNKÉNT VÁLLALT – PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK ISMERTETÉSE	17
4. Az Önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások.....	19
4.1. A CSALÁD- ÉS GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT SZAKMAI MUNKÁJÁNAK ÖSSZEGZŐ BEMUTATÁSA.....	20
4.2. A CSALÁD- ÉS GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS SZAKMAI MUNKÁJÁNAK ÖSSZEGZŐ BEMUTATÁSA.....	53
4.3. A CSALÁDOK- ÉS GYERMEKEK ÁTMENTI OTTHONA SZAKMAI MUNKÁJÁNAK ÖSSZEGZŐ BEMUTATÁSA	69
4.4. A BÖLCSŐDEI FELADATELLÁTÁS SZAKMAI MUNKÁJÁNAK BEMUTATÁSA	81
5. Szakmai ellenőrzések.....	96
6. Bűnmegelőzési tevékenység.....	99
6.1. A MESZEGYI BŰNMEGELŐZÉSI TEVÉKENYSÉGE	99
6.2. A MISKOLCI ÖNKORMÁNYZATI RENDÉSZET 2020. ÉVBEN VÉGREHAJTOTT IFJÚSÁGVÉDELMI INTÉZKEDÉSEI	108
6.3. A MISKOLCI RENDŐRKAPITÁNYSÁG BŰNÜGYI OSZTÁLYÁNAK 2020. ÉVRE VONATKOZÓ IFJÚSÁGVÉDELMI JELENTÉSE	110
7. Civil szervezetekkel történő együttműködés.....	112
8. A hátrányos helyzetű családok és gyermekek további segítése, valamint a gyermekek egészségének védelme érdekében végzett tevékenységek	113
8.1. MENTOR PROGRAM.....	113
8.2. A VÉDŐNŐI GONDOZÁS ÉS A GYERMEKEK EGÉSZSÉGES FEJLŐDÉSÉT SZOLGÁLÓ SZŰRŐPROGRAM	115
9. Értékelés	120

1. Bevezetés

A **gyermekvédelemről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdésére** tekintettel a települési önkormányzatoknak a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladataik ellátásáról minden évben május 31-éig - a külön jogszabályban meghatározott tartalommal - átfogó értékelést kell készíteniük. A beszámoló elkészítése során lehetőség nyílik a tevékenységek, felülvizsgálatára, az esetleges hiányosságok felszínre hozására, a változások bemutatására.

A települési önkormányzatok és megyei kirendeltség számára a beszámoló tartalmi követelményeit a **gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997.(IX.10.) Korm. rendelet 10. számú melléklete tartalmazza**, amelyek az alábbiak:

- a) a település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira,
- b) az önkormányzat által nyújtott pénzügyi és természetbeni ellátások biztosítása,
- c) az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása,
- d) a felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása,
- e) a jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján,
- f) a bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása, valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása,
- g) a települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek.

Ezen túlmenően az előző évhez képest történt jogszabályi és a helyi szociális ellátórendszerben végbement változásokat is bemutatja a beszámoló, információt nyújtva a város gyermekekkel kapcsolatos szociális szolgáltató politikájának kialakításához és fejlesztéséhez, illetve a fejlesztéseket tartalmazó tervdokumentumok megalapozásához.

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata (a továbbiakban: Önkormányzat) a jövőben is kiemelt feladatának tekinti a gyermekek helyzetének, ezen keresztül esélyegyenlőségének javítását. Ezt a gyermekjóléti alapellátások komplex biztosításával, különböző, törvény által előírt és azon is túlmutató önkormányzati rendeletben a helyi sajátosságokhoz és szükségletekhez igazított pénzügyi támogatások megállapításával, sokszínű intézményi háttérnek magas színvonalú működtetésével igyekszik biztosítani.

Az értékelés elkészítéséhez szükséges adatok és információk szolgáltatására a **MESZEGYI** került felkérésre. A bűnmegelőzés területére vonatkozóan - a **Miskolci Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya** és a **Miskolci Önkormányzati Rendészet** került megkeresésre. A gyermekek egészségének megőrzése, betegségek megelőzése céljából végzett

tevékenységekről és szűrővizsgálatokról, azok számáról a **Miskolci Egészségfejlesztési Intézet** (továbbiakban: MEFI) nyújtott tájékoztatást. A gyermekétkeztetéssel kapcsolatos adatok a **Kórház- és Menzaétkeztetés Kft-től** és a **Miskolci Közintézmény-működtető Központtól** (továbbiakban: MKmK) származnak.

Az említett intézmények által megküldött primer adatok és beszámolók képezik az anyag lényegi elemeit. A többi adat és a statisztikai mutató forrása a Központi Statisztikai Hivatal adatbázisa, a helyi népesség-nyilvántartó, a helyi térinformatikai rendszer, valamint a jegyzői szociális nyilvántartás.

A beszámoló elkészítéséhez adatot és tájékoztatást szolgáltató személyeknek, szervezeteknek, intézményeknek köszönetet mondunk segítő közreműködésükért!

1.1. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

A beszámoló elkészítését az alább hivatkozott jogszabályok rendelkezései alapozzák meg.

A gyermekek alapvető jogait az **Alaptörvény** deklarálja. A XVI. cikk (1) bekezdése alapján „Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.”

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 13. § (1) bekezdésének 8. és 8a. pontja az önkormányzatok hatáskörében ellátandó feladatként határozza meg a gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások, továbbá a szociális szolgáltatások és ellátások biztosítását.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) célja, hogy megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői kötelezettségek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről. (Gyvt. 1. § (1) bekezdés)

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló **149/1997.(IX.10.) Korm. rendelet** rendelkezései.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló **15/1998.(IV.30.) NM rendelet** (a továbbiakban: NM rendelet) rendelkezései.

A települési önkormányzat képviselő-testülete rendeletben szabályozta a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint ellenőrzésének, szabályait, továbbá az Szt. rendelkezései alapján nyújtott ellátások kiegészítéseként meghatározott települési támogatásokat és azok jogosultsági feltételeit. Városunkban a települési támogatás és az önkormányzat által nyújtott egyéb szociális ellátások helyi

szabályait **Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzat Közgyűlésének 2/2015.(II.10.) számú rendelete** (továbbiakban: Rendelet) tartalmazza.

A Gyvt. 29. § (1) bekezdésének felhatalmazása alapján a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokról, a szociális szolgáltatásokról, azok igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról, valamint a köznevelési intézmények étkeztetéséért fizetendő térítési díjakról az Önkormányzat Közgyűlése **26/2018.(XII.17.) számú önkormányzati rendeletében** határozott.

2. Demográfiai adatok

A város területének nagysága: 236,66 km², amelyből belterület: 54,21 km², zártkert: 29,34 km², külterület: 153,11 km², népsűrűség: (2021.02.24-i adatok alapján) 640,8 fő/km²
(Forrás: helyi adatgyűjtés.)

Ebben a fejezetben feltüntetett adatok 2021.03.04-én, illetve a népesség összevont nem és korcsoport szerinti megoszlása 2021.03.16-án került lekérdezésre a Vizuál Regiszterből. Így a táblázatok a 2021.02.24-i, illetve 2021.03.12-i állapotnak megfelelő adatokat mutatják. Az adatbázis folyamatosan frissítésre kerül és archív adatok (előző évek, hónapok, napok) lekérdezésére a rendszer nem ad lehetőséget.

2021. február 24-én az állandó lakosok száma 153.975 főről 2019. decemberéhez képest 151.660 főre csökkent, amelyből a férfiak száma: 70.601 fő, a nők száma: 81.059 fő volt.

Természetes szaporodás (fő)

Év	Élve születések száma	Halálozások száma	Természetes szaporodás
2018	1328	2034	-976
2019	1316	2325	-1.009
2020	1236	2464	-1228

Forrás: Népesség nyilvántartási rendszer

A tendencia évek óta azt mutatja, hogy a halálozások száma jóval meghaladja a születések számát, ezáltal természetes fogyásról beszélhetünk.

Öregedési index:

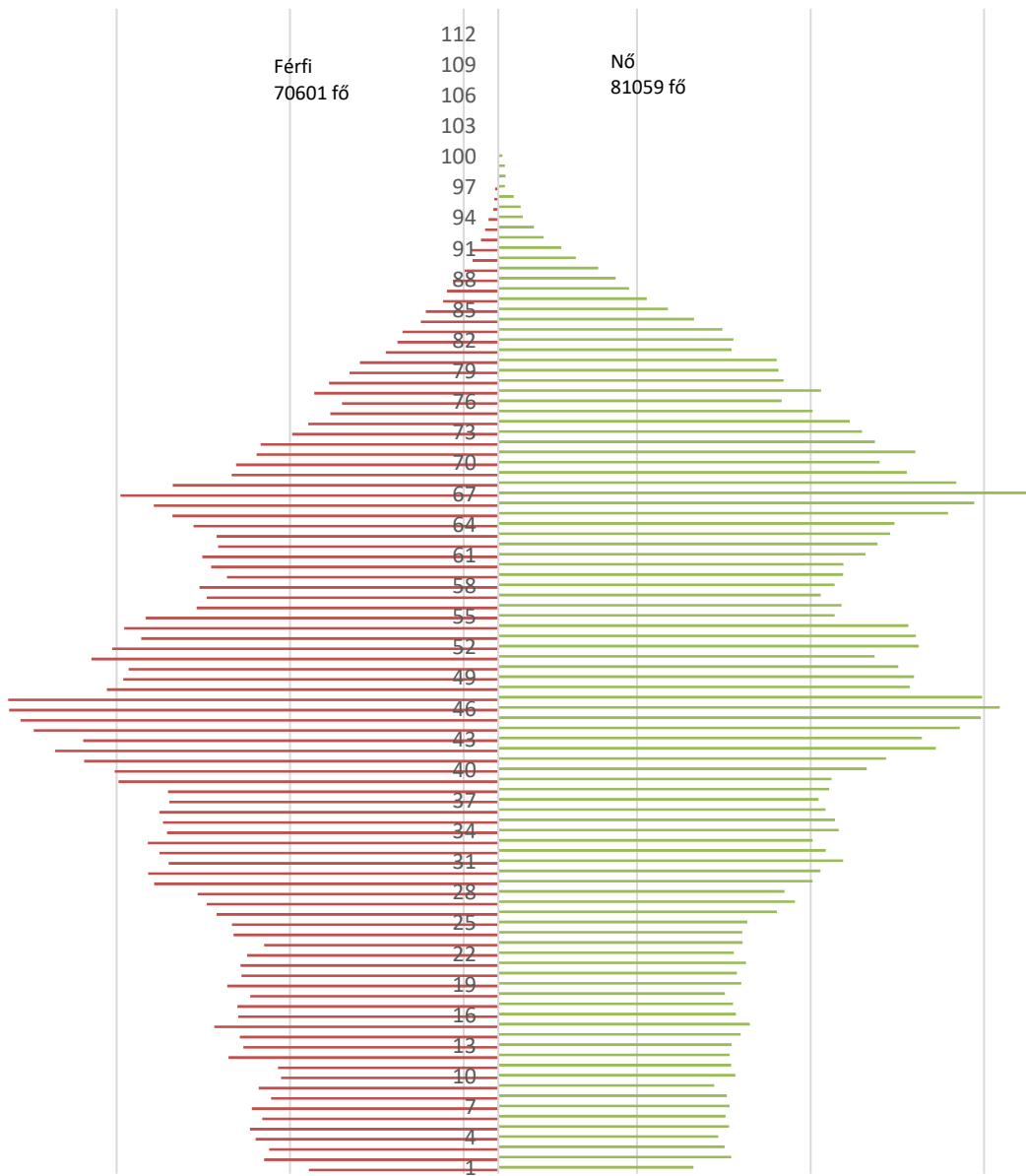
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Természetes szaporodás
2020	1236	20271	164,56 %

Korfa a 2021. február 24-i állapot szerint

A miskolci korfa **alakja hagyma**, amely a fogyó népesség jellemzője. A keskeny alap, felfelé kicsit szélesedő forma a fiatalabb generációk fogyását és az idősebb korosztályok arányának növekedését tükrözi. Stabilitást mutat viszont a város életében a 40-54 éves korosztály számának növekedése (2016-ban 34.569, 2017. évben 35. 348 fő, 2018. évben 35.745 fő, 2019. évben 36.119 fő, 2020. évben 36.235 fő volt)

Az ábra a város népességének nem és kor szerinti megoszlását oly módon mutatja be, hogy a függőleges tengely jobb oldalán a nők, bal oldalán a férfiak számát ábrázolja egymásra helyezett szalagdiagramok formájában. Míg a fiatalabb korosztályoknál a nemek aránya kiegyenlítő, az életkor előrehaladtával a nők magasabb száma jellemző.

Korfa
Miskolc állandó népessége 2021.02.24
151661 fő

A népesség összevont nem és korcsoport szerinti megoszlása Miskolcon 2021. március 12-i állapot szerint főben meghatározva (fő):

Nem/év	0-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-74	75-84	85-
Férfi	10 369	7 397	14 427	17 883	8 462	7 556	3 603	852
Nő	9 918	6 920	13 914	18 353	10 566	11 781	7 236	2 312
Összesen	20 287	14 317	28 341	36 236	19 028	19 337	10 839	3 164

Forrás: Népesség nyilvántartási rendszer

A 2019. évi állapothoz képest a 0-24, a 25-39, az 55-64 és a 75-84 éves korcsoportok létszáma csökkent, míg a 40-54 év, a 65-74 év és a 85 év feletti korosztályokat képviselők száma növekedést mutat.

A gyermekek számának megoszlása évekre vetítve korcsoportok szerint 2021. február 24-i állapotoknak megfelelően:

Nem/év	0-3	4-6	7-14	15-18
2016	5502	4020	11678	5805
2017	5539	3974	11516	5864
2018	5550	4008	11393	5831
2019	5441	4069	11311	5709
2020	5099	4093	11079	5712

Forrás: Népesség nyilvántartási rendszer

2019. évhez képest csökkent a 0-3 éves, a 7-14 éves korosztály képviselőinek száma, a 4-6 éves óvodás, és a 15-18 éves korosztály képviselőinek száma viszont emelkedést mutat.

A gyermekek számának megoszlása nem és kor szerint 2021. február 24-i állapotnak megfelelően (fő)

Nem/év	0-3	4-6	7-14	15-18
Fiú	2580	2106	5681	2997
Lány	2519	1987	5398	2715
Összesen	5099	4093	11079	5712

Forrás: Népesség nyilvántartási rendszer

3. Az Önkormányzat által nyújtott pénzbeli és természetbeni ellátások

3.1. A GYVT. ÁLTAL AZ ÖNKORMÁNYZAT RÉSZÉRE KÖTELEZŐ FELADATKÉNT ELŐÍRT PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK ISMERTETÉSE

A szociális és gyermekjóléti ellátások feltételeit az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak kell biztosítaniuk. A Gyvt. meghatározza az Önkormányzat által kötelezően nyújtandó pénzbeli és természetbeni ellátások körét, amelyek **2020. évben a következők voltak:**

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- kiegészítő pénzbeli ellátás,
- gyermekétkeztetés

3.1.1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság

A Gyvt. 19. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy **a gyermek szociális helyzete alapján jogosult**

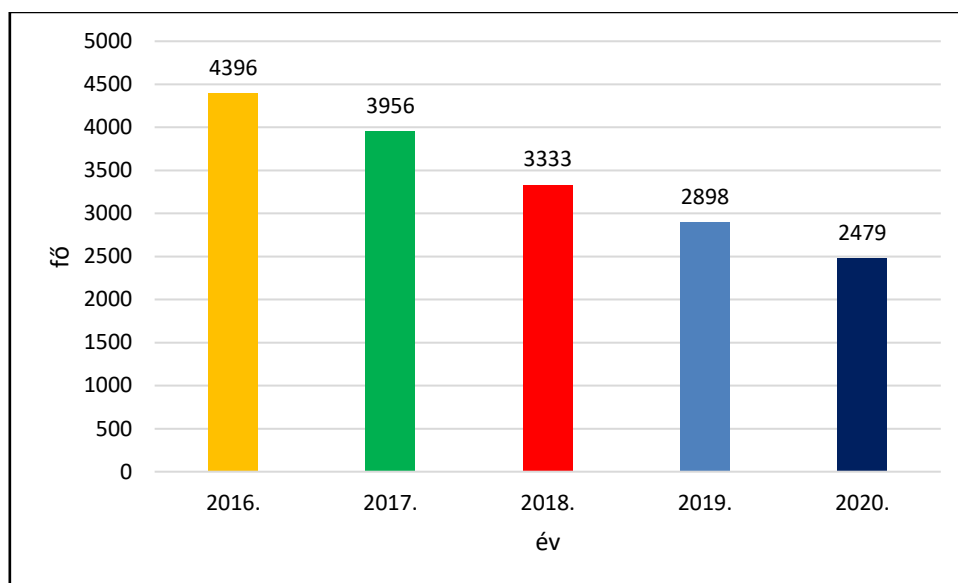
- a törvényben meghatározott ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés (2016. január 1. napjától – ha megfelel a Gyvt. 21/C. §-ában foglalt feltételeknek – a szünidei gyermekétkeztetésnek) igénybevételére,
- évente két alkalommal (tárgyév augusztus, illetve november hónapjában), pénzbeli támogatást folyósít. A pénzbeli támogatást 2019 előtt természetbeni támogatásként, Erzsébet-utalvány formájában kapták a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak, azonban az Erzsébet-utalványok megszüntetésére tekintettel 2019-től már készpénzben került kifizetésre a támogatás. Az **alapösszegű** támogatás 2020. évben alkalmanként 6.000,- Ft volt. Azon rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek tekintetében, akiknél a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet is fennállt, 6500,- Ft **emelt összegű pénzbeli támogatás** került kiutalásra. Az alapösszegű és emelt összegű támogatás mértékét - a jelenleg hatályos szabályoknak megfelelően - a mindenkori költségvetési törvény tartalmazza. A támogatás mértékének 2017. évi emelésével egyrészt kompenzálásra kerül az összeg vásárlói értékének csökkenése, másrészt az ellátás célzottságának javítását szolgálja a differenciált emelés, amely így a legnehezebb helyzetben élő gyermekeknek tud érdemibb segítséget nyújtani. 2020. évben a központi költségvetés terhére összesen igényelt egyszeri pénzbeli támogatás összege: 34 422 500,- Ft volt. Az ügyfelek által fel nem vett támogatás összege, 463 000,- Ft visszautalásra került. Így a ténylegesen kifizetett összeg: 33 959 500,- Ft volt.
- Jogosult külön jogszabályokban meghatározott egyéb kedvezményekre (ingyenes tankönyv, a hátrányos helyzet és a halmozottan hátrányos helyzet megállapításának alapja, a közműfejlesztési támogatás és védendő fogyasztói státusz megállapítása).

A jogosultság megállapítása jövedelemhatárhoz kötött, továbbá a család vagyoni helyzetét is vizsgálni szükséges.

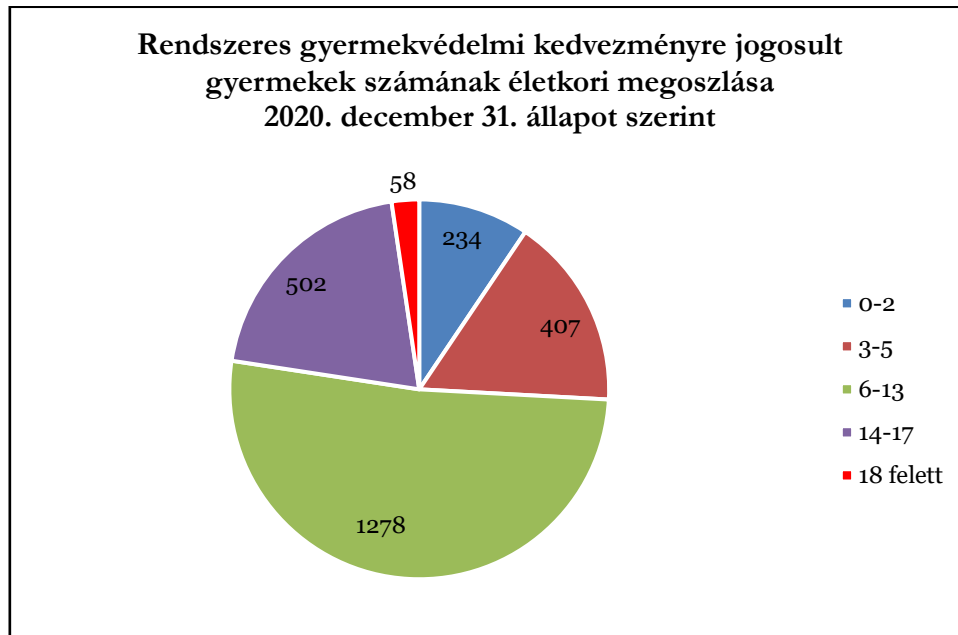
2018. évtől a korábbi évekhez képest a jövedelemhatár 5 %-kal emelkedett - amely így alapesetben az öregségi nyugdíjminimum legkisebb összegének (továbbiakban: nyugdíjminimum) 135%-a, egyes kivételes esetekben 145%-a - ezzel is lehetőséget nyújtva arra, hogy még több szociálisan rászoruló gyermek alapszükségeit legyen lehetőség kielégíteni, elsődlegesen természetbeni komponensekkel.

A nyilvántartás szerint **2020. december 31. napján 2.479 fő volt rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult.**

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesültek száma az előző 5 évben az alábbiak szerint alakult:

Forrás: KSH-nak elküldött adatszolgáltatás

Forrás: KSH-nak készített statisztika

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapításának jogszabályi feltételeit a Gyvt. 67/A. §-a szabályozza.

A Gyvt. 67/A.§(1) bekezdése alapján **hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult** gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége,
- b) a szülő vagy gyám alacsony foglalkoztatottsága,
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei.

A Gyvt. 67/A. § (2) bekezdés alapján **halmozottan hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult** gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a fenti három körülmény közül legalább kettő fennáll.

Továbbá a Gyvt. 67/A § (2) bekezdésének b) és c) pontja alapján **szintén halmozottan hátrányosan helyzetűnek minősül a nevelésbe vett gyermek és az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.**

A jogszabályi feltételek fennállása esetén a települési önkormányzat jegyzőjének hatáskörébe tartozik a hátrányos illetve halmozottan hátrányos helyzet státuszának megállapítása, amelyről külön döntésben rendelkezik. Erre sor kerülhet a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításával egyidejűleg kérelemre, vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is, szintén kérelemre.

A státusz megállapításához különböző pozitív előnyök fűződnek pl. szünidei gyermekétkeztetés igénybevételenek lehetősége, a rendszeres gyermekvédelmi

kedvezményhez kapcsolódó egyszeri pénzbeli támogatás magasabb összege, továbbtanulásnál többlet pont szerzése stb.

2020. 12.31. napján:

A hátrányos helyzetű gyermekek száma: 970 fő,
a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma: 1098 fő volt.

Forrás: Jegyzői nyilvántartás

3.1.2. Kiegészítő pénzbeli ellátás

A Gyvt. 19. § (1a) bekezdése alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családba fogadó gyámjával kirendelt – **tartásra köteles** – hozzátartozó havonta a nyugdíjminimum legkisebb összege 22 %-ának megfelelő mértékű kiegészítő pénzbeli ellátást kap, ha nyugellátásban, vagy a jogszabályban felsorolt egyéb járandóságban részesül.

Kiegészítő pénzbeli ellátás 2020. évben nem került megállapítására, illetve folyósításra, tekintettel arra, hogy a családba fogadó gyámok vonatkozásában nem állt fenn a tartási kötelezettség.

3.2. GYERMEKÉTKEZTETÉS

3.2.1. Az intézményekben a kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok

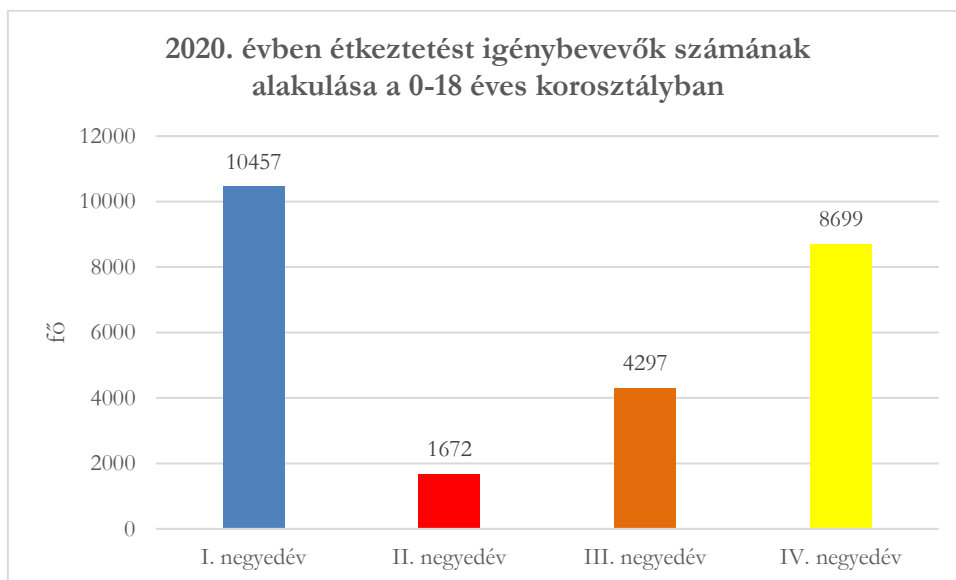
A Gyvt. 21. §-a alapján természetbeni ellátásként a gyermek részére életkorának megfelelő gyermekétkeztetést kell biztosítani a szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére abban az intézményben ahol napközben gondozása, nevelése, oktatása zajlik.

Miskolcon 2020. évben is minden nevelési és oktatási intézményben biztosított volt a gyermekek étkeztetése.

A gyermekek közétkeztetését a városban a Kórház- és Menzaüzemeltetés Kft. látja el. 2020. évben 5 főzőkonyhát és 48 tálalókonyhát üzemeltettek. Az 5 főzőkonyha közül négyben tálalás is történik, ebből 3 főzőkonyhán a 0-18 éves közötti korosztálynak. A 48 tálalókonyha közül 8 befejező konyha, melyből 7 konyhán étkezik 0-18 év közötti korosztály, összesen pedig 46 tálalókonyhán étkezik ez a korosztály.

Míg 2019. évben 14.062 fő volt az ellátottak száma ebben a korosztályban, ez 2020. évben átlagosan 6.281 főre csökkent. A nagy mértékű csökkenést valószínűleg a koronavírus járvány miatt hozott védelmi intézkedések, a digitális oktatás bevezetése okozták.

Az alábbi diagramból jól látszik, hogyan változott negyedévente az étkezést igénybevevők száma a 0-18 éves korosztály esetében:

3.2.1.1. Bölcsődei gyermekétkeztetésre vonatkozó adatok

Bölcsőde		Normatív, kedvezményben nem részesülők				Ingyenes ellátásban részesülők			
Száma	Neve	Miskolci		NEM miskolci		Miskolci		NEM miskolci	
		Létszám	Igénybevett napok	Létszám	Igénybevett napok	Létszám	Igénybevett napok	Létszám	Igénybevett napok
1.	Napsugár	10	1 331	2	237	28	3 483	3	457
4.	Dobó Katica	18	2 964	3	402	38	5 838	11	1 617
7.	Petneházy	15	1 940	0	0	33	4 829	2	253
9.	Kilián	8	995	0	0	63	9 060	2	280
11.	Heim Pál	15	2 169	4	629	39	5 588	9	1 358
15.	Margaréta	11	1 549	2	207	47	7 025	6	665
16.	Diósgyőri	17	2 340	0	0	52	8 159	0	0

23.	Katica	4	512	0	0	43	6 093	2	315
24.	Mesemalom	21	3 161	1	206	37	5 842	1	245
25.	Napraforgó	12	1 795	1	182	74	11 489	4	601
Összesen:		2 147	131	18 756	12	1 863	453	67 406	40

A fenti táblázatban szereplő adatok a 2020. évi átlag adatot mutatják, külön bontva normatív kedvezményben nem részesülő és az ingyenes ellátásra jogosult gyermekek éves átlag számát, az általuk igénybe vett étkezések számát. Mindkét esetben külön bontva a miskolci és nem miskolci lakhellyel rendelkező gyermekek éves átlag számát.

A Gyvt. 94. §-ának (5a) bekezdése szerint

A települési önkormányzat által fenntartott

a) bölcsőde a szolgáltatói nyilvántartásban szereplő férőhelyszáma legfeljebb 25%-áig, az ellátási területén kívül lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező gyermek ellátását is biztosíthatja, feltéve, hogy az ellátási területén lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező valamennyi bölcsődei ellátást igénylő és arra jogosult gyermek ellátását biztosítani tudja.”

Bölcsődéinkben a törvény által meghatározott százalékgig veszik fel a nem miskolci bejelentett lakcímmel rendelkező gyerekeket, ha szüleik munkahelye Miskolcon található.

A beíratott gyermekek megközelítőleg 2/3-a mentesült a térítési díj fizetése alól, pl. a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyerekek, a három vagy több gyermekes családok, sérült vagy fogyatékos, tartósan beteg gyermeket nevelő családok esetén védelembe vett és a nevelésbe vett gyermekek esetén a jövedelmi határtól függetlenül érvényessé vált a 100%-os kedvezmény.

A bölcsődei gyermekétkeztetéssel kapcsolatos tapasztalatok

2018. nyarán a bölcsődei étkeztetés átkerült az Avasi Gimnázium konyhájára, ahonnan kiszállító vállalkozók juttatják el a kész ételeket a gyermekek számára. Az ételmezésvezető számára új feladatot jelentett a bölcsődés gyermekek étkeztetésével kapcsolatos teendő.

A konyha képviselőivel – ételmezésvezetővel, területi képviselővel, ételmezésvezetővel – havi rendszerességgel tartanak megbeszéléseket, az előkészített étlapterveket a MESZEGYI képviseletében részt vevő bölcsődevezetőkkel közösen pontosítják.

2020. évben a pandémia miatt a bölcsődék ügyletének biztosításához igazodóan történt a szolgáltatás biztosítása.

3.2.1.2. Az óvodákra, általános iskolákra, középfokú oktatási intézményekre és kollégiumokra vonatkozó adatok:

2020. év végén az általános iskolai, a középiskolai és a kollégiumi tanulók étkeztetését nyilvántartó MKMK, valamint az óvodák új térítési díj nyilvántartó programot szereztek be, amelyet 2021. január hónaptól használnak. Az óvodák a programhoz új számítástechnikai eszközöket is beszerettek.

Az óvodák, iskolák és kollégiumok étkeztetését továbbra is a KEM Kft. végzi. Az óvodák az étkeztetés ellátása céljából különféle eszközöket vásároltak: mosogatógépet, mosógépet,

mikrohullámú sütőt, szeletelő gépet, kenyérpirítót, zsúrkocsit. A Miskolci Belvárosi Óvoda a NÉBIH előírásainak megfelelően Salgó polcrendszert szerzett be, a Kassai úti Tagóvoda tálalókonyhájában pedig az épület felújítás során leselejtezett konyhaszekrényt pótolták új Salgó polcokkal.

Korcsoport	Normatív támogatásban részesültek száma		Normatív támogatásban nem részesülők száma (teljes térítési díjat fizetők)	Étkezők összesen
	100 %-os (ingyenes étkezők)	50 %-os (a térítési díj felét fizetők)		
óvodások	1907		289	2196
általános iskolások	767	713	1718	3198
középiskolások	25	270	351	646
összesen	2699	983	2358	6040

Forrás: MKmK

3.2.2. Szünidei gyermekétkeztetés

A Gyvt. 21/C. §-a alapján a települési önkormányzat a **szünidei gyermekétkeztetés keretében** a szülő, törvényes képviselő kérése alapján a déli meleg főétkezést a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja a jogszabályban felsoroltak szerint (az őszi, téli és tavaszi szünet valamennyi munkanapján, a nyári szünetben legalább 43 munkanapon).

2020. évben a szünidei étkeztetés lebonyolítását a Polgármesteri Hivatal Szociális és Köznevelési Osztályának szervezésével problémamentesen és gördülékenyen sikerült megoldania. Az előző évhez hasonlóan, a szülők részére - őket otthonukban felkeresve - a MESZEGYI családgondozói nyújtottak segítséget az igénybevételhez szükséges nyilatkozatok értelmezéséhez és kitöltéséhez.

A szünidei étkeztetés lebonyolítására – a tavaszi szünidei étkeztetés kivételével – az étel elvitelével került sor, mely a város négy különböző pontján létesített elosztóhelyen volt igényelhető. A zökkenőmentes lebonyolítást valamennyi helyszínen, minden étkezést érintő napon a család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársai segítették elő.

A tavaszi szünet két étkeztetési napján az Önkormányzat a veszélyhelyzetre tekintettel az ételadagokat előrecsomagolva, kiszállítással juttatta el a jogosultakhoz. A feladatot végrehajtó KEM Kft. munkáját a Miskolci Önkormányzati Rendészet munkatársai segítették a címek fellelésében.

A szünidei étkeztetés biztosítását **2020. évben étkezési naponként átlagosan 314.4 gyermek részére igényelték a szülők/törvényes képviselők.**

2020. évben a szünidei gyermekétkeztetést igénylők száma:

Szünidő megnevezése	Igénylők száma adag/nap		Összesen igényelt adag/nap
	HH-s	HHH-s	
2019/2020. tanév tavaszi (2 nap)	179	255	434
2019/2020. tanév nyári (43 nap)	154	206	269
2020/2021. tanév őszi (5 nap)	216	256	472
2020/2021. tanév téli (7nap)	188	257	445

A táblázatban a nyári szünidei étkezés sornál feltüntetett adatok azt a napi megrendelést tartalmazzák, amelyre vonatkozóan a legtöbb igény jelentkezett. Nem kért minden gyermek minden napra étkezést és beléptek új jogosultak is. A heti megrendelések adagszáma mindig az aktuális gyermekszámnak megfelelően módosult.

A nyári szünidőre a 43 napot véve alapul ténylegesen 11 579 adag étel került megrendelésre, amely átlagban napi 269,27 adagot jelentett.

A pandémia ideje alatt az Emberi Erőforrások Minisztériuma által a **2020. évi téli szünidei gyermekétkeztetés** vonatkozásában kiadott rendelkezésnek megfelelően a MESZEGYI megvizsgálta azokat a családokat, ahol az igénylés ellenére a szolgáltatást nem vették igénybe.

Kihasználtsági mutatók a 2020/2021-es tanévben:

- a tavaszi szünidei igénybevétel kb. 99,7 %-os, az étkeztetés kiszállítással történt a veszélyhelyzetre tekintettel,
- a nyári szünidei igénybevételnél kb. 60,55 %-os,
- az őszi szünidei igénybevételnél kb. 45,24%-os,
- a téli szünidei igénybevételnél – a járvány második hullámának ideje alatt - kb. **26,51%-os**.

A családoknál a kapcsolatfelvétel során olyan jellegű veszélyeztető tényezőt, elhanyagolást nem tapasztaltak a családsegítő szakemberek, amely indokoltá tette volna a gyermekvédelmi intézkedés kezdeményezését (leggyakoribb indokok: járványügyi helyzet miatt a fertőzéstől való félelem, gyermekek felügyeletének megoldatlansága, az elvitelhez tömegközlekedési eszköz igénybevételére volt szükség a nagy távolság miatt, de anyagi forrás nem volt a buszjegy megvásárlására, ebben az időben élelmiszeradományokhoz is hozzájutottak).

3.3. AZ ÖNKORMÁNYZAT RENDELETÉBEN – ÖNKÉNT VÁLLALT – PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK ISMERTETÉSE

A Gyvt. 18. § (2) bekezdése felhatalmazza a települési önkormányzat képviselő-testületét, hogy a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint a gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel egyéb pénzübeli és természetbeni támogatásokat állapíthasson meg.

Az Önkormányzat kiemelten fontosnak tartja a gyermeket nevelő családok, ezáltal a gyermekek szociális biztonságának megőrzését, ezért Rendeletében kifejezetten a gyermekek és fiatal felnőttek támogatásának céljából **2020. évben** az alább felsorolt támogatási formákat biztosította.

3.3.1. Fiatalok önálló életkezdési támogatása

Életkezdési támogatásra jogosult az a gyermek, akinek gondozó szülője – a gyermek megszületése előtt legalább egy évvel már – Miskolc közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel rendelkezett, és akinek a nevére Start-számlát nyitottak. A támogatás összege egyszeri: 20.000.-Ft, amellyel - a szülő kérelmére - az Önkormányzat a Start-számla összegét a kincstári és természetes személy általi befizetésektől függetlenül kiegészíti.

A támogatás megállapítása 2020. évben nem szociális rászorultságtól függött, hanem alanyi jogon – jövedelem és vagyonvizsgálat nélkül – volt adható, jelezve, hogy az Önkormányzatnak mennyire fontos a gyermekvállalás támogatása, ezáltal a népesség demográfiai összetételének kedvezőbb alakulása.

3.3.2. Születési támogatás

Az Önkormányzat 2020. január 1. napjától – szintén alanyi jogon, és a gyermekvállalási kedv elismeréseként – kezdődően vezette be új támogatásként a születési támogatást.

A szülő a gyermek születésére tekintettel születési támogatásra jogosult, ha a gyermek születését megelőző egy évben rendelkezett és a kérelem benyújtásakor is rendelkezik Miskolc Megyei Jogú Város közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel, és az újszülöttet saját háztartásában neveli, gondozza. Az egyszeri támogatás összeg: 20 000,- Ft.

A támogatás kiutalásán kívül az Önkormányzat kedves emléklapot is küld a jogosult szülő részére.

3.3.3. Gyermekétkeztetés térítési díj kedvezménye

A Gyvt. 21/B. § (2) bekezdésében meghatározott normatív kedvezményeken felül további kedvezmény állapítható meg annak a Miskolc közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel rendelkező gyermeknek, akinek családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem összege nem haladja meg a nyugdíjminimum 150 %-át.

3.3.4. A menetrend szerinti helyi tömegközlekedés igénybevételéhez biztosított támogatás

A Rendelet szerint utazási kedvezményre jogosult a Miskolc közigazgatási területén bejelentett lakóhellyel rendelkező, az oktatási-, nevelési intézmény azon alsó tagozatos tanulója, aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy akinek családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem összege nem haladja meg a nyugdíjminimum 175 %-át. A támogatás mértéke a gyermekvédelmi kedvezményben részesülők részére a mindenkori

tanuló bérletszelvény ellenértékének 100%-a, az egy főre eső jövedelem alapján részesülők számára a mindenkori tanuló bérletszelvény ellenértékének 70%-a.

A támogatás készpénzben történő kifizetésére utólag, az előző havi bérletszelvény intézménybe történő leadása ellenében, azzal egyidejűleg kerül sor. A támogatás megállapításának célja, hogy az Önkormányzat elősegítse többek között az oktatási-, nevelési intézmények megközelítését a szociálisan rászoruló, gyermekek részére, ezzel is biztosítva a közoktatási esélyegyenlőség megvalósulását.

3.3.5. Ifjúságvédelmi támogatás

Az ifjúságvédelmi támogatás a szociálisan hátrányos helyzetben lévő, felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató fiatal felnőttek részére nyújt havonta rendszeres anyagi segítséget, ezzel növelve esélyüket a továbbtanuláshoz.

A támogatás havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 25%-a.

3.3.6. Rendkívüli települési támogatás

Az Önkormányzat a helyi rendelet megalkotása során a rendkívüli települési támogatásra vonatkozó rendkívüli élethelyzetek meghatározásakor tekintettel volt a gyermekek érdekeire is. Támogatja az egy év alatti gyermek egészséges fejlődésének biztosítása érdekében az arra rászorult családok számára a vitaminok, tápszer, stb. megvásárlását.

A Gyvt. a családjából kiemelt gyermek számára speciális jogokat állapít meg, így azt a jogát, hogy korához, szükségleteihez igazodó teljes körű ellátásban részesüljön. Ennek érdekében biztosítani kell, hogy a gyermek a személyes kapcsolatait a családjából történt kiemelés követően is ápolhassa, ezért ehhez az Önkormányzat anyagi segítséget nyújt a kapcsolattartásra jogosult szülők részére.

Az egyes támogatási formában részültek száma

Támogatási formák	2020. év	Az önkormányzat által kiutalt éves összeg Ft-ban
Fiatalok önálló életkezdési támogatása	153	3 060 000
Születési támogatás	375	7 500 000
Gyermekétkeztetési térítési díj kedvezménye	0	0
A menetrend szerinti helyi tömegközlekedés igénybevételéhez biztosított támogatás	129	2 151 690
Ifjúságvédelmi támogatás	7	555 750

Forrás: Miskolc M.J.V. PH. Szociális nyilvántartó rendszere

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium megbízásából az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő (a továbbiakban: Támogatáskezelő) 2020. szeptember 1-jén meghirdette a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázatot (továbbiakban: Ösztöndíjpályázat). A hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőoktatásban való

részvételének támogatása érdekében az Önkormányzat - 8 év kihagyás után - ismételten csatlakozott az Ösztöndíjpályázat aktuális fordulójához, melynek keretében 5 fiatal miskolci állandó lakóhelyű fiatal tanulásának támogatásáról döntött. Két tanulmányi féléven keresztül, 5 000 Ft/hó önkormányzati támogatásban részesülnek majd.

4. Az Önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások

A gyermekjóléti alapellátások célja, hogy hozzájáruljon a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a családjából történő kiemelésének megelőzéséhez.

A személyes gondoskodás körébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokat a Gyvt. 15. § (2) bekezdése sorolja föl, melyek az alábbiak:

- 1. a gyermekjóléti szolgáltatás** (család- és gyermekjóléti központ, család- és gyermekjóléti szolgáltatás),
- 2. a gyermekek napközbeni ellátása** (bölcsődei ellátás),
- 3. a gyermekek átmeneti gondozása** (gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona),
- 4. gyermekek esélynövelő szolgáltatásai (2019.01.01. napjától.)**

Az Önkormányzat a Gyvt. 94. § (2) bekezdése alapján lakosság számára tekintettel – a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai kivételével - valamennyi személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátást köteles biztosítani.

A feladatellátás 2020. évben az Önkormányzat fenntartásában működő MESZEGYI útján történt.

A MESZEGYI-ben - szakmai és finanszírozási szempontok mentén - feladatcsoportonként önálló igazgatóságok működnek, melyek között egyértelműen elkülönülnek az alap- és a szakfeladatok, illetve a különböző célcsoportokat érintő - ezáltal eltérő szakmai kompetenciákat igénylő - feladatok.

A gyermekjóléti alapellátások feladatellátását az intézmény szervezeti felépítése alapján az alábbi igazgatóságok látják el a felsorolt szolgáltatás céljára nyitva álló helyiségekben és telephelyeken, továbbá működési területeken.

4.1. A CSALÁD- ÉS GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT SZAKMAI MUNKÁJÁNAK ÖSSZEGZŐ BEMUTATÁSA

A Család- és Gyermekjóléti Központ (a továbbiakban: Központ) a hatósági feladatokhoz kapcsolódó, gyermekek védelmére irányuló tevékenységeket, valamint a speciális szolgáltatások biztosítását látja el a Miskolci járás területén.

Ellátási terület

Magyarország legnépesebb járása 249.563 fő lakosságával. A járás területén közel 46.000 fő a 0-18 éves korosztály száma.

A Miskolci Járásban 1 megyei jogú város, 6 város, 1 nagyközség és 31 község található. A járás lakosságának közel 2/3-a Miskolc városban él.

Járási székhelye: Miskolc

Járási illetékességi területe: Alsózsolca, Arnót, Berzék, Bócs, Bükkaranyos, Bükkszentkereszt, Emőd, Felsőzsolca, Gesztely, Harsány, Hernádkak, Hernádnémeti, Kisgyőr, Kistokaj, Kondó, Köröm, Mályi, Miskolc, Nyékládháza, Onga, Ónod, Parasznya, Radostyán, Répáshuta, Sajóbáony, Sajóecseg, Sajóhidvég, Sajókápolna, Sajókeresztúr, Sajólád, Sajólászlófalva, Sajópálfala, Sajópetri, Sajósenye, Sajóvamos, Sóstófalva, Szirmabesenyő, Újcsanáros, Varbó

A Miskolci Járás nagyságánál fogva nagyon vegyes képet ad gyermekvédelmi helyzet tekintetében. Ahogyan a földrajzi, településszerkezeti különbségek megmutatkoznak a térségben, úgy változik a helyzet a gyermekvédelmi veszélyeztetettség tekintetében is. Lakosságát tekintve a megyei jogú város, mint a járás központja sokszorosa a járás további 38 településének, de közigazgatási szempontból, szolgáltatási paletta tekintetében is nagyságrendekkel meghaladja a többi település lehetőségeit.

A járásban a hatósági intézkedéssel érintett esetek többségében a települések külső részein, külterületein, telepi környezetben élő családok körében jelennek meg.

A járásnak vannak olyan részei, ahol egyáltalán nem jellemző a gyermekvédelmi probléma, mint a Pitypalatty völgy hegyközi településein (Kondó, Parasznya, Radostyán, Sajólászlófalva és Varbó). Alul reprezentáltak az esetek a Sajó-menti kistelepüléseken is és a Bükk magasan fekvő községeiben.

Járási területe

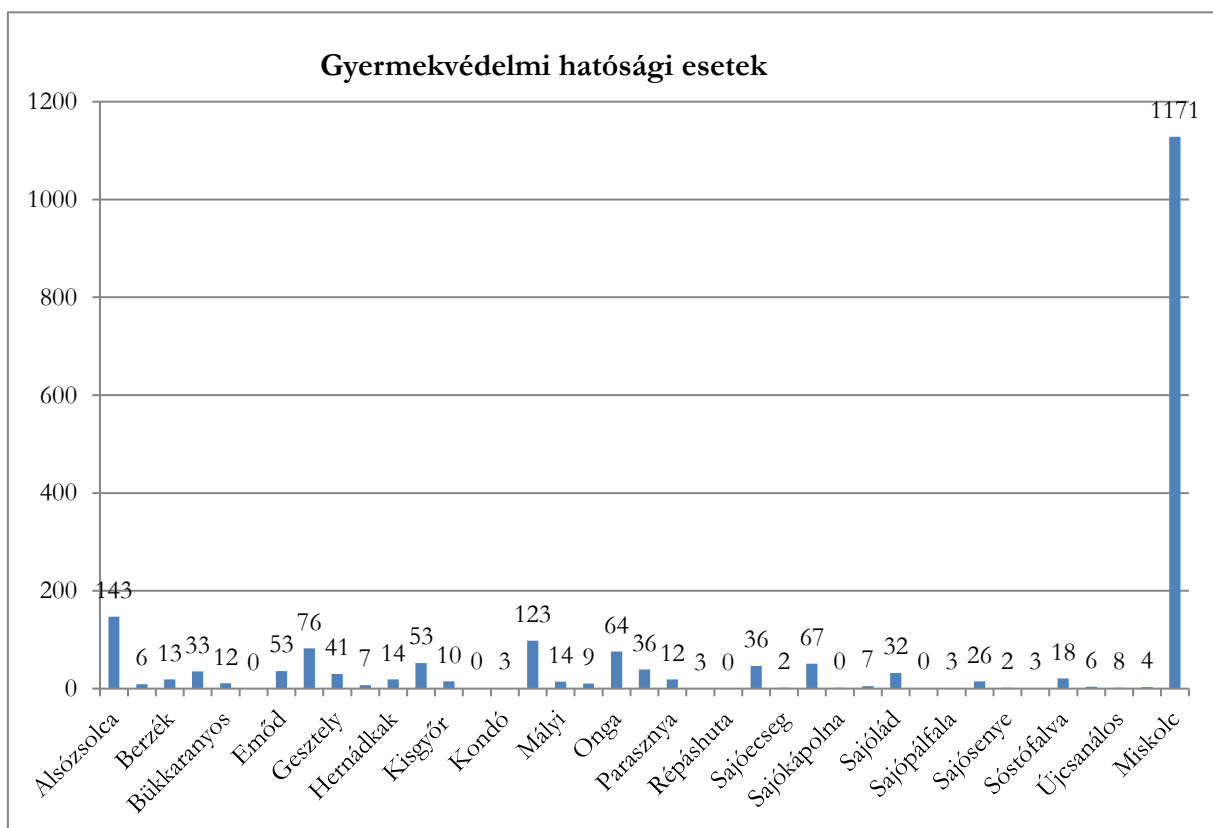
A Miskolci járáshoz 38 település és Miskolc tartozik.

Legjellemzőbb problémátípusok a járás területén

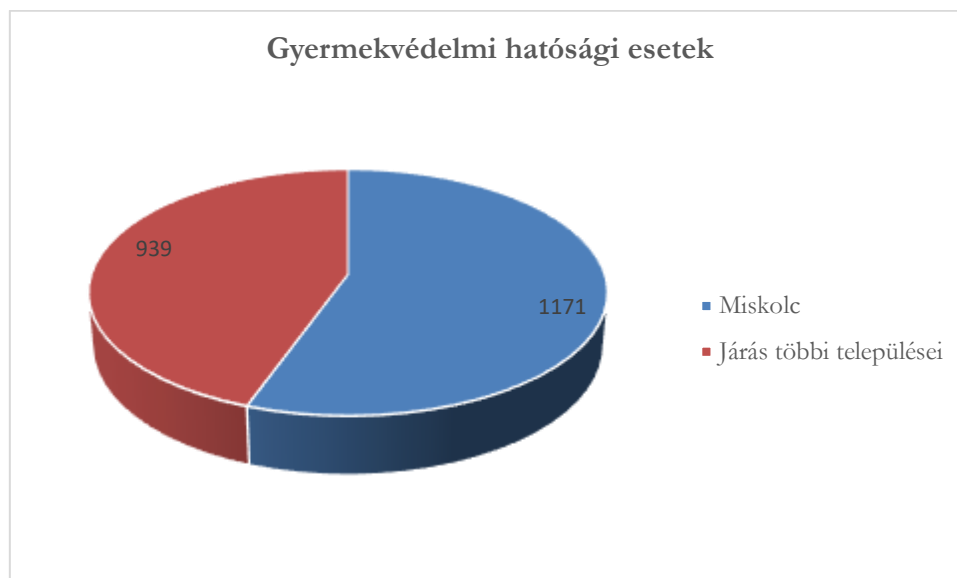
Szinte ugyanazok a problémátípusok jelennek meg a járás kisebb településein is, mint Miskolc városában, ezek az óvodai, iskolai hiányzás, lakhatási problémák, higiénés problémák, szerhasználat, anyagi problémák, nevelési problémák, normaszegő magatartás, szabálysértés, bántalmazás, korai terhesség, gondozatlan terhesség, párkapcsolati, kapcsolattartási problémák, pszichiátriai betegségek.

Miskolc járáshoz tartozó legtöbb településen nagy a szegénység, munkanélküliség, a szülők alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, így gyermeknevelési problémákkal küzdenek leginkább. A gondozott családok többségében a felnőttek számára a munkalehetőséget a közmunka jelenti, illetve gyakran a GYES és a családi pótlék alkotják a havi bevételüket, mélyszegénységben élnek. Egyes kliensek (kis számban) Miskolcra járnak dolgozni, építőiparban próbálnak elhelyezkedni, illetve Budapestre vagy külföldre utaznak a munkavállalás reményében. Az adományokat (tüzelő, élelmiszer, ruha, iskolakezdéskor tanszer) részükre az önkormányzatok biztosítják. A gondozott családok a településeken nagyon sok esetben szegregált környezetben (telepeken) élnek, a település szélén. Vízet a közkútról hordanak, általában sparhelttel fűtenek és azon is főznek. A településeken jelen van a droghasználat a kiskorúak és szüleik körében egyaránt, ezt a problémát a gyermekvédelem saját eszközeivel nem tudja kezelni, a szülők is tehetetlenek sok esetben. Az ellátottak körében egyre több a fiatalkorú várandós, körükben jellemző az iskolázatlanság, nem fejezik be az általános iskola 8. osztályát sem, fiatalon családot alapítanak.

Több településen jelen van a Biztos Kezdet Ház, amelyet hátrányos helyzetű, kisgyermekes anyukák vehetnek igénybe. A kezdeti ellenállás után már szívesebben járnak be az anyák gyermekeikkel. A járási településeken megoldható a kliensek szakemberhez (pszichológus, jogász) való juttatása, amennyiben igény van rá.

Miskolc városában a lakosság arányának nagyságával megegyezően jóval magasabb számban jelennek meg a hatósági intézkedéssel érintett gyermekvédelmi ügyek, de arányaiban nem haladja meg az esetszám a járásban átlagot.

A nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak aránya továbbra is magasan felülreprezentált az országos átlaghoz képest. A veszélyeztetettség elsősorban az igazolatlan iskolai hiányzásokkal gyűrűzik be a gyermekvédelmi rendszerbe, de a háttérben megjelennek azok az alapvető problémák, melyeknek csak következménye az igazolatlan távollét az oktatási intézményekből. A halmozottan hátrányos helyzet, az alulszocializált szülői környezet, a fizikai szükségletek meglétének hiánya, a szeretetkapcsolatok nélkülözése, az oktatási intézmény intoleranciája a nehezebben kezelhető tanulókkal szemben mind olyan veszélyeztető tényező, melynek következménye a rendszertelen iskolába járás és az iskolai lemorzsolódás.

A veszélyeztetettség a gyermekek másik jelentős részénél anyagi és környezeti okból, lakhatási problémák miatt jelenik meg, de magas az elhanyagolások száma és a szerhasználat is egyre jelentősebb méreteket ölt. Az óvodai-iskolai szociális segítő tevékenység közoktatási intézményekben történő megjelenésével és beilleszkedésével a bántalmazás miatti veszélyeztetettség is egyre több esetben kerül felszínre, súlyosságuk miatt erőteljes figyelmet igényelnek.

Egyre nagyobb esetszámban jelennek meg a központon belül a kapcsolattartási ügyek.

A Központ esetei közül legnehezebben kezelhetők a kapcsolattartási konfliktusok, szülői ellennevelés miatti védelembe vételek, melyek esetmenedzselése komoly odafigyelést, kompetencia határokon túli ismereteket és tudást kíván a kollégáktól.

Területenkénti jellemzők

Miskolc területe

Demográfiai, szociálpolitikai helyzetértékelés

Pereces – Lyukónölgly – Diósgyőr – Vasgyár (Diósgyőri–Vasgyári Területi Szolgáltatási Központ és Perecesi Területi Szolgáltatási Központ területe)

Lyukóvölgy Miskolc legnagyobb szegregátuma. Itt a családok főként hétvégi házakban, a Vasgyárban pedig az egykori munkáskolónia ingatlanjaiban élnek. A területen leginkább hátrányos helyzetű, sokgyermekes, a társadalom peremére szorult roma családok élnek. Jellemző a szülők alacsony iskolai végzettsége, munkaerőpiacról való kiszorulása. Lyukóvölgyben nagyon sokan élnek mélyszegénységben, nem lakhatás céljára szolgáló, rossz állapotú épületekben. Jellemző, hogy megvásárolják (részletfizetéssel) a víkendháznak épült ingatlanokat, és abban akár több generáció is együtt él. A nem lakás céljára épült, gyakran illegálisan fölhúzott – többségében nem is téliesített – víkendházszerű építményekben sem víz, sem szennyvízhálózat kiépítése nem történt, jó, ha árammal ellátottak. Sokan nem tudnak bejelentkezni ingatlanjaikba, mivel a terület külterületnek számít, ezáltal a szociális és gyermekek után járó ellátásokat nem tudják megigényelni.

Az itt élők életvitele, életmódja a társadalmi normáktól eltérő. A problémák legtöbb esetben a szegénységből, a család életviteléből, a kilátástalanságból táplálkoznak. Az önérvényesítő képességek hiánya hatalmas frusztrációt okoz, melynek csatornája az agresszió, ez megjelenhet önpusztító módon (szerhasználat, alkoholfogyasztás). Többen közülük jogsértő cselekmény elkövetésében vettek, vesznek részt, ebből adódóan a fiatalok esetében több alkalommal indult megelőző pártfogói felügyelet elrendelése ügyében eljárás, de a cselekmények súlyát mérlegelve, a pártfogói felügyelővel egyeztetve elrendelésre nem került sor. Az utóbbi időben nagyon elterjedt a tudatmódosító szerek használata, de a fiatalok kezelésére nincs, illetve csak minimális lehetőség van, ami önkéntes együttműködésen alapul, a fiatalok a felajánlott segítséget gyakran nem fogadják el.

Lyukóvölgy Gulyakúton egy konténer rendelő működik, ahol védőnő, házi orvos és házi gyermekorvos rendel hetente kétszer. Ha valamilyen okból elmarad a rendelés, sok embernek bérlet és buszjegy híján marad a gyaloglás, hogy a Miskolcon található rendelőbe bejussanak. A műútról a domboldalon fekvő házakhoz kavicsos dűlőkön keresztül lehet eljutni. Ezek az utak nagyon rossz állapotban vannak. Télen a helyzet még rosszabb, sok helyre a mentő sem tud eljutni. A Lyukóvölgyben élő, hátrányos helyzetű családok gyermekei számára nem elérhető és hozzáférhető mindazon szolgáltatás, mely a családok, legfőképp a gyermekek egészséges életvitelét és fejlődését támogatja.

A Diósgyőr és vonzáskörzetében élő családok viszonylag rendezett lakótelepi, és családi házas övezetben élnek. Náluk is előfordulnak a fent jelzett problémák, de itt elsősorban - esetmenedzseri tapasztalat szerint – a szülő-szülő közötti kapcsolati konfliktusok dominálnak, illetve az 50 órás igazolatlan hiányzás miatti védelembe vétel. A gyermekek saját szülei problémáinak tünezhordozói. Az otthoni szegénység, a család negatív irányú életvitele, a frusztrált környezet, és a következetes irányelvek hiánya akkor kerül felszínre, amikor a gyermekek közösségbe, oktatási intézménybe kerülnek. Mivel ez merőben eltér az otthoni környezettől, sokkal szabályozottabb, kötöttebb. A gyermekek alapvető ismeretei is hiányoznak, ezért idővel jellemzővé válik az iskolai lemaradás és hiányzás (sokszor a szülő elhanyagoló magatartása mellett) vagy agresszív, magatartásbeli problémaként való megjelenése.

Legjellemzőbb problémátípusok a területen: óvodai, iskolai hiányzás, szerhasználat, vándorló életmód, fizikai, lelki elhanyagolás, bántalmazás, mélyszegénység, gondozatlan terhesség, fiatalkori szülés, lakhatási problémák, higiénés problémák, különböző mentális betegségek.

Miskolc Északi városrész – Bábonyibérc, Rózsás dűlőtől – Bandzsalgó dűlőig behatárolt külterület – Jókai lakótelep – Martin Kertváros – Selyemrét – Szondi György telep – Csorbatelep – Szentpéteri kapu – Szirma – Vologda – Vikendtelep – Zsarnai telep – Repülőtér (Kassai Úti Területi Szolgáltatási Központ területe)

Az esetek jelentős hányada a külterületi részekből (Ágazat dűlő, Forrásvölgy, Bábonyibérc, Rózsás dűlő) kerül ki. Az ott élő emberek jelentős része mélyszegénységben él. Ezek a családok nagyrészt több gyermeket nevelnek, előfordul 10-11 fős család is a területen, fő bevételi forrásuk a gyermekek után járó családi pótlék, az anyák háztartásbeliek. A szülők aluliskolázottak, bejelentett munkaviszonnyal általában nem rendelkeznek, ha dolgoznak is, azt nem hivatalos módon teszik, illetve alkalmi munkát végeznek, ami általában az építőiparban adódik. Tanulásra nem ösztönzik gyermekeiket, mivel számukra nem érték a tanulás, a képzésen való részvétel. Az adott külterület élesen elválik a település többi részétől, az itt élő családokat a többségi társadalom negatív jelzőkkel illeti, azonban többségük nem saját döntése alapján, hanem valamiféle (gazdasági, adminisztratív, anyagi) kényszer hatására költözött ide.

Legjellemzőbb területi problémák: óvodai, iskolai hiányzás, lakhatási problémák, magatartás problémák, nevelési problémák, szülői elhanyagolás, kortárs negatív hatásaiból adódó problémák, bántalmazás, anyagi problémák, kapcsolattartási problémák (szülők válása esetén), munkanélküliség, nem tudnak az ingatlanokba bejelentkezni, orvos nem fogadja őket, pszichiátriai betegségek megjelenése, korai gyermekvállalás, tetvesség, párkapcsolati problémák.

Miskolc – Belváros – Győri kapui városrész, Békeszálló – Üvegyár, Tetemvár – Bodótető (Arany Területi Szolgáltatási Központ területe)

A belváros sűrűn lakott terület, lakótelepekkel, családi házas övezettel tarkítva. Gyermekvédelmi szempontból a terület heterogén. A szegregált területeken - pl. Tetemváron a szennyvíz az utcán csordogál, az épületek romosak, dűledeznek -, jellemző, hogy egy kicsi udvarban 2-3 épületben 10-12 fő lakik.

A Bodótetőn a házak távol esnek a tömegközlekedéstől, iskolától, óvodától, orvostól. A viszonylag jó módú környéken (Győri kapu) is kerül sor hatósági intézkedésre.

Legjellemzőbb probléma típusok a területen: óvodai, iskolai hiányzás, lakhatási problémák, nevelési problémák, elhanyagolás, kortárs csoport negatív hatása, anyagi problémák, kapcsolattartási problémák, iskolai kirekesztés, higiénés problémák, bántalmazás, szerhasználat, szabálysértés.

Avasi városrész, Tapolca, Hejőcsaba, Görömböly, Muszkaás telep, Vargahegy, Csermőke út, Csermőke dűlő (Avas Területi Szolgáltatási Központ területe)

A miskolci Avas városrész főként egy panelházakból álló lakótelep. A lakások összkomfortosak, és minden alapvető szükségletet kielégítenek. Tapolca, Hejőcsaba és Görömböly jellemzően családi házas övezet. Ezek a területeken kevésbé jellemzőek a nem megfelelő lakáskörülmények és a megélhetési problémák. A területhez tartozik a Muszkaás telep, Vargahegy, Csermőke út és -dűlő is, ahol jellemzőek a rossz lakhatási körülmények, a megélhetési problémák. Egy háztartáson belül magas a kiskorú eltartottak száma és rossz az infrastruktúra-ellátottság (messze van a tömegközlekedés, oktatási intézmények, orvos stb.). A területen sok problémát jelent az alacsony iskolázottság, a nem megfelelő lakáskörülmények. Ezek a tényezők megnehezítik a munkaerőpiacon való elhelyezkedést, amely a megélhetési problémák fő forrása. A másik veszélyeztető tényező, hogy egy-egy

családban egyszerre sok kiskorú gyermek nevelkedik, nem megfelelő körülmények között. A szülők nem tudnak eleget tenni kötelezettségeiknek a sok esetben 4-6 eltérő korosztályú gyermek nevelése során. Ebből adódnak a területen a legjellemzőbb problémátípusok.

Legjellemzőbb probléma típusok a területen: óvodai, iskolai hiányzás, szülői elhanyagolás, nevelési problémák, szülők közötti konfliktusok, deviáns, normaszegő magatartás, szabálysértés, csavargás

Személyi feltételek

A Központ közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott szakmai létszáma 2020-ban 85 fő volt, melyből 1 fő intézményvezető, 36 fő esetmenedzser, 1 fő szociális diagnózist készítő esetmenedzser, 39 fő óvodai-iskolai szociális segítő, 4 fő tanácsadó, 4 fő szociális asszisztens. A gyermekvédelmi hatósági intézkedéshez kapcsolódó tevékenységet az esetmenedzserek végezték a Miskolci járásban, 1 fő jelzőrendszeri tanácsadó végzett koordinatív szerepet a jelzőrendszer működtetésében és további 3 fő tanácsadó nyújtott speciális szolgáltatásokat az illetékességi területen. A szakmai munka hatékony ellátását 4 szociális asszisztens segítette.

A szakmai létszám számszerűségét tekintve kielégítő, de vannak területek, ahol jelenleg kevesebb esetmenedzser látja el a hatósági feladatokhoz kapcsolódó tevékenységeket, mint a Központ indulásakor. Folyamatosan nyomon követik, hogy az esetmenedzserek leterheltsége közel azonos legyen (esetszám és területi felosztás alapján), így a tavalyi év folyamán területcsere is történt az esetmenedzserek között. 2020. évben jelentős volt a szakmai egységben a fluktuáció, elvándorlás, ami veszélyezteti a szakmai munka kiegyenlítettségét. A jelenlegi szakmai team összetétele már több mint 80%-ban megváltozott a 2016-os induláskor meglévő munkacsoport személyi összetételéhez képest. A szakmai teamben történő változásokat az intézményt, illetve a szakmát elhagyó munkatársak üres álláshelyének betöltése idézte elő.

2020-ban a Központban 9 személy esetében történt változás. Az elmúlt év folyamán több új dolgozót kellett betanítani az esetmenedzserei munkakörbe. A legnagyobb problémát az jelenti, hogy a felvételre jelentkezők többsége korábban nem a gyermekvédelem területén dolgozott, vagy egyáltalán nem rendelkezik munkatapasztalattal. Minden esetben megtörténik a kollégák szakmai felkészítése és hosszabb távú mentorálása, de az esetmenedzserei munka sokszor nehéz helyzet elé állítja az új szakembereket mind a javaslattevételek esetében, mind társszakmabeli kollégákkal való együttműködésben.

A Központ kollektívája nyitott az új kollégák befogadására, de fontos hangsúlyt fektetnek az értékes szakmai tapasztalattal rendelkező munkatársak megtartására is, hogy hosszú távon a szakmai munka minőségét meg tudják őrizni.

Tárgyi feltételek

A Központ önálló szakmai egységként működik a Miskolc, Szemere út 5. szám alatt. Az intézményegység Miskolc város központi területén, mind a miskolciak, mind a járásból érkező kliensek számára könnyen elérhető. A szakmai egység 300 m²-es irodában 8 munkatársi helyiséggel, két fogadó szobával, közösségi helyiséggel, váróval és megfelelő számú mosdóhelyiséggel rendelkezik. A szakmai tevékenységhez szükséges tárgyi feltételekkel az intézményegység rendelkezik. Az esetmenedzserek és tanácsadók járási feladatainak ellátásához 2 intézményi gépjármű áll rendelkezésre. 2018. év szeptemberétől a család- és gyermekjóléti központok feladatai bővültek az óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységgel, így egy újabb gépkocsi beszerzésére volt lehetősége az intézménynek a napi

feladatok hatékony elvégzése céljából, az esetmenedzserek és óvodai-iskolai szociális segítők számára.

A szakmai feladatok ellátása a járás 38 településén az intézményi autók szigorú beosztását kívánja meg. A munkavégzést segítő mobiltelefon ellátottságuk továbbra sem teljes körű, összesen 16 mobil készülék áll a speciális szolgáltatások, a jelzőrendszeri tanácsadó és az esetmenedzserek rendelkezésére.

A szakmai munka jellemzői

A Központ – járási szintű feladatok körébe tartoznak:

- speciális szolgáltatások biztosítása,
- gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági feladatokhoz kapcsolódó szakmai tevékenység,
- járási szintű jelzőrendszeri tevékenység,
- módszertani támogatás,
- óvodai-iskolai szociális segítség,
- fogyatékosügyei tanácsadás,
- szociális diagnózis készítése.

Koordináció

A szakmai tevékenység végzése a 39 településen jól átgondolt szervezést igényel. A járás településeinek ellátásához két intézményi gépjármű áll rendelkezésre a munkatársak számára, melyet beosztás alapján a központ esetmenedzsereinek fele használ 38 település ellátására. A 2018 évben a család- és gyermekjóléti központok feladatai bővültek az óvodai-iskolai szociális segítői tevékenységgel, így az intézmény egy újabb gépkocsi beszerzésével könnyítette a mindennapi hatékony, gördülékeny munkaszervezést. A feladatok tekintetében ebbe beletartozik a család- és gyermekjóléti szolgáltatókkal való kapcsolattartás, oktatási-nevelési intézményekkel, védőnőkkel való kapcsolattartás, esetkonferenciákon, szakmaközi megbeszéléseken való részvétel, a családok lakóhelyén történő megjelenés, a gyermekek kapcsán érintett társintézményekkel történő ügyintézés és a hatósági tárgyalásokon való részvétel, mely a járási településeket tekintve három helyszínen (Miskolc, Emőd, Felsőzsolca) történik. A gépjárművek használata szigorú beosztás szerint működik.

Miskolc nehezen megközelíthető területein lehetőség van az intézmény más gépjárművének használatára.

Adminisztratív tevékenység

A hatósági intézkedéssel érintett kiskorúak tekintetében a „Gyermekeink védelmében” adatlap rendszer dokumentálása mellett több kötelező nyilvántartási rendszert vezetnek.

- KENYSZI

A TAJ alapú nyilvántartási rendszerben rögzítik határozatszám alapján a védelembe vett, ideiglenes hatállyal elhelyezett, az utógondozott gyermekek és a nevelésbe vett kiskorúak vér szerinti szüleinek adatait, melyet a határozat jogerőre emelkedésével visznek fel a rendszerbe, majd a hatósági ügy jogerős lezárását követően szüntetnek meg. A családba fogadásoknál és a gyámság rendelésénél egyszeri esetként rögzítik a gyermek adatait a határozat jogerőre emelkedésének napján.

- ANYL

A Gyvt. rendelkezései alapján az ellátottakról ügyfélnyilvántartást vezetnek.

- **Iktatás**

A beérkező leveleket elektronikus iktatással két rendszerben (Miskolc, illetve Miskolci Járás települései) külön iktatják, így meggyorsítva a beérkező nagy mennyiségű hivatalos dokumentumok rendszerezését és továbbítását.

- **Regiszteres**

A Központban regisztrációs rendszerben tartják nyilván az ellátásban lévő kiskorúak adatait, mely megkönnyíti az ügyek beazonosítását, a családok nyomon követését a gyermekvédelmi rendszerben.

Hatósági beavatkozáshoz kapcsolódó szakmai feladatok

A gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági beavatkozásokhoz kapcsolódó szakmai feladatokat az esetmenedzserek látják el. A eljárás – földrajzi, közlekedési sajátosságok figyelembe vételével, valamint az esetszám alapján – került felosztásra. Az esetmenedzserek a területfelosztás alapján körzetekben látják el feladataikat, ellátási területükön szoros, együttműködő kapcsolatot építenek ki a családsegítő kollégákkal, szolgáltató intézményekkel, az eset kapcsán illetékes hatóságokkal, a gondozási-nevelési tervben foglaltak szerint szervezik, koordinálják a segítő folyamatot és ellenőrzik a gondozási-nevelési tervben foglaltak teljesülését.

Az esetmenedzserek ellátási területükön – a helyi szolgáltatóval/intézménnyel egyeztetve – meghatározott időkeretben fogadóidőt biztosítanak az igénybevevők számára.

- **Esetmenedzseri tevékenység**

Szakmai feladataikat a Gyvt. 40. § (2) bekezdésének b) pontja és annak végrehajtási rendelete az NM rendelet 32-33. §-a határozza meg.

Ennek értelmében az esetmenedzser:

- kezdeményezi a gyermek védelembe vételét vagy súlyos veszélyeztettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,
- a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el, amelynek keretében
 - javaslatot készít a veszélyeztettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,
 - együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnismétlés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását,
 - a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében szociális segítőmunkát koordinál és végez – az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve – a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,

- utógondozást végez – a gyermekvédelmi gyámmal együttműködve, a 86. § (1) bekezdés *f)* pontjában foglaltak szerint – a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez,
- védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, szociális segítőmunkát koordinál és végez, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet készít.

Hatósági intézkedéshez kötődő esetmenedzseri tevékenység 2020. évben

A strukturális átalakítást követő ötödik évre a szakmai stáb már rendelkezik azokkal az információkkal, amelyek hozzásegítik őket minden településen a hatékony esetmenedzselési tevékenységhez. Ismerik a járásban működő gyermekekkel foglalkozó intézményeket, jelzőrendszeri tagokat, személyes kapcsolatokat építettek ki, melyek segítségével a kommunikáció zökkenőmentessé vált a területen.

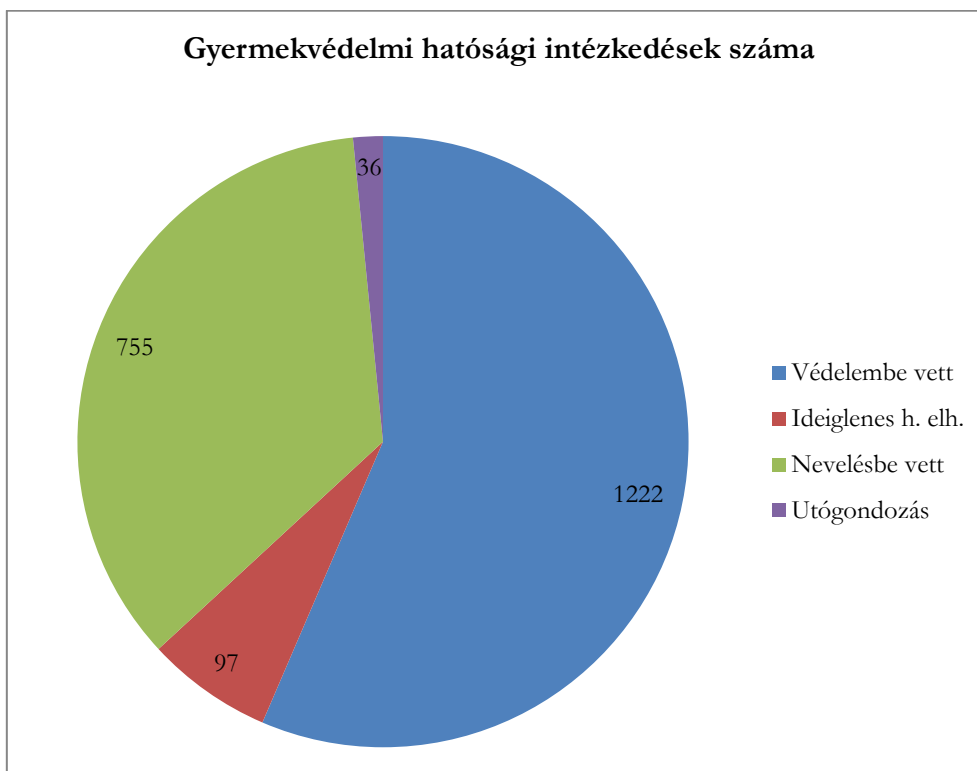
Esetmenedzsereiket ismerik a területen, tudják, milyen esetben forduljanak hozzájuk.

Az ellátási körzeteken alapvetően nem változtattak, kisebb észszerűsítést tettek azáltal, hogy egy nagyobb, nehezen ellátható területet több kollégára bízta, vagy egy-egy területen csökkentették az esetmenedzserek számát, illetve ha szükséges volt, egy-egy települést másik esetmenedzser kapott meg, esetszám, leterheltség folyamatos ellenőrzése mellett.

Miskolc városban 6 körzetben, (Arany J. úti, Avas, Kassai úti, Diósgyőr-Vasgyár Területi Szolgáltatási Központok, Percesi Területi Iroda, Települési Feladat Ellátási Munkacsoport) a járás településein (a MESZEGYI, a Sajószentpéteri Szociális Központ és Bölcsőde, az Ongai Szociális Szolgáltató Központ, a Böcsi Családsegítő Központ, Sajóládi Család és Gyermekjóléti Szolgálat, Gesztelyi Gondozási Központ, Hernádnémeti Alapszolgáltatási Központ, Felsősolcai Családgondozói Központ, Segítőszolgálat és Konyha Szirmabesenyő, Alsósolcai Gondozási Központ, Emőd, Arnót, Kisgyőr, Bükkaranyos körzetekben) végzik a munkát.

Gyermekvédelmi hatósági intézkedések

2020-ban a járásban 2110 kiskorú esetben végeztek esetmenedzselési tevékenységet hatósági intézkedés mellett. A családba fogadások száma 501 fő, gyámosság elrendelése 161 fő esetében volt.

Hatósági intézkedésre tett javaslatok száma 2020. évben

védelembe vétel	962
megelőző pártfogás	89
ideiglenes hatályú elhelyezés	30
nevelésbe vétel	301
családba fogadás	329
harmadik személynél történő elhelyezés kezdeményezése	3
gyermek gondozási helyének megváltoztatása	2
gyermek családi pótlék természetbeni formában történő nyújtása	0

Védelembe vétel

Fő okok

- *Iskolai hiányzás*

A súlyos veszélyeztetettség, mely hatósági intézkedést von maga után, több okból következik be. Jelenleg a gyermekvédelmi hatósági intézkedés vezető oka az 50 órát meghaladó igazolatlan hiányzás, mely esetben 16 éven alatti kiskorút érintően nincs mérlegelési lehetőség a védelembe vétel tekintetében. Ezeknél az eseteknél nincs idő a megfelelő beavatkozásra a család- és gyermekjóléti szolgálatok részéről, mert az első jelzés általában már az 50 órát meghaladó hiányzásokról érkezik.

- *Elhanyagolás*

A védelembe vétel okának másik nagy csoportja a súlyos elhanyagolás, amikor a szülő a gyermeket testileg, egészségi szempontok alapján és lelki-mentális téren nagy mértékben

veszélyezteteti. Ezek az esetek nagy százalékban a család- és gyermekjóléti szolgálatok jelzése, kezdeményezése alapján kerülnek be a Család- és Gyermekjóléti Központ látókörébe.

- *Lakhatás*

Szintén magas számú a védelembe vétel azok körében, akiknél a lakhatási körülmények olyan veszélyeztetőek, hogy a gyermek érdeke megkívánja a megerősített gyermekvédelmi támogatást. Sajnos a lakhatás szempontjából egyre kilátástalanabb a helyzet a járásnak azokon a részein, ahol a halmozottan hátrányos helyzetű lakosság aránya növekszik, lakhatásra alkalmas ingatlanok azonban nem épülnek, nincsenek szociális bérlakások, szükséglakások, melyek a helyzet pozitív irányú elmozdulását elősegítenék. A védelembe vett kiskorúak magas arányban olyan lakhatásra kevésbé alkalmas ingatlanban élnek, amelyek korábban víkendháznak, borháznak, esetleg csőszkunyhónak épültek. A gyermekek nagy részének nincs megfelelő laccím-kártyája, mely mind az oktatási intézményekbe való beíratását, mind az egészségügyi ellátását veszélyezteteti.

A problémák megoldása nem egyértelműen a veszélyeztetett kiskorúak családjának hozzáállásától, együttműködésétől függ, a veszélyeztetettség mértéke azonban nem engedi a védelembe vételek megszüntetését ezekben az esetekben.

Mivel a veszélyeztető körülmények egymást górcsók, így a lakhatási gondokból egy idő után súlyos testi és lelki elhanyagolás következhet be. A rossz lakókörnyezet súlyosan veszélyezteteti a gyermekek testi épségét, az ingerszegény életmód a kiskorúak lelki fejlődését akadályozza. A kiskorúak számára nem érték a tanulás, mivel családjuk a mindennapi létfenntartást is nehezen tudja megoldani, így az igazolatlan iskolai hiányzások száma a 10 év feletti gyermekek esetében rendszeresen megjelenik ezeknél a családoknál. A védelembe vételek okaként a szegregátumokban az óvodai, iskolai hiányzások mellett az elhanyagolás, a nem megfelelő higiéniai körülmények, a gyermekek nem megfelelő ellátása, táplálása, téli időszakban a tüzelő hiánya, illetve a szerhasználat jelenik meg.

- *Nevelési problémák*

A védelembe vett kiskorúak szülei sok esetben képtelenek a gyermekeikkel kapcsolatos nevelési teendőket ellátni. A gyermekek testi gondozási teendői kimerítik a szülői feladatkört, a gyermekek a szocializációs mintákat a nevelési-oktatási intézményben tapasztalják meg, amennyiben rendszeresen látogatják azt. A szülők legtöbbször maga sem tapasztalta meg a következetes nevelést, ezért nem tudja, hogyan kellene gyermekeit a társadalmi elvárásoknak megfelelően nevelni. A szülők legtöbbször nem rendelkezik munkavisztonnyal, az életükben nincs napirend, életüket nem tervezik, azt csak az adott nap kihívásainak megfelelően élik.

Sajnos a problémák akkor kerülnek a gyermekvédelem látókörébe, amikor a nevelés hiánya már visszafordíthatatlan, vagy nagyon lassan bekövetkező eredményeket tud hozni. Ezeknél az eseteknél az iskolaelhagyás, lemorzsolódás figyelhető meg.

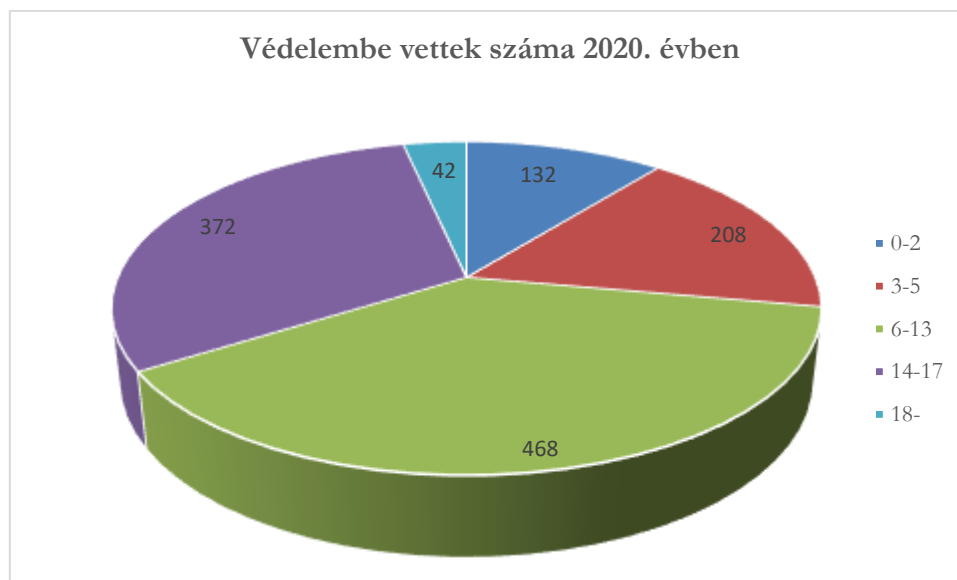
Nagyon nagy segítséget jelentett a 2018. szeptemberében beinduló óvodai-iskolai szociális segítői tevékenység a nevelési hiányosságok időben történő felismerésében.

- *Kapcsolattartási konfliktus elvált szülők esetében*

A tavalyi évben nagyon sok esetben történt védelembe vétel a szülők válása után kapcsolattartási konfliktus, gyermeket veszélyeztető helyzet miatt. Elsősorban magasabb iskolai végzettséggel rendelkező szülők kerülnek ebbe a körbe. Ilyen esetekben mediációt, a bíróság, gyámhatóság által elrendelt kapcsolattartási ügyelet igénybe vételét, felügyelt kapcsolattartást biztosít az intézmény.

Védelembe vételek száma

2020. évben 1222 kiskorú esetében végeztek esztmenedzselést védelembe vétel mellett.

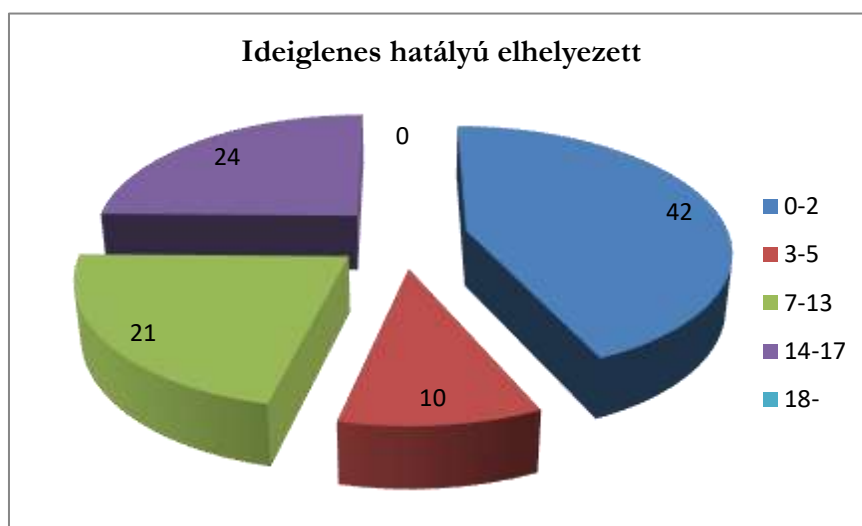
Ideiglenes hatályú elhelyezés

A Miskolci járásban az országos átlaghoz képest nagyon magas az ideiglenes hatályú elhelyezéssel kiemelt kiskorúak száma. Az okok több tényezőre vezethetők vissza. 2020 évben 97 esetben került sor kiemelésre, amely az előző évhez képest lényegesen alacsonyabb. A családok vándorló életmódja súlyosan veszélyeztető körülmény. A szülők együttműködési készségének hiánya is sok esetben problémát jelent. A súlyos fizikai, lelki elhanyagolás, a kiskorú óvodai, iskolai tankötelezettségének nem teljesítése fokozott veszélyeztetettséget jelent.

Súlyos problémát jelent a szülők és/vagy kiskorúak alkohol és/vagy drogfogyasztása. Gyógykezelésük szinte lehetetlen, mivel önkéntességen alapul, melyet a legtöbb esetben nem vállalnak. Viselkedésükkel, magatartásukkal nem csak magukat, hanem a környezetüket, kiskorú gyermekeiket is veszélyeztetik.

A lakhatási és higiéniai problémákkal érintett családok körében az újabb és újabb gyermekvállalás is okozza az ideiglenes hatályú intézkedések kezdeményezését. Több olyan helyzet volt az elmúlt évben, ahol a várandós anya titkolta, vagy nem volt tudatában terhességének, így a gyermek várható születése előtt nem sokkal érkezett jelzés a család- és gyermekjóléti szolgálatokhoz a gondozatlan terhesség tényéről, illetve az újszülött számára teljesen alkalmatlan lakókörülményekről. A lakhatási problémák megoldása egyre nehezebb. Magas az újszülött haza nem adhatósága miatti ideiglenes hatályú elhelyezésre tett javaslatunk. Ahol tíz évvel ezelőtt még egy generáció (kb. 6 családtag) lakott 30-40 m²-en, jelenleg 3 generáció (kb. 20 családtag) lakik. Ilyen körülmények közé életveszélyes hazaengedni egy csecsemőt, különös tekintettel arra, hogy ezek a lakások sokszor a minimum komfortfokozattal sem rendelkeznek. A családok átmeneti otthonai általában telt házzal

üzemelnek, így lehetőség sincs alapellátás keretében ezeket a helyzeteket kezelni. Az átmeneti otthoni elhelyezést (az intézmény saját családok átmeneti otthonában és gyermekek átmeneti otthonában) az is nehezíti, hogy a járásban csak a miskolci lakcímmel rendelkező családok elhelyezésére van lehetőség. A megyében más gyermekek átmeneti otthona nem is található. Családból történő kiemelésre való okok közé tartozik még a családon belüli erőszak, kiskorú bántalmazása is.

Az ideiglenes hatályú elhelyezések esetében további előforduló indok még, hogy a gyámhivatal a nevelésbe vételi javaslatokat saját hatáskörében megváltoztatja és ideiglenes hatályú elhelyezésről rendelkezik. Ennek oka, hogy a megyében a gyermekvédelmi szakellátásban nem állnak rendelkezésre a szükséges számú gondozási helyek. Mivel az elhelyezési csoport nem tud gondozási helyre javaslatot tenni a nevelésbe vételi javaslatok tükrében, így az elhelyezés minden esetben az ideiglenes hatályú elhelyezésnek helyet adó „befogadó otthon”.

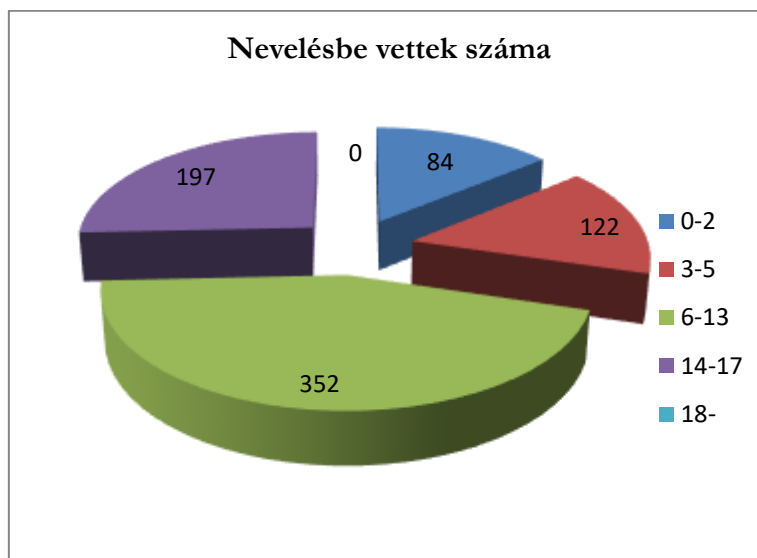
A tapasztalatok szerint a befogadó otthonban elhelyezett kiskorúak jelentős aránya a befogadást követően már másnap szökésben van, illetve az elhelyezést követően hónapokig is még a befogadó otthonban tartózkodik, így a családban súlyosan veszélyeztetett gyermekek esetében is dilemmát okoz egy-egy javaslat megtétele.

Nevelésbe vétel

2020-ban 301 esetben történt javaslattétel nevelésbe vételre, melynek okai között elsősorban a hosszú ideje tartó súlyos elhanyagoló szülői magatartás, valamint a vándorló életmód szerepelt, mely a gyermek hajléktalanságáig vezet. Olyan esetekben is javaslat történt nevelésbe vételre, amikor haza nem adható csecsemő ideiglenes hatályú elhelyezését követően a szülők (sok esetben kiskorúak) nem tudtak gondoskodni a hazakerülés feltételeinek megteremtéséről. Több, mint 2 éven túl zajló védelemben vétel után is, amennyiben nem sikerül a veszélyeztetettséget megszüntetni, nevelésbe vételre kerül sor. A védelemben vétel során megkötött gondozási-nevelési tervben foglaltak be nem tartása, lakhatási, higiéniai problémák, szülők nem megfelelő életvitele, szülő/k mentális állapota szerepel a kiemelésre tett javaslatok háttérében. Az elmúlt évben olyan esetben is történt nevelésbe vételre javaslat, amikor ismételtén került a család olyan élethelyzetbe, hogy

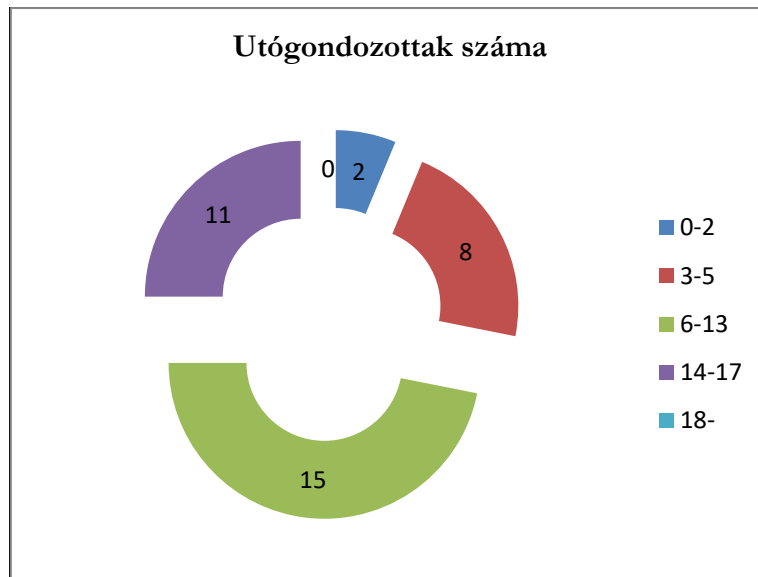
védelembe vétellel, vagy más hatósági intézkedéssel nem lehetett a veszélyeztetettséget megszüntetni.

Nevelésbe vettek korcsoportos megoszlása a Miskolci járásban (fő)

A családba történő visszagondozás hatékonysága nagyon elenyésző, melynek több oka van. Egyrészt azok a szülők, akiktől gyermekeik súlyos veszélyeztetés miatt kikerültek nem voltak képesek a veszélyeztető körülményeiket megszüntetni, még segítséggel sem. Sok olyan élethelyzet van, melyet önmaguk nem is igazán tudnak saját eszközeikkel megoldani, hiszen a lakáskörülményeiket saját erőből nem képesek pozitív irányba jelentősen elmozdítani. Különösen azért nem, mert a gyermekek ellátásából származó jövedelmük nélkül, szakképzettség, munkavállalási lehetőség hiányában nem képesek változtatni. Másrészt azok a családok, akik képesek változtatni és jövedelmet szereznek, de származásuk miatt albérletet kizárólag a szegregált területeken tudnak lakást bérelni, nem kerülnek támogatásra a gyermekeik hazagondozása tekintetében a gyermekvédelmi gyámok, és sokszor a hatóság részéről sem. A gyermekvédelmi szakellátásban élő gyermekek körülményeinek minimumát a Gyvt. határozza meg. Ez a vérszerinti családnál nincs meghatározva, így természetes, hogy visszagondozásnál nem lesznek a vérszerinti család körülményei hasonlóak a nevelőszülői háztartás körülményeihez. Ez sok esetben kifogásoló tényezőként merül fel a szakellátás szakemberei részéről, annak ellenére, hogy minden szakember közös érdeke és a szakmai cél is a gyermekek családba történő visszahelyezése.

Az esetmenedzserek részéről nagyon nagy erőfeszítést igényel a hazagondozás elősegítése.

Együttműködés a társszakmák szakembereivel

Az esetmenedzseri tevékenység alapja az együttműködés biztosítása a gyermek érdekében az érintett szervezetek között. A hatékony esetmenedzselés a jó kommunikáción alapul, mely az együttműködést biztosítja.

- Gyámhivatal

Az esetmenedzseri tevékenység során a hatósági beavatkozással érintett kiskorúak ügyében napi a kapcsolat a járási gyámhivatal szakembereivel. A gyámhivatal három helyszínen végzi a járásban központi és kihelyezett munkáját: Miskolcon, Emődön és Felsőzsolcán.

A gyámhivatal szakembereivel minden különleges helyzet kapcsán konzultálnak a megfelelő javaslat és döntés érdekében.

Még mindig vannak olyan esetek, amikor a gyámhivatal az intézmény kompetenciáján túli feladatokba is szeretné bevonni a kollégákat (pl.: ideiglenes hatályú elhelyezés esetén beszállításban történő részvétel, rendőri intézkedés kezdeményezése, helyszínen történő jegyzőkönyvfelvétel gyámhivatallal közösen, idéző végzés esetmenedzser által történő kézbesítés, nyilatkozattétel, gyermekfelügyelet ideiglenes hatályú elhelyezés során, amíg a szállítás meg nem történik stb.). Ezeket az eseteket megpróbálják szakmai egyeztetés keretében tisztázni. Nevelésbe vételi javaslat során gyakran több hónap is eltelik a javaslattétel és a kiemelés között, többször is el kell küldeni a javaslatot, ez megnehezíti az esetmenedzserek munkáját. Problémát jelent még mindig a véglegessé válások időben történő eljuttatása a központ számára.

A tavalyi év folyamán több esetben is előfordult, hogy a gyámhivatal szakemberei kétségbe vonták, megkérdőjelezték javaslatukat, valamint hogy a gyámhivatali ügyintéző és a szakember nem voltak egy véleményen.

Az elmúlt évek folyamán többször történt egyeztetés a gyámhivatal szakembereivel a hatékonyabb és gördülékenyebb munka érdekében. Az intézmény részéről erre nagy az igény. Az egyeztetés a tavalyi évben is elindult, viszont később a pandémia miatt ez nem volt kivitelezhető.

- **Család és gyermekjóléti szolgálatok**

Az esetmenedzserek nagy többsége pozitív folyamatokról számol be a családsegítő kollégákkal való együttműködésben az előző évekhez képest. A szakmai protokollok alapján megtörtént a kompetencia határok tisztázása, mely a gondozási tevékenységet egyértelművé tette mindenki számára. Nagy számban tartanak esetmegbeszélést a családsegítő kollégákkal a hatékony együttműködés érdekében és rendszeres telefonos egyeztetés történik minden eset kapcsán. A kollégákkal napi szinten tartják a kapcsolatot: telefonos ügyintézés, esetmegbeszélés, esetkonzultáció, családlátogatás, tárgyaláson való megjelenés szolgál számukra eszközként az esetek megoldása kapcsán. Jó irányban haladnak a feladatmegosztás és az együttműködés területén.

A tavalyi év folyamán a pandémia miatt a szokásos és rendszeres nagyobb esetmegbeszélések elmaradtak, a kihirdetett veszélyhelyzetre tekintettel nem lehetett megszervezni. Azonban a családsegítők és esetmenedzserek minden esetben tartottak esetmegbeszélést.

- **Gyermekvédelmi szakellátás**

Elsősorban a nevelésben lévő gyermekek kapcsán működnek együtt a gyermekvédelmi szakellátás szakembereivel, a gyermekvédelmi gyámokkal. Rendszeresen konzultálnak telefonon a vérszerinti szülő és a gyermek kapcsolattartásával és a hazagondozás lehetőségével összefüggésben. Személyesen általában akkor dolgoznak közösen, amikor időszakos kapcsolattartásra történik az engedélyezési eljárás, ilyenkor közös családlátogatások is történnek, illetve történik közös látogatás a gyermek gondozási helyén. A gyermekvédelmi gyámokkal a kapcsolattartás jó, de a szakmai véleményük nem minden esetben egyezik meg. A vérszerinti családdal kapcsolatban szükséges minél több információcsere ahhoz, hogy egyöntetű szakmai véleményt tudjanak képviselni a gyámhivatali döntéshozatalnál.

A gyermekvédelmi szakellátás befogadó otthonának szakmai egységével vannak problémáik, melyek kihatnak egy-egy döntéshozatali helyzetre is. Az ideiglenes hatályú elhelyezésnél szinte minden esetben a gyermekvédelmi szakellátás befogadó otthonába kerülnek a gyermekek. A probléma az, hogy a súlyos veszélyeztetettségből elhelyezett kiskorúak, különösen a 12 év felettek, a befogadó otthonból a befogadást követően szinte 1-2 napon belül távoznak. A szökések száma olyan magas, hogy a javaslatlétéleknél már a gyámhivatal is megkérdőjelezi, hogy a vérszerinti családjában van-e nagyobb veszélyben a gyermek, vagy a befogadó otthonba történő bekerülést követően. A gyermek mindenek felett álló érdeke a legfontosabb minden szakember számára, így nem elfogadható a veszélyeztetett kiskorúak felügyelet nélkül engedése a védelmet szolgáló befogadó otthonból.

- **Pártfogó felügyelői szolgálat**

A Központ esetmenedzserei rendszeres kapcsolatban állnak a pártfogókkal azokban az esetekben, ahol megelőző pártfogásra kér javaslatot a gyámhivatal, illetve a pártfogói felügyeletet kapott védelemben vett kiskorúak kapcsán.

Az együttműködésre a kölcsönösség a jellemző, minden közös ügyben informálják egymást a kollégák, és a segítő folyamatban két oldalról segítik a kiskorú veszélyeztetettségének csökkentését. Sok esetben együtt, közösen látogatják meg a családokat, kiskorúakat. A pártfogók gyámhivatali tárgyalásokon is részt vesznek szükség szerint.

- Óvodai – iskolai szociális segítők

Az iskolai, óvodai szociális segítők bekapcsolódása a gyermekvédelmi munkába sok segítséget jelent a mindennapi munkában. Az információ áramlás sokkal gördülékenyebb. A gyermekekről sok hasznos információval szolgálnak, mert a legtöbb esetben a gyermekek sokkal könnyebben megnyílnak előttük, mint a pedagógusok, vagy esetlegesen a családot gyakran látogató kollégák előtt. Nagy segítség, hogy az esetkonferenciákon, esetmegbeszéléseken is részt vesznek, ahol a közvetlen tapasztalatukat meg tudják osztani, ezzel elősegítve a hatékony esetkezelést, esetmegoldást. Hatósági intézkedés megtétele előtt fontos szerepük van az esetleges problémák feltérképezésében, alapellátás keretében történő megoldásában. Amennyiben hatósági intézkedésre van szükség, abban az esetben a nyomon követésben is fontos szerepük van. Összekötő kapocsnak számítanak az iskola, óvoda, családsegítő munkatárs, valamint az esetmenedzserek, és sok esetben a család között.

- Védőnők

A védőnőkkel napi szintű a kapcsolattartás, a legintenzívebb és legaktívabb kapcsolat velük alakult ki. A pandémia ideje alatt kicsit megváltozott ez a kapcsolat, nem zajlott olyan aktívan, mivel a védőnők nem járhattak személyesen a családokhoz. Az esetkonferenciákon rendszeresen részt vesznek, családlátogatásokon jelen vannak.

Szociális diagnózist készítő esetmenedzser

A szociális diagnózissal kapcsolatos feladatokat 2019. év elején kezdte meg a szociális diagnózist készítő esetmenedzser. Tavalyi év folyamán a szociális diagnózist készítő esetmenedzser személyében változás történt.

2020. évben 120 irányítólap érkezett a családsegítő szolgálatoktól, ebből 31 kliens járult hozzá, hogy elkészüljön a szociális diagnózis.

A szociális diagnózis megghiúsulásának okai között a következők szerepelnek:

- nem jött el az ügyfél az előre egyeztetett időpontban,
- hatósági ügyben érintett a család,
- utólag nem járult hozzá az szociális diagnózis elkészítéséhez,
- nem kívánja igénybe venni a szolgáltatást,
- megváltozott az életkörülménye,
- a járvány helyzetre hivatkozott.

Az esetmenedzser év közben rendszeresen részt vett a szakmai megbeszéléseken, rendezvényeken, civil napokon, valamint az esetkonferenciák moderálásában. A megyei workshop-on találkozott a megyében dolgozó szociális diagnózist készítő esetmenedzser kollégákkal a tapasztalatok és a jó gyakorlatok megbeszélése céljából.

A szociális szolgáltatások térképe folyamatosan bővül, frissül, ami egy állandó nyomon követést igényel a meglévő feladatok mellett.

Speciális szolgáltatások biztosítása

A család- és gyermekjóléti központ **speciális szolgáltatásait**, a szolgáltatások biztosítását koordinátor hangolja össze. A speciális szolgáltatások koordinátora elkészíti a speciális szolgáltatások éves munkatervét, a tanácsadók heti/havi munkarendjét, kapcsolatot tart és együttműködik a járás területén működő család- és gyermekjóléti szolgálatokkal, biztosítja az egyes szolgáltatásokhoz való hozzáférést a járás lakossága számára.

- Óvodai – iskolai szociális segítség

Az ellátási terület jellemzői

Az ellátási terület a Miskolci járás 39 települése. Jellegzetességei közé tartozik a sokféleség, az aprófalvas települések, melyek rossz tömegközlekedési feltételekkel rendelkeznek. A járásban több kisváros is található, ugyanakkor Miskolc, mint járásközpont minden nagyvárosi jellegzetességet magában hordoz.

38.827 gyermek található az ellátási területen a köznevelési intézményekben. Ebből az iskoláskorúak száma 30.903 fő, az óvodás korú gyermekek száma 7.924 fő. Az iskoláskorú gyermekek közül a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók százalékos aránya a saját becslésük alapján, az összlétszámhoz viszonyítva 19%. Az óvodáskorúaknál ez az arány 29%.

A feladatellátás során 104 iskola és további tagintézményei tartozik hozzájuk, valamint 54 óvoda és azok további tagintézményei, összesen 200 intézmény. Ebbe beletartoznak az általános iskolák, középiskolák, szakgimnáziumok, kollégiumok, szakközépiskolák, szakképző iskolák egyaránt. A fenntartók között is jellemző a sokszínűség, van állami, önkormányzati, egyházi, alapítványi és magánkézben lévő intézmény is. A legkisebb létszámú iskola hivatalos gyermek létszáma 13 fő az ellátási területükön, a legnagyobb létszámú iskola tanulóinak száma pedig 1.122 fő. A legkisebb létszámú óvoda gyermek létszáma 5 fő, a legnagyobb létszámú óvoda 230 fő.

A gyerekek nagy százaléka sokproblémás családból érkezik, sokan közülük rossz szociális háttérrel rendelkeznek. Lakóhelyüket tekintve is nagy a különbség, hiszen sokan szegregált területről járnak iskolába, óvodába, ugyanakkor jelen vannak a nagyvárosi lakótelepi lakókörnyezetből származó hátrányok is. A gyerekek sokféle családból érkeznek, nagyszámban van jelen az egyszülős család és a mozaik család is. Mindehhez hozzá adódhatnak még a kortárs közösségek negatív hatásai is.

Az ellátási terület intézményei az alábbi problémákat jelezték a kapcsolatfelvétel, igényfelmérés során:

- A gyermekekkel kapcsolatos problémák közül a rossz szociális háttér, magatartási problémák, a függőség, a bántalmazás, valamint a mentális és pszichés problémák (falcolás, öngyilkossági kísérlet, kirekesztettség), és a tanulási zavarok jelentek meg.
- A szülőkkel kapcsolatos problémák között megjelenik az életviteli, anyagi, megélhetési, nevelési, elhanyagolással és válással kapcsolatos probléma, valamint a függőségek.
- A pedagógus munkakörrel kapcsolatos problémák között megjelenik a leterheltség, a kiegészítés veszélye és a nehéz kapcsolattartás a szülőkkel.

Személyi feltételek

Az ellátási területen az ajánlott létszám az óvodai és iskolai szociális segítő munkakörben 41 fő a hivatalos teljes gyermeklétszám alapján. 2020 januárjában 37 fő munkatárs látta el az előírt feladatokat. Ezeken a létszámokon felül a csoportvezető és egy szociális asszisztens tartozik a teamhez valamint technikai munkatársként további 1 fő részmunkaidőben. A munkatársak közül 36 főnek van felsőfokú szociális munkás vagy szociálpedagógus végzettsége. 1 fő egyéb társadalomtudományi végzettséggel rendelkezik (szociológia), 1 fő mentálhigiénés, 1 fő pedagógus. Az 1 fő szociális asszisztensnek szociális asszisztens végzettsége van. A kollégák nagy munkatapasztalattal és tudással rendelkeznek. A pályakezdő

munkatársakat fokozott mentorálással támogatják, a betanulási időszakot intenzív „kíséréssel” segítik.

Tárgyi feltételek

Jelenleg a Miskolc, Fazola u. 4. szám alatt található 2 szobából álló irodahelyiségben kap helyet a munkacsoport. Szűkösen férnek el a jelenlegi iroda funkcióját betöltő két helyiségben. Az épület felújításra szorul, jelenlegi állapotában csak ideiglenes megoldásként szolgál. Az állandó irodahelyiség biztosítása azért fontos a munkacsoportnak, mert innen szerveződik a munka, a háttér feladatokat itt végzik a kollégák (pl. csoportos szociális munka előkészítése, esetmegbeszélő csoport, szupervízió), és ide térnek vissza az adminisztrációs feladatok elvégzésére.

A további tárgyi feltételek megfelelőek, mindenkinek rendelkezésére áll laptop, céges telefon, pendrive és a szükséges irodaszerek, eszközök, irodai gépek (fénymásolók, nyomtatók).

A tárgyi feltételeknél fontos megemlíteni, hogy a munkatársak az iskolákban és óvodákban is kell, hogy rendelkezzenek külön helyiséggel, mely alkalmas az egyéni segítő tevékenységre, és a csoportos foglalkozásokra. Az óvodai, iskolai szociális segítő helyiségeinek kialakítása járásunkban intézményenként nagyon változó képet mutat. A legtöbb helyen nem tudják biztosítani a megfelelő körülményeket, nincs megfelelő helyiség, alkalmanként osztozni szükséges rajta. A tavalyihoz képest megnövekedett azoknak az intézményeknek a száma, akik biztosítanak többnyire megfelelő helyiséget a szakmai munkához. Ez a javuló tendencia már annak köszönhető, hogy a szakemberek munkáját elismerik és fontosnak tartják.

A múlt év szakmai tevékenységét meghatározta a **koronavírus járvány**. A tavaszi időszakban elsőként a feladatok átszervezésére volt szükség. Minden munkatárs tájékoztatta az összes intézményét az elérhetőségeiről és a segítségnyújtás lehetőségeiről. Később ezt a tájékoztatást összehangolták az időközben megjelent szakmai ajánlással és egy központi megyszerkesztett levél segítségével újra megerősítették a kapcsolatfelvételt és a szolgáltatás megajánlását az intézmények felé. Időközben a kollégák létrehoztak önálló segítő szakmai oldalakat, melyeket szintén megajánlottak szülőknak, gyerekeknek, tanároknak. A telefonos megkeresések napi szintűek voltak a digitális oktatásba bekapcsolódni nem tudó gyerekek ügyében. A nehezen fellelhető gyerekek felkutatásában az iskolai segítő aktívan közreműködtek és működnek ma is. A korábban elkezdett és félbeszakadt egyéni eseteiket a segítő igyekeztek online, illetve telefonos segítő beszélgetések formájában folytatni. Minden egyes esetben intenzív kapcsolatot tartottak fenn a családgondozókkal és szükség szerint az esetmenedzserekkel. A pedagógusok folyamatosan igényelték a konzultációt a problémás családok gyerekeinek eseteiben. Bántalmazás gyanúja esetén az izoláció csak súlyosbíthatja a már meglévő gondokat. Csoportos módszereket is kidolgoztak a kollégák, melyeket online formában játékok beszkenelésével tovább folytattak. Rendszeres és gyakoriak a korrepetálással kapcsolatos felkérések és ennek szervezésében aktív szerepet játszanak a kollégák. Az óvodai és iskolai beiratkozás folyamatának kivitelezésében is aktívak voltak a segítő.

Az adománygyűjtés és továbbítás az első perctől kiemelt feladatuk, főleg a digitális oktatás segítésének folyamatában, pl. taneszközök beszerzésével.

Az intézmény a munkacsoport tagjait bevonta az idősellátás szociális étkeztetésének lebonyolításába, ennek keretében heti váltásban, forgó rendszerben hordták ki a meleg ételt az ellátottaknak. Ennek a munkának megszervezése komoly feladatot igényelt. A maszkvarrás

munkafolyamatába is intenzíven bekapcsolódott a csoport, 12 fő vállalt szabás-varrást a járványidőszak kezdetén.

A munkacsoport működését két online fórum biztosította, létrehoztak egy szakmai zárt csoportot, ahol a jó gyakorlatok és módszerek és információk jelentek meg, és egy iroda csoportot ahol a munkaszervezés zajlott.

A COVID első hullámára vonatkozó statisztika az alábbi táblázatban látható:

1. Gyermekétkeztetéssel kapcsolatos segítség, közvetítés	gyerekszám	alkalom
	131	156
2. Tananyagokkal kapcsolatos helyzet segítése, pl: papíralapú eljuttatás	gyerekszám	alkalom
	369	576
3. Tananyag elsajátításában való segítség, korrepetálás	gyerekszám	alkalom
	127	519
4. Informatikai eszközök adományozásában való segítség	gyerekszám	alkalom
	26	52
5. Egyéb adományok, élelmiszer, ruha közvetítés	gyerekszám	alkalom
	83	123
6. Egyéni esetkezelés, kríziskezelés, iskolai teljesítést segítő gondozás	gyerekszám	alkalom
	460	1169
Ebből: beiratkozás segítése óvodába, iskolába a lemorzsolódó 6/A családoknál	gyerekszám	alkalom
	72	121
6/b Ebből: eltűnt gyerekek felkutatása a lemorzsolódó családoknál	gyerekszám	alkalom
	53	81
7. Bántalmazásos esetekben való segítség	gyerekszám	alkalom
	30	114

A tavalyi nyár munkáit már csak részben módosította a járvány. Nagy erővel táboroztattak az iskolai segítők a megfelelő higiéniai intézkedéseket betartása mellett. A nyáron elindítottak egy tehetséggondozó programot is, melynek célja a lemorzsolódás megakadályozása. Ezzel kapcsolatosan számos előkészítői munka folyt.

Ősztől újraindult az oktatás, amit az online módszerekre történő nyári felkészülés előzött meg, majd a középiskolákban 2020. november 11-től újra életbe lépett az online oktatás. A segítők nagyon sok fiattal folytattak online konzultációt, tanácsadást és néhány online csoportozási kísérlet is történt. Sok hátrányos helyzetű gyermek kimaradt az oktatásból. A kollégák folyamatosan hívták, keresték online módokon a szülőket, családokat, gyerekeket, pedagógusokat, családsegítőket, hogy ismét be tudják vonni a gyerekeket az oktatásba. 152 esetben több alkalmas komoly folyamatban igyekeztek a szociális munkások felvenni a kapcsolatot az „eltűnt” gyerekekkel. Ezen kívül 63 esetben segítő beszélgetést folytattak a családi vagy egyéni problémákkal küzdő gyerekeknek.

A szakmai munka jellemzői 2020. évben

2020-ra minden intézményben működött a konkrét szolgáltatás, jelenleg már minden szolgáltatási elemet teljes mélységében biztosítanak. A leghangsúlyosabb az információnyújtás, a konzultáció és az egyéni tanácsadás, valamint a csoportos szociális munka.

Egyszerre kell prevenciós munkát és krízisintervenciós beavatkozásokat biztosítaniuk eltérő körülmények között, mindezt team munkában megvalósítva, összehozva a rendszer szereplőit a gyermekek problémáinak megoldása érdekében. Nagy feladat a szolgáltatás biztosítása a sokféle kihívás miatt. Célcsoportjuk közé tartoznak a járásban élő gyermekek, a gyermekek szülei és a köznevelési intézmények pedagógusai egyaránt.

A 2020. év szakmai munkájának hatékonyságát az alábbi táblázat adatai tükrözik:

Szakmai tevékenységek	Miskolc városban	A Miskolci járás más településein	Összesen
Forgalomszám	19988	7111	27099
Egyéni esetszám	813	265	1078
Egyéni egyszeri esetszám	1193	461	1654
Tematikus csoportok száma	277	100	377
Csoporttevékenységben résztvevők száma (egyszeri, nem halmozott adat)	5082	1116	6198
Közösségi szociális munka száma	92	81	173
Közösségi programokon résztvevők száma	5906	1401	7307
Hány szülővel konzultált a gyermek ügyében? 1x	760	195	955
Hány pedagógussal konzultált a gyermek ügyében? 1x	1058	416	1474
Hány társszakemberrel konzultált a gyermek ügyében? 1x	776	194	970
Bántalmazásos esetek száma	73	43	116
Szexuális bántalmazásos esetek száma	21	4	25

Saját jelzések száma	134	25	159
Az intézmény által jelzett jelzések megírásában való közreműködések száma	325	104	429

Az óvodai-iskolai segítő tevékenység bevezetése főként a veszélyeztetett gyerekek számának csökkentése céljából történt. A munkacsoport a jelzések megírásába fektetett erőfeszítései meghozták a kívánt hatást, hiszen 429 esetben, Miskolcon 325 esetben tudták elérni, hogy az intézmény felvállalva a konfliktusokat, eleget tegyen a jelzési kötelezettségének. A segítőik által saját hatáskörben - nem az oktatási-nevelési intézménnyel közösen - írt jelzések száma 159 volt. Miskolcon 134 esetben volt arra szükség, hogy a segítő az intézmény helyett tegye meg a szükséges lépéseket a gyermek érdekében. Látható a számokból, hogy a segítőik a legtöbb egyéni esetmunkájuk során törekedtek a szülők bevonására, rendszerszemléletben dolgoztak. Nagy számban igyekeztek a jelzőrendszer tagjait mozgósítani, folyamatosan konzultáltak a többi szereplővel. Elgondolkodtató, hogy 3399 olyan tevékenység valósult meg, az egyéni esetkezelések mellett, amikor egy gyermek érdekében konzultáltak minden szereplővel a segítőik a team munka megvalósítása, a család mozgósítása és a delegálás útjainak keresése céljából. A segítőik nagyon ügyelnek a kompetencia határok megtartására, folyamatos dilemmákat behozva a rendszeres esetmegbeszélő csoportokra. A múlt évben egyéni szupervíziós üléseken is részt vettek a munkatársak.

A szolgáltatás beindításának másik célja a prevenció „újraélesztése” volt az oktatási intézményekben, melyeket többek között csoportfoglalkozásokkal valósítanak meg. 2020-ban 377 db tematikus csoportot indítottak be a kollégák, (mely majdnem százal több, mint a 2019-es adat), ezek átlagosan 3-5 alkalmasak voltak. A tematikus csoportok számába nem tartozik bele a szülői, illetve a tantestületi értekezleteken való részvétel, ezekre rendszeresen járnak a segítőik, beépült az alaptevékenységeik közé.

- **Utcai és lakótelepi szociális munka**

A Központban 2 fő látja el az utcai szociális munka feladatait, szoros együttműködésben a Miskolci Rendőrkapitánysággal, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitánysággal, illetve a Miskolci Önkormányzati Rendészettel. Munkájuk részletesebben bemutatásra kerül a MESZEGYI bűnmegelőzési tevékenységéről szóló 6.1. fejezetben.

- **Kórházi szociális munka**

Együttműködésük a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Központi Kórház (a továbbiakban: Kórház) Gyermekegészségügyi Központjával 2004. évben kezdődött. 2019 júliusában az együttműködési megállapodás megújítására, módosítására került sor. Az új megállapodás célja egy összehangolt együttműködés létrehozása, a jogszabályban rögzített kötelezettségek hatékony és maradéktalan teljesítése, a feladatok eredményes ellátása, a közös munka eredményeként a gyermek vagy a szülő, felnőtt egészségi problémái mögött meghúzódó elhanyagolás, bántalmazás következtében fennálló veszélyeztetettség időben történő felderítése, a gyermekek szakszerű ellátásban részesítésének biztosítása a család- és gyermekjóléti szolgáltatás útján.

A Kórház a kórházi szociális munka feladata ellátására külön munkacsoportban dolgozó szociális szakembereket foglalkoztat, így a Központ által biztosított kórházi szociális munkás jelenléte nem indokolt a kórház osztályain. A kórházban működő munkacsoporttal történő szoros szakmai együttműködés kapott hangsúlyt, mely során a Központ a kórházi szociális munka feladatot koordinátori tevékenységgel biztosítja.

- **Kapcsolattartási ügyeleti szolgáltatás**

A Központ kapcsolattartási ügyeletet biztosít az illetékességi területén élő a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy számára a Gyvt. 40 §-a, és az NM rendelete alapján, az alábbi eljárásrend szerint.

A kapcsolattartási ügyelet a kapcsolattartásra megfelelő feltételekkel rendelkező család- és gyermekjóléti szolgálatoknál biztosítható. A kapcsolattartási ügyeleti munkatársak az intézmény vezetősége által elfogadott „kapcsolattartási ügyeleti protokoll és a házirend” értelmében tudják vállalni az eseteket. A szolgáltatás igénybevételének alapja bírósági végzés vagy gyámhivatali határozat, amelyben a kapcsolattartás helyszínéül a Központ helyisége került megjelölésre.

A szolgáltatás igénybevételére kizárólag pénteken 12-18 óráig és szombaton 8-18 óráig van lehetőség. A kapcsolattartás ügyeleti szolgáltatás három TSZK-ban, (Kassai Úti, Avasi, Arany János úti), valamint az óvodai-iskolai szociális segítők munkacsoportjának épületében, a Miskolc, Fazola u. 4. szám alatt kerül biztosításra. A szolgáltatás mind a miskolci, mind a miskolci járás településein élő lakosok számára biztosított az egyes területi szolgáltatási központok kapacitásának függvényében, 16 fő kapcsolattartási ügyeleti munkatárssal.

Az intézmény helyi kapacitása és a folyamatban lévő esetek száma miatt a kapcsolattartás pontos idejének leszabályozása feltétlenül előzetes egyeztetést igényel. Minden egyes eset vonatkozásában az intézmény által kijelölt kapcsolattartási ügyeleti koordinátor áll rendelkezésükre az kapcsolattartás pontos helyszínének és időpontjának egyeztetése céljából.

Kapcsolattartási ügyeleti szolgáltatás esetszám: 137

Forgalomszám: 898.

A szolgáltatást az előző évhez képest kevesebb alkalommal tudták biztosítani, tekintettel arra, hogy a pandémiás időszakban a felügyelt kapcsolattartások biztosítása nem volt lehetséges, az Emberi Erőforrások Minisztériumának útmutatójának megfelelően jártak el.

- **Készenléti ügyeleti szolgáltatás**

A készenléti szolgálat célja, a gyermekjóléti szolgáltatást ellátó intézmény nyitvatartási idején túl (éjszaka, hétvégén és ünnepnapokon) folyamatosan biztosítsa gyermekjóléti szakember elérhetőségét abból a célból, hogy krízishelyzet esetén a gyerek ne maradjon segítség és ellátás nélkül.

A készenléti szolgáltatás alap kritériuma, hogy a gyermekvédelmi szakember az adott településen (ellátási területen), egy meghirdetett telefonszámon (intézményi mobiltelefon) folyamatosan elérhető legyen. A szolgáltatás biztosítása a Központ ellátási területén történik. A készenléti szolgáltatást 4 fő szakember látja el, heti rendszerességgel váltják egymást forgórendszerben.

2020-ban - a több évre visszamenő magas szakmai szintű működtetési alapelveknek és a jó jelzőrendszeri kapcsolatoknak köszönhetően - a szolgáltatás biztosítása zökkenőmentes volt. Az év során a forgalomszám összesen 20 volt, ami a tavalyi évhez képest nagymértékben csökkent. Azonban az esetek száma most is igazolja, hogy az intézmény nyitvatartási idején túl is szükség van a gyermekjóléti szolgáltatás hozzáférési lehetőségére.

Több esetben előfordult, hogy lakossági bejelentés érkezett, ezen kívül a jelzőrendszer tagjai, illetve társintézmények kértek segítséget a szolgálat munkatársától, aki a probléma megoldása érdekében megtette a szükséges lépéseket (telefonos ügyintézés, segítő beszélgetés, tájékoztatás az intézmény által igénybe vehető speciális szolgáltatásokról, tovább irányítás a probléma megoldása érdekében kompetens intézményhez, szakemberhez, kríziskezelés). A jelzések túlnyomó részénél azonnali segítségnyújtásra került sor, a többi esetben pedig tovább irányítás történt a területileg illetékes családgondozó felé. A megjelenő problémák: családi konfliktus, gyermekbántalmazás, kiskorú veszélyeztetése, lakhatási és egészségügyi problémák, koldulás, szenvedélybetegségek.

- **Családterápia**

2019. január 1-től a családterápiás szolgáltatást az intézmény a Miskolc, Fazola u. 4. sz. alatti épületében biztosítja. A szolgáltatás 2020-ban 72 érintett családdal dolgozott közvetve vagy közvetlenül, a forgalom ebben az évben 112 volt. A vírushelyzet miatt volt olyan család, aki nem vette igénybe a szolgáltatást. A szolgáltatást egy terapeuta biztosítja, társterapeuta, küldő team, szupervízió nélkül. A családok többnyire önként jelentkeztek, néhány esetben családsegítő, esetmenedzser, gyámhivatal, háziorvos, nevelési tanácsadóban dolgozó pszichológus és pszichiáter javaslatára keresték fel a szakembert. Az adatok is utalnak arra, hogy rövid dinamikus folyamatokról van szó, 4-6 ülés egy átlagos családterápiás folyamat. A pontos képhez hozzátartozik, hogy az év elején az előző évben elkezdett terápiák fejeződtek be, és a félév végén máig is tartó sok új terápia indult be, ez a magyarázata annak, hogy a családok számához képest viszonylag kevésnek tűnik az alkalmak száma. Jellemző problémátípusok, amelyekkel megkerestek bennünket a családok, a következők voltak:

- válással kapcsolatos krízis,
- párkapcsolati konfliktusok,
- gyermeknevelési problémák,
- iskolai magatartás és beilleszkedési zavarok,
- serdülőkori krízisek,
- fiatal felnőttek leválási problémái,
- üres fészek szindróma,
- nemi identitászavar,
- szenvedélybetegségek,
- szülői alkalmassági dilemmák,
- veszteségek, gyászmunka.

Az elmúlt évek tapasztalatai és a továbbképzések, önképzések hatására néhány új szakmai tendencia jellemezte a munkát. Rugalmasabb keretekkel, célorientáltabban strukturált terápiák, a megfelelő cél kitűzésére, a jelenben és a jövőben bekövetkezendő változásokra koncentrálnak. Családterápiával kapcsolatos úgynevezett módszertani munka volt az elmúlt évben a rendszerszemléletű családgondozás, segítség szemléletének terjesztése a segítő munkában az iskolai segítség területén.

A helyszín minimális szinten megfelelőnek bizonyult a családterápiás szolgáltatás szempontjából, mivel a csoportszoba és a belső udvar együttes használata alapszinten megfelelő tárgyi kereteket biztosít a munkához.

- **Jogi tájékoztatásnyújtás**

2020-ban Miskolcon, az intézmény négy területi szolgáltatási központjában (Avasi, Arany János úti, Kassai úti, Diósgyőr-Vasgyári) a legkülönbébb jogi helyzetek, nehézségek megoldása érdekében történt a szolgáltatás nyújtása. Ilyenek pl. a kilakoltatás, végrehajtás, fogva tartás, tartozás, fizetési meghagyás, hagyaték, EMÁSZ tartozás, NAV hiánypótlás, lakáseladás, öröklés, rehabilitációs ellátás, adósságkezelés.

Miskolc járás területén összesen hét településen nyújtja a Központ a jogi tájékoztatást. A településeken is a legkülönbébb jogi helyzetekben keresték meg a szolgáltatást a helyi lakosok, mint például öröklés, lakástulajdonnal összefüggő jogi viták, örökbefogadás, gyermektartásdíj megállapítása, orvosi műhiba, végrendelet, EMÁSZ tartozás, rehabilitációs járadék elutasítása, csalás, ápolási díj, gondnokság, kilakoltatás, tartásdíj, zsarolás, élettársi szerződés, stb.

A tavalyi évhez képest kevesebb alkalommal keresték fel a kliensek ezt a szolgáltatást, összesen 385 alkalommal került sor jogi tájékoztatás nyújtására, 288 fő részére.

- **Pszichológiai tanácsadás**

A gyermekpszichológiai tanácsadást Miskolc területén, a Miskolci járás területén, felnőtt pszichológiai tanácsadást Miskolc területén 4 fő pszichológus megbízásával biztosítja az intézmény. 2020. évben összesen 484 alkalommal került sor pszichológiai tanácsadásra, 303 fő részesült benne. Főleg magatartási zavar, iskolai beilleszkedési nehézségek, szocializációs zavarok, generációs problémák, párkapcsolati problémák miatt keresték fel a szakembereket.

- **Fejlesztőpedagógiai szolgáltatás**

Gyerekekkel és felnőttekkel végzett fejlesztő/oktató munka, jellemzően személyes jelenléttel, egyéni vagy mini csoportos formában, mely a tavalyi évben online módon is történt. Főleg tanulási zavarok, iskola előkészítő, nyelvi problémák, vizsgára felkészítés kapcsán keresték fel a szolgáltatást. Jellemző, hogy megnőtt a szülői tanácsadás iránti igény (hogyan-miként oktassam otthon gyermekem), főként a karantén időszak alatt.

A kliensek önkéntesen, gyermekpszichológus, családsegítő vagy iskolai szociális segítő útján kerültek kapcsolatba a fejlesztő pedagógussal.

A koronavírus járványhelyzetben szerzett tapasztalatok

A 2020. március 23. napján a család- és gyermekjóléti szolgáltatásra vonatkozóan az EMMI által kiadott szakmai útmutató szerint felfüggesztésre, korlátozásra, illetve formáját tekintve átszervezésre kerültek az alábbi speciális szolgáltatások:

- felügyelt kapcsolattartás,
- jogi és pszichológiai tanácsadások (online formában megvalósult),
- mediáció.

Az alábbi szolgáltatások szünet nélkül működtek:

- utcai szociális munka,
- készenléti ügyelet,
- kapcsolattartási ügyelet: kapcsolattartás (nem felügyelt, átadás-átvétel helyszín biztosítása),
- családterápia.

A járásban jogi és pszichológiai szolgáltatást településre kihelyezett helyszínen biztosítják, a pandémiás helyzet miatt bizonyos hónapokban a pszichológiai szolgáltatás szünetelt. A kollégák a feladatokat a lehetőségekhez mérten, illetve a protokollnak megfelelően ellátták a pandémiás helyzet alatt is.

Jelzőrendszeri tanácsadói tevékenység

Az NM. rendelet 10.§. (1) bekezdés szerinti feladatok – veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszeri munka – ellátása, illetve járási szintű koordinálása érdekében jelzőrendszeri tanácsadó végez szakmai tevékenységet a járásban.

A Miskolci járás jelzőrendszeri működésének tapasztalatai 2020. évben

A 2016. január elsején életbe lépett jogszabályi módosítások, amelyek fókuszában az észlelő- és jelzőrendszer - a korábbinál hatékonyabb - működtetése, működése áll, a problémamegelőző funkciót emelik ki.

Családok esetében a krízishelyzethez vezető okok megelőzése, illetve a már meglévő krízishelyzet következményeinek enyhítése a cél, míg gyermekek esetében a problémamegelőző funkciónak a gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségük megelőzésére, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetésére, illetve a családból történő kiemelés megelőzésére kell fókuszálnia.

Bár a jogszabályi módosítás hangsúlyozza, hogy a jelzőrendszer egyetemes, és egyaránt vonatkozik felnőttekre és gyerekekre, a gyermekek esetében a jelzésre kötelezettek egyértelműen meghatározásra kerülnek a Gyvt. 17. §. 1. bekezdésében.

A bekezdésben nevesítettek esetében a jogszabály egyértelműen fogalmaz:

„Amennyiben ezen intézmények, szolgáltatók, személyek tevékenységük során a gyermekek veszélyeztetettségére utaló információ birtokába jutnak, azt mérlegelés nélkül kötelesek jelezni a területileg illetékes család- és gyermekjóléti szolgáltató felé, ill. a probléma súlyosságától függően, szükség esetén kötelesek hatósági intézkedést kezdeményezni a gyermekek védelme érdekében.”

A veszélyeztetettség megelőzése, megszüntetése érdekében végzett tevékenység középpontjában az észlelő- és jelzőrendszer hatékony működése áll.

A feladat ellátását a jogszabály két szintéren, települési szinten a család- és gyermekjóléti szolgálatok, míg járási szinten a család- és gyermekjóléti központok hatáskörébe rendeli. A MESZEGYI jelzőrendszert működtető tevékenysége mindkét szintéren megjelenik a Miskolci járás vonatkozásában.

Az intézmény szervezeti felépítésébe tartozó - és Miskolc városát teljes egészében lefedő - öt TSZK mindegyikében van a jelzőrendszer működtetéséért felelős jelzőrendszeri koordinátor.

A jelzőrendszeri munka koordinálásáért felelős jelzőrendszeri tanácsadó a Központ munkatársa, valamint ő összegzi a Központhoz érkező jelzéseket is.

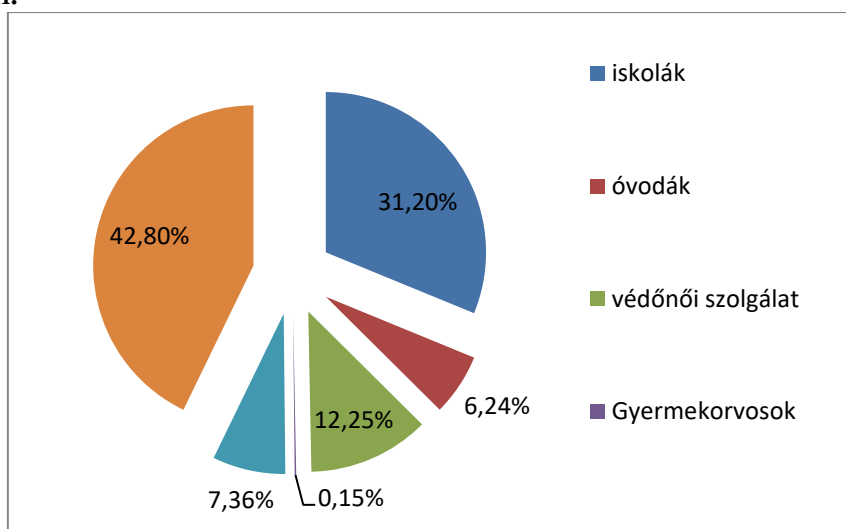
A két szintéren végzett jelzőrendszeri koordinátori munka mind a jogszabályalkotó, mind az intézmény vezetése szerint is elő kell, hogy segítse a jelzőrendszer hatékonyabb működését.

Tapasztalatok

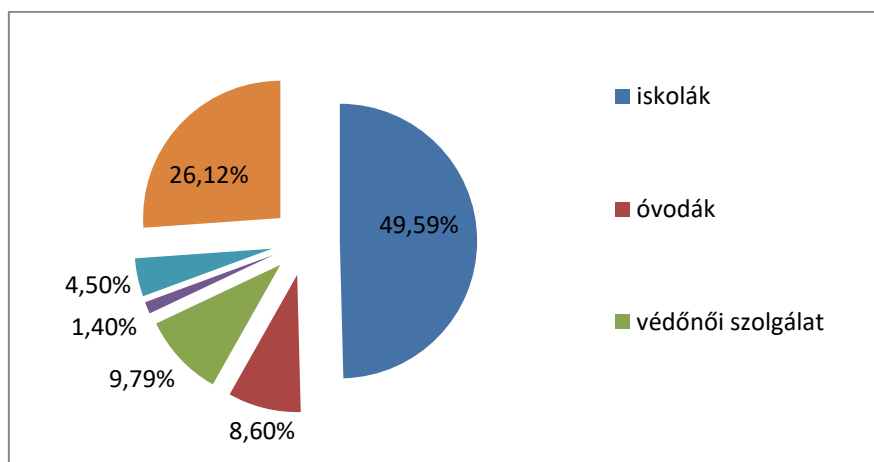
A MESZEGYI területi szolgáltatási központjaiban dolgozó jelzőrendszeri koordinátorok, valamint a Miskolci járás településein dolgozó kollégák 2020-ban is heti rendszerességgel küldték azokat az összefoglaló táblázatokat, amelyek az adott területi egységhez beérkező jelzésekkel kapcsolatban nyújtottak tájékoztatást. A jelzést tevőről, az igénybe vevőről, a jelzett problémákról, valamint a családsegítő által megtett intézkedésről egyaránt tartalmaztak információkat a beérkezett összesítések, valamint a Központozz beérkezett jelzések is feldolgozásra kerültek.

Vizsgált adatok	Miskolc	Járás
Beérkezett jelzés összesen: 4431 (24,6%-kal kevesebb, mint 2019-ben)	2594 (20,9%-kal kevesebb, mint 2019-ben)	1837 (29,3%-kal kevesebb, mint 2019-ben)
Életkor:	A jelzések 22,6%-a érkezett 18 év feletti lakossal kapcsolatban. A korábbi évek gyakorlatától eltérően a százalékos arányok szolgáltatási központoként nem annyira eltérőek, nem mutatnak szélsőséges értékeket. 19 és 32 % között mozog a felnőttekre vonatkozó jelzésszám.	A jelzések 9,5 %-a érkezett 18 év feletti lakossal kapcsolatban. A százalékos arányok településenként eltérőek, szélsőséges értékeket mutatnak. Volt település, ahonnan nem érkezett felnőtt korúval kapcsolatos jelzés, volt, ahol a jelzések 80%-át tették ki a felnőttekre vonatkozó adatok.
Jelzés módja:	A jelzések a jelzőrendszeri koordinátorok által küldött táblázatok tanulsága minden esetben írásban érkeztek.	A jelzések egy kisebb százaléka szóban érkezett.
Jelzést tevő intézmény:	Iskola: 31,2% Óvoda: 6,24% Védőnő: 12,25% Gyámhivatal: 21,47% Rendőrség: 7,36% Orvos: 0,15%	Iskola: 49,59 % Óvoda: 8,6% Védőnő: 9,79% Gyámhivatal: 9,4% Rendőrség: 4,5% Orvos: 1,4%

Jelzésre kötelezett elsődleges jelzőrendszeri tagok jelzéseinek aránya 2020. évben Miskolcon:

A Miskolci Járás településein, kivéve Miskolc:

A 2020-as év egyedinek mondható, a pandémia következményei egyértelműen érzékelhetőek a jelzések, a jelzőrendszer vonatkozásában is. A beérkezett jelzések száma szignifikáns csökkenést mutat a 2019-es évhez viszonyítva mind Miskolc, mind pedig a járás többi településének vonatkozásában is.

Ennek ellenére a korábbi jellemzők továbbra is megfigyelhetők:

Mind Miskolc, mind a járás többi településének vonatkozásában továbbra is az oktatási-nevelési intézményektől érkeznek a legtöbb jelzés a család- és gyermekjóléti szolgálatokhoz. A beérkezett jelzéseket összevetve a területileg illetékes oktatási intézmények listájával elmondható, hogy azok az iskolák, óvodák jeleznek elsősorban, ahol a felvettek köre a problémás, hátrányos helyzetű rétegből kerül ki elsősorban. Egyes oktatási intézmények továbbra sem fellelhetők a jelzést tevők között.

Az egészségügyi szolgáltatók részéről elsősorban a védőnők azok, akik jeleznek, a gyermekorvosokra továbbra sem jellemző a jelzési kötelezettség felvállalása. Kivétel: Onga, ahonnan 19 db jelzés érkezett a gyermekorvostól. A háziorvosoktól érkező jelzések száma egész évben, a teljes járás vonatkozásában mindössze 30 volt, ez 6,7%-át teszi ki az összes beérkezett jelzésnek.

A rendőrségtől érkező jelzések száma 2020-ban arányait tekintve nőtt, de a visszajelzések alapján korán sem tükrözi ez az adat a valós esetek számát. A rendőrségtől érkező adatok vonatkozásában is szélsőséges értékek tapasztalhatók a szolgáltatási központok esetében, pl. Avasi TSZK: 63 jelzés, Perecesi TSZK: 13 jelzés. A járás többi településének vonatkozásában általánosságban elmondható, hogy nagyon alacsony a rendőrségtől érkező jelzések száma.

Igen jelentős háttérrel képez a jelzések vonatkozásában a Járási Hivatal is. Sok áttételes jelzés érkezik a Hivataltól, amely indirekt módon közvetít gyermekekkel kapcsolatos információkat. Ezek nagy többsége a Központ jelzései között jelenik meg, és sok esetben duplikálódott jelzéseket generál.

Egyre több jelzés érkezik a szolgálatokhoz a MESZEGYI eszménymentesítéséről is.

Önkéntes megkeresések, vagy egy-egy egyéb jelzőrendszeri tagtól érkezett jelzés is megjelent 2020-ban. Az intézmény óvodai- és iskolai szociális segítői, és az ország különböző kórházai viszonylag sok jelzést küldtek a szolgáltatók felé. A járásbírók, ügyészségek, az

önkormányzatok, bölcsőde, MIÖR, a Máltai Szeretetszolgálat, az ország különböző család- és gyermekjóléti szolgálatai, központjai, az ország különböző pontjain található családok átmeneti otthonai, valamint az anonim, illetve lakossági bejelentők jelzései is fellelhetőek a szolgáltatási központok adatai között.

Jelzett problémák

A jelzett problémák vonatkozásában hasonló tendenciák fogalmazhatóak meg a járás teljes területén.

A jelzett problémák jelentős hányadát továbbra is az oktatási-nevelési intézményektől érkező jelzések képezik, ezek elsősorban az oktatási-nevelési elhanyagolásra vonatkozó jelzések (igazolatlan mulasztások). Ezeket az iskolák kötelező jelleggel küldik, bár sokszor nem a jogszabályban meghatározott óraszámnak megfelelően. 2020-ban ez a szám 1498 volt, ami az összes jelzés 33.8 %-át tette ki. Az igazolatlan mulasztások száma arányait tekintve lényeges csökkenést mutat a 2019-es év adataihoz képest. Az igazolatlan mulasztások jelzéséhez kapcsolódó zavart tovább növelte a tanév nagy részében történő digitális/online oktatás megjelenése. A digitális munkarendbe való bekapcsolódást, az attól való távolmaradást, az infrastruktúra meglétét vagy hiányát és az ebből adódó nehézségeket más-más módon kezelték és jelezték az oktatási-nevelési intézmények. Az intézményekből érkező jelzések egy jelentős része továbbra is magatartási, ill. viselkedési zavarra utal.

A 18 év alattiak önmagukat veszélyeztető magatartása sajnos még közel sem a valóságot tükröző képet mutat a jelzések tekintetében. Szer, vagy rendszeres alkoholfogyasztásról minimális jelzés érkezik, és azokat is inkább lakossági bejelentőktől, vagy a rendőrségtől kapják. A teljes járás területén összesen 51 db ilyen jellegű jelzés érkezett, ez az összes jelzés vonatkozásában 1,15 %-os arányt, és komoly látenciát jelent.

A szülői elhanyagolás, a magatartási problémák is nagy százalékban vannak jelen a jelzések tekintetében, ezeket a jelzéseket jellemzően a védőnők teszik. Ugyanakkor a kollégák visszajelzései szerint a családban megjelenő valós problémák jelentős része a családdal történő kapcsolatfelvételt követően derül ki.

Családon belüli, vagy kifejezetten gyermekbántalmazás, szexuális erőszak, vagy azok gyanúja, kiskorú veszélyeztetése egyre inkább megjelenő fogalmak a jelzések között. Egyértelműen determinált szakmai terminusban a kapcsolati erőszak: 59; gyermekbántalmazás: 44; szexuális abúzus:8; elhanyagolás: 567; kiskorú veszélyeztetése: 577 esetben jelent meg.

A kiskorú grávida, a veszélyeztetett terhesség emelkedő számban szintén utolérhető a jelzések vizsgálata során, bár ezen adat is látványosan eltér az egyes szolgáltatási központok, illetve a járás bizonyos településeinek vonatkozásában. 2020-ban 90 kiskorú gravidáról érkezett jelzés a járásban, és nagy számban érkezett jelzés olyan szülőről, aki elhanyagolja a terhességét, ergo veszélyezteti a magzatot. Egyértelműen érzékelhető 2019-hez viszonyítva a gyermeket, vagy a magzatot veszélyeztető, elhanyagoló vagy bántalmazó magatartások számának növekedése az összjelzés szám csökkenésének ellenére is.

Kapcsolattartás akadályoztatása, különböző szabálysértések, bűncselekmények, magatartási problémák, titkolt terhesség, viselkedési zavar, lakóhely érvénytelenítése, újszülött haza nem adhatósága, szülői ház elhagyása szintén szerepelnek a jelzésekben.

A fogadó intézmény részéről megtett intézkedések

Általánosan elmondható, hogy a családsegítő kollégák az esetek jelentős százalékában felvették a kapcsolatot a jelzésben érintett családdal. Ez az adat is eltérő szolgáltatási

központonként és településenként. Minden esetben igyekeznek tartani a jelzést tevőnek - az első interjút követő 15 napon belül kötelező - visszajelzési határidőt.

Összegzés a jelzőrendszer működéséről

A jelzőrendszer továbbra sem működik egységesen. Sem Miskolcon, sem a Miskolci járás településein nem képez egységes, egyértelműen beazonosítható adatokat. A hatékonyság továbbra is függ a személyes kapcsolatok meglététől vagy hiányától.

A 2020-as év adatait, jelzéseit, a jelzőrendszer működését, illetve hiányosságainak felerősödését nagymértékben befolyásolta a pandémia következtében kialakult bizonytalanság.

2020-ban 4431 jelzés érkezett a MESZEGYI, illetve a járás család- és gyermekjóléti szolgálataihoz, valamint a Központhoz. A jelzések eloszlása nem egységes - és bár minden szolgáltatási egységnél csökkentek az előző évhez viszonyítva, - feltételezhetően az adott ellátási körzet „problémásságát” tükrözik.

A jelzőrendszer hatékonyabbá, működésének egységessé tétele továbbra is feladat a gyermekek védelme érdekében.

A tapasztalatok szerint mind a családsegítő kollégáknak, mind a jelzőrendszeri tagoknak szüksége van a jelzőrendszeri feladatellátás, a saját és az ágazati jogszabályok ismertetésére, az együttműködés lehetőségeinek, kereteinek megteremtésére. A 2020-as év történései megerősítették, hogy a jelzések fogalmának, a jelzési kötelezettségnek, a kompetenciahatároknak, az egymással együttműködésre kötelezett jelzőrendszeri tagok és családsegítő kollégák egymással szembeni elvárásaink egyértelmű tisztázása elsődleges feladat kell, hogy legyen.

A fenti feladatok megvalósításának érdekében 2020-ban több szakmaközi megbeszélés is megtervezésre került a Miskolci járás jelzőrendszeri tagjai, illetve szakemberei számára. A cél minden esetben az volt, hogy az inaktív tagok bevonásra kerüljenek, hogy személyesebbé, közvetlenebbé váljon a kapcsolat a jelzést tevők, és a jelzést fogadók között, illetve, hogy növekedjen az érdemi információt nyújtó jelzések száma. Az egységes szakmaközi megbeszélések összehívását indokoló tényezők:

A 2016-os jogszabályi változásokat követően minden jelzésre kötelezett jelzőrendszeri tag vonatkozásában történjen meg a kapcsolatfelvétel. (Bár ez a feladat 2016-tól folyamatosan megvalósításra került, a tapasztalatok azt igazolják, hogy minden jelzőrendszeri taggal újra és újra fel kell venni a kapcsolatot)

A célcsoport specifikusan összehívott - a város vagy a járás teljes területét szakmacsoportonként lefedő -, jelzőrendszeri tagokkal való megbeszélések során lehetőség van az egységes fogalomhasználat, a jogszabályi háttér, és a kompetenciahatárok tisztázására. 2020-ban a pandémia miatt a tervezett szakmaközi megbeszélések, illetve a havonta szervezendő járási eszmegbeszélő csoportok nagy többsége is elmaradt. Az egyetlen egységes szakmaközi megbeszélés 2020. október 21-én került megrendezésre a Miskolci Egészségfejlesztési Intézet védőnőinek közreműködésével.

A gyermekvédelmi fogalomrendszer használata továbbra sem egységes, illetve a jelzőrendszeri tagok egy jelentős része számára nem is ismeretes. A jelzésre kötelezett tagok sok esetben pl. még mindig nem érzik jelzendő problémának a gyermek, - és fiatalok önmagukat veszélyeztető magatartását, és sokan nem gondolkodnak azonos módon sem a kiskorú veszélyeztetését, sem az elhanyagolását érintő problémákról sem.

Feladatok 2021-re

A 2020-ban kezdődő, és jelenleg is tartó pandémiás helyzet olyan szituációkat, helyzeteket generált, amire előre gyakorlatilag lehetetlen volt felkészülni. Ugyanez a helyzet a 2021-es év tervezését is megnehezíti.

Általános feladatok:

- Minden jelzésre kötelezett motiválása az időben, írásban történő jelzések megtételére
- A még mindig inaktív tagok bevonása
- Egységes fogalomhasználat elősegítése
- A jelzések tartalmának, a jelzési kötelezettség - mikor/hogyan/milyen formában történő – egyértelműsítése
- A szakmaközi megbeszélések rendkívül hatékonyak. Aktuális problémákra orientált megszervezésük 2021-ben is elsődleges feladata kell, hogy legyen a Területi Szolgáltatási Központoknak (általános iskolák, óvodák, védőnők, házi orvosok vonatkozásában.) Az érdemi együttműködés kereteinek megtalálása, lefektetése a család- és gyermekjóléti szolgálat munkatársai és a jelzésre kötelezettek között nagymértékben segítheti a jelzőrendszeri munka hatékonyságát.

Konkrét feladatok Miskolcon (közös szakmaközi megbeszélések vonatkozásában, a járványhelyzetre való tekintettel konkrét dátumok megjelölése nélkül, de a prioritások sorrendjében):

- Miskolci Rendőrkapitányság teljes vezetői állományának tájékoztatása a rendőrökre vonatkozó jelzési kötelezettséggel kapcsolatban. (2021. január végén megtörtént)
- A Miskolci Rendőrkapitányság összekötőjével negyedévente közös szakmai megbeszélés a rendőrségtől érkező jelzések kapcsán.
- A Miskolci Rendőrkapitányság illetékes kollégáival, valamint a MESZEGYI érintett dolgozóival közös megbeszélés (család- és gyermekjóléti szolgálatok, valamint a Központ dolgozói)
- A Miskolcon dolgozó felnőtt házi orvosokkal kapcsolatfelvétel a felnőtt lakosságot érintő jelzések kapcsán
- Közös szakmaközi megbeszélés szervezése a miskolci védőnőkkel
- Közös szakmaközi megbeszélés szervezése a kórházi védőnőkkel és a kórházi szociális munkásokkal
- Közös szakmaközi megbeszélés szervezése az állami fenntartású középiskolák képviselőivel
- Közös szakmaközi megbeszélés szervezése az egyházi/ magán fenntartású középiskolák képviselőivel

Szakmai támogató tevékenység

A család- és gyermekjóléti központ a járás területén működő család- és gyermekjóléti szolgálat szakemberei számára havi rendszerességgel esetmegbeszélő csoportot tart (a családsegítők szakmai létszáma alapján 7 esetmegbeszélő csoport került kialakításra), továbbá szükség és igény szerint szakmai konzultációt biztosít (mely lehet egyéni és team formában megtartott).

Módszertani segítségnyújtás a Miskolci Járás család- és gyermekjóléti szolgálatainak

A Központ a MESZEGYI módszertani múltjából adódóan is elkötelezett a család- és gyermekjóléti szolgálatoknak történő segítségnyújtásban. A család- és gyermekjóléti szolgálatok családsegítői számára esetszolgálat tartanak havonta egy alkalommal, ahol a dilemmás esetek megbeszélésén túl az ágazatot érintő szakmai információkat is továbbítják a kollégáknak. A család- és gyermekjóléti szolgálatokat érintő jogszabályváltozásokat egyeztetik a megbeszéléseken, és a dokumentációval kapcsolatos tapasztalatokat is megbeszélik.

A szakmai segítségkérés sok esetben telefonon érkezik, melyet minden esetben igyekeznek megválaszolni vagy a szükséges információval visszahívni az illetékes kollégát.

2017 év végétől a szakmai protokoll iránymutatásának megfelelően jelzőrendszeri tanácsadó kollégájuk vezetésével működik az esetszolgálat csoport, mely még nagyobb rálátást ad számukra a járási jelzőrendszer elakadásaira, illetve lehetőséget ad a területi családsegítőknél a közvetlen segítségkérésre, a településeken az együttműködés problémáinak kezelésében. A tavalyi év folyamán ennek a szakmai segítségnyújtásnak ezzel a formájával nem volt lehetőségük élni, ugyanis a pandémia közbe szült. A személyes kapcsolatok korlátozása miatt inkább telefonos segítségnyújtás történt, illetve kis létszámú csoportos megbeszélések.

A tavalyi év szakmai munkáját befolyásolta az országban az új korona vírus megjelenése miatt kihirdetett veszélyhelyzet, melyre tekintettel 2020. március 16.-tól 2021. június 18-ig az ügyfélfogadás telefonon és elektronikus formában történt. Csak sürgős és előre egyeztetett időpontban volt lehetséges a személyes kapcsolattartás, ügyfélfogadás. A higiénés szabályok betartására nagy hangsúlyt fektettek. Azoknál a családoknál, ahol volt telefonos elérhetőség, az esetszolgálat rendszeresen tartotta velük a kapcsolatot és a családok is keresték az esetszolgálatot. Az volt a tapasztalat, hogy a kliensek ebben a helyzetben még jobban ragaszkodnak a saját esetszolgálatukhoz, családsegítőjükhöz.

A Központ már az első héten kialakított egy ügyeleti beosztást. A vezető és az esetszolgálatok, tanácsadók folyamatosan elérhetőek voltak, tájékoztatták egymást.

Ebben az időszakban iskolai jelzések jöttek leginkább, a jelzés legtöbb esetben csak az iskolai hiányzásról szólt, bekapcsolódott-e a gyermek a digitális oktatásba, mennyire vesz részt rajta, mennyire együttműködő a gyermek és családja. Rendőrségi jelzések is érkeztek, lopásokról, kijárási tilalom megszegéséről, stb. (veszélyhelyzettel kapcsolatos jogrend megsértése), lakossági megkeresések is voltak. Ebben az időszakban a legaktívabb jelzőrendszeri tag az oktatási-nevelési intézmények voltak. A védőnővel is napi kapcsolatban álltak az esetszolgálatok, de mivel az ő szakmai útmutatójuk előírta, hogy a családlátogatásokat szüneteltessék, ők ebben az időszakban csak tanácsadás keretében találkoztak a családokkal. Így a tőlük kapott jelzések száma jóval lecsökkent. Gyámhivatallal, szakellátással is rendszeres volt a kapcsolat, velük is csak telefonon és elektronikus formában történt a kapcsolattartás. A pártfogókkal is telefonos kapcsolattartásban voltak az esetszolgálatok.

Óvodai – iskolai szociális segítőkkel napi szintű, szoros volt a kapcsolattartás, ami nagy segítséget jelentett az intézmények közötti kommunikáció tekintetében. Több esetben az iskolai segítő és a kliens gyermek telefonos és online (pl. messenger) formában tartotta a kapcsolatot, így volt információ a gyerekekről.

Sürgős, krízis helyzetben működött a személyes kapcsolattartás. Családlátogatás is történt felülvizsgálat, illetve krízishelyzet kapcsán.

A hatóságok a jelzéseiket, felülvizsgálataikat (védelembe vétel, nevelésbe vétel, ideiglenes hatályú elhelyezés, családba fogadás) küldték folyamatosan. A családsegítő és az esetmenedzser jelzés súlyosságától függően döntött a családlátogatásokról.

A gyámhatóság a veszélyhelyzet első három hónapjában egyáltalán nem tartott tárgyalásokat, majd nyáron beindultak a tárgyalások, augusztus végétől ismételten csak nagyon kirívó, indokolt esetben voltak. Az intézményből csak egy szakembert hívtak meg, vagy a családsegítőt vagy az esetmenedzsert, külön-külön hallgatták meg a szakembereket és a családot. A kapott iratokból, környezetanulmányokból, javaslatokból, előzetes egyeztetésekből hozták meg a döntéseiket.

Esetkonferenciákat szerveztek a Központban több alkalommal is, a család és a szakemberek személyesen jelentek meg a járványügyi szabályokat betartva, szigorú időkorláthoz volt kötve. A Központban is lehetőség volt online formában esetkonferenciát, esetmegbeszéléseket szervezni. Az esetmegbeszélések folyamatosak, napi szintűek voltak.

Speciális szolgáltatások közül az utcai szociális munka működött Miskolc város területén, a tanácsadó kollégák naponta látogatták azokat a területeket, ahol a fiatalok nagyobb számban, tömegben megtalálhatóak lehettek. Az utóbbi időben arról számoltak be, hogy a fiatalok nem csoportosulnak, nincsenek jelen iskola időben, betartják a szabályokat.

A Központ bevonta a szociális diagnózist készítő esetmenedzsert a mindennapi munkafolyamatba, részt vett, ha szükséges volt az utcai szociális munka keretében végzett tevékenységben, ha szükséges volt, területre ment az esetmenedzserrel, esetkonferencián jelen volt moderátoraként.

Ebben a helyzetben sokkal nehezebb volt meghozni döntéseket, javaslatokat, hogy nem volt napi élő, személyes kapcsolatuk a családokkal, szakemberekkel. A jelzőrendszeri tagok szintén nem a hagyományos kapcsolatban álltak a gondozott családokkal, így az esetmenedzsereken sokkal nagyobb volt a teher. Sokkal részletesebben, körültekintőbben kellett meghozni a javaslatokat, megírni a tájékoztatásokat.

A MESZEGYI integrált intézmény, így bentlakásos idősellátást is biztosít. A veszélyhelyzet alatt több alkalommal is részt vettek, besegítettek az esetmenedzserek az időseknek a bevásárlásba, étel kihordásba, levegőztetésbe, beteg forgatásba, költöztetésbe. Az intézmény a munkájuk elvégzéséhez a szükséges védőeszközöket folyamatosan biztosította (szájmaszk, kesztyű, pajzs, kézfertőtlenítő).

Szintén biztosította számukra a szupervízió lehetőségét, elsősorban online formában.

A nyár folyamán lehetőség volt nyári táborok szervezésére, lebonyolítására. A Központ is szervezett napközis tábort, aminek lebonyolításába a tanácsadó kollégák besegítettek.

Védelembe vettek száma (50 órás igazolatlan hiányzás miatti védelembe vétel) kevesebb lett a tavalyi év folyamán, mivel a digitális oktatás miatt nem úgy küldték az iskolák a hiányzásokat, mint az előző években.

4.2. A CSALÁD- ÉS GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS SZAKMAI MUNKÁJÁNAK ÖSSZEGZŐ BEMUTATÁSA

A **családsegítés célja** a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése.

A **gyermekjóléti szolgáltatás célja** a gyermekek egészséges fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítése. A veszélyeztetettség megelőzése és a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetése, valamint a családból történő kiemelés megelőzése, a már kiemelt gyermekek hazajutásának elősegítése, utógondozása.

13 település kötött az Önkormányzattal feladatellátási szerződést a szolgáltatás biztosítására.

Család- és gyermekjóléti szolgálat feladatait ellátó szakmai szervezeti egységek

- Arany János úti Területi Szolgáltatási Központ: Miskolc, Arany J. u. 37.
- Kassai úti Területi Szolgáltatási Központ: Miskolc, Kassai u. 19.
- Diósgyőr-Vasgyári Területi Szolgáltatási Központ: Miskolc, Jedlik Á. u. 3/a.
- Avasi Területi Szolgáltatási Központ: Miskolc, Szentgyörgy utca 42-44.
- Percesi Szolgáltatási Központ: Miskolc, Bollóalja u. 115.
- Települési Feladatellátási Munkacsoport: Miskolc, Arany J. u. 37.

Szolgáltatási helyek

Berzék	3575 Berzék, Rákóczi F. u. 55/a.
Bükkszentkereszt	3557 Bükkszentkereszt, Kossuth u. 24.
Harsány	3555 Harsány, Hunyadi u. 2.
Köröm	3577 Köröm, Rákóczi F. u. 11.
Mályi	3434 Mályi, Botond u. 5.
Nyékládháza	3433 Nyékládháza, Kossuth L. u. 47.
Ónod	3551 Ónod, Rákóczi u. 51.
Répáshuta	3559 Répáshuta, Kossuth L. u. 2.
Sajóbábony	3792 Sajóbábony, Arany J. u. 5.
Sajóecseg	3793 Sajóecseg, Széchenyi u. 27.
Sajóhidvég	3576 Sajóhidvég, Forgács u. 33.
Sajókeresztúr	3791 Sajókeresztúr, Rákóczi u. 40.
Sajósenye	3712 Sajósenye, Petőfi u. 14.

A szakmai egységek ellátási területeinek jellemzői

A Központ szolgáltatásaival párhuzamosan a MESZEGYI család- és gyermekjóléti szolgáltatása kiterjed Miskolc város közigazgatási területére, illetve a feladatellátási szerződéssel bevont 13 településre.

Személyi feltételek

Az NM rendelet 1. számú melléklete tartalmazza a család- és gyermekjóléti szolgáltatás szakmai létszám és létszámminimum normáit. A család- és gyermekjóléti szolgálatnál lakosságszám vonatkozásban 4000 főre vetítve került előírásra 1 fő családsegítő. A

MESZEGYI Család- és Gyermekjóléti Szolgálatára (a továbbiakban: Szolgálat) és a gondozói körzetekre vetítve a családsegítő létszám a jogszabályi előírásnak megfelelő.

A Miskolc város területén működő család- és gyermekjóléti szolgáltatásban a fenntartó által engedélyezett szakmai létszám 64 fő, melyből 2020. december 31-én 4 álláshely volt betöltetlen. 3 fő családsegítő részmunkaidőben áll alkalmazásban.

Az 52 családsegítő munkakörben dolgozó munkatárs közül 49 fő rendelkezik a szakmai rendeletben elfogadható szakirányú felsőfokú képesítéssel, ebből 40 főnek felsőfokú szociális végzettsége van. A 8 fő asszisztens közül mind a 8 fő rendelkezik a jogszabályban előírt képesítési előírással.

2020-ban is nehézséget jelentett a területről elvándorló, vagy más szociális területre távozó szakemberek pótlása. A szakma társadalmi és anyagi megbecsülésnek hiánya, valamint a kiegész veszélye idézi elő a személyi fluktuációt. A szakmai egységek jelentős erőfeszítésekkel oldják meg a helyettesítést azokban az időszakokban, amíg új munkatársakat nem találnak. Az esetleges betegállomány tovább nehezíti a helyzetet. Az állandó változás a segítő folyamatban nincs jó hatással a bizalmi kapcsolat alakulására. Az elmúlt év során több területi szolgáltatási központból (a továbbiakban: TSZK) is távozott más munkahelyre több családsegítő. Itt az újonnan érkező munkatársakkal megújuló szakmai teamek jöttek létre (pl. Diósgyőr-Vasgyári TSZK, Kassai úti TSZK). Ahol sikerült megállítani a kollégák elvándorlását, nagyrészt olyan szakemberek maradtak a TSZK-kban, akik elkötelezettséget éreznek a szakma, a MESZEGYI és egymás iránt. A kollégák kölcsönösen segítik egymást, jellemző a családias, jó hangulat.

A pályakezdők, illetve az új kollégák betanítására az intézményben mentorrendszer működik, amelynek keretében a próbaidő alatt álló kollégákat a többéves szakmai gyakorlattal rendelkező kollégák mentorálják. Rendszeresen konzultálnak egy-egy intézkedéssel kapcsolatban, illetve elkísérik családlátogatásokra az új munkatársakat, ellenőrzik és szükség esetén korrigálják a kimenő leveleket.

A családsegítők szakmai felkészültsége jónak mondható, a munkakör végzéséhez szükséges kreativitás, jó szervező készség, problémamegoldó képesség jellemzi őket. Kapcsolatteremtő képességük, kommunikációs készségük megfelelő.

A szakmai készségek, ismeretek szinten tartása és fejlesztése érdekében az intézmény nagy figyelmet fordít a továbbképzéseken való részvétel ösztönzésére és támogatására.

Az elmúlt évben a járványhelyzet idején több online formában tartott szakmai továbbképzésen vettek részt a munkatársak.

Tárgyi feltételek

A család- és gyermekjóléti szolgáltatás székhelye és az ellátottak fogadására fennálló helyiségek az ellátási területek központjában találhatóak, tömegközlekedéssel jól megközelíthetőek. Az épületek akadálymentesítettek mind az öt miskolci szolgálatnál.

A személyes segítő munka feltételei rendelkezésre állnak a szakmai egységekben. Mindenhol több fogadóhelyiség található, ahol az ügyfélfogadás és a segítő beszélgetések zajlanak. A családsegítő kollégák az adminisztratív teendőket munkatársi irodákban végzik, ahol a munkavégzéshez szükséges számítástechnikai és irodai eszközök rendelkezésre állnak.

A Diósgyőr-Vasgyári és az Arany J. utcai TSZK-ban hiányzik olyan közösségi tér, ahol nagyobb csoportok, rendezvények lebonyolítása megvalósulhat. A Diósgyőr-Vasgyári TSZK épületében a kis alapterület miatt zsúfoltan dolgoznak a munkatársak. A Kassai úti TSZK épülete, bútorzata elavult. Az Avasi TSZK nyílászárói és a kliensek fogadására, valamint a közösségi térben használt bútorok cseréjére szorulnak.

A számítógépek száma kielégítő, az informatikai rendszer és infrastruktúra folyamatos fejlesztést igényel. 2020-ban az internet fokozott igénybevétele minden telephelyen az adatforgalom bővítésének igényét hozta magával. Az online-térben zajló esetkonferenciák, szupervíziós alkalmak időnként a technikai feltételek hiányosságai miatt hiúsultak meg. Minden szakmai egység munkáját mobiltelefonok is segítik. A nehezen járható külterületekre történő kijutás sok esetben csak intézményi autó használatával lehetséges.

A szakmai munka bemutatása

A család- és gyermekjóléti szolgálat ellátja a Gyvt. 39. és 40. §-a, valamint az Szt. 64. és 64/A. §-a szerinti feladatokat.

A TSZK-k és a Települési Feladatellátási Csoport által ellátott feladatköröket az NM rendelet 12-18. §-ai tartalmazzák.

A család- és gyermekjóléti szolgálat feladatai

1. Tájékoztatási feladatkör
2. Szociális segítő munka
3. Szolgáltatások, ellátások közvetítése
4. Adminisztrációs tevékenység
5. Észlelő és jelzőrendszer működtetése

Tájékoztatási feladatai körében

- szociális és egyéb információs adatokat gyűjt,
- tájékoztatja a hozzáfordulókat jogaikról, támogatási és ellátási formákról,
- kiemelt célcsoport: gyermekek, gyermekes családok, válsághelyzetben lévő várandós anya, örökbefogadó szülő.

Szociális segítő munka keretében

- segítséget nyújt a családban jelentkező működési zavarok elhárításában, ellensúlyozásában,
- természetes támaszok, erőforrások felkutatása,
- adekvát szakmai szolgáltatások bevonása,
- koordinálja az esetkezelésben résztvevők (szakemberek, szolgáltatók) együttműködését,
- szükség szerint esetmegbeszélést/esetkonferenciát szervez,
- szükség szerint, de legalább hathavonta értékeli az esetkezelés eredményességét.

Az együttműködési megállapodás alapján végzett szociális segítő munka során éves átlagban legalább havi három személyes találkozást kell megszervezni és dokumentálni családonként.

Ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz való hozzájutás érdekében

- figyelemmel kíséri az érintett személyt, családot veszélyeztető körülményeket, a szolgáltatások, ellátások iránti szükségleteit,
- együttműködik a területen található szolgáltatókkal – az ellátások közvetítése érdekében,
- segítséget nyújt az ellátások, szolgáltatások igénylésében.

Prevenációs tevékenység körében

- veszélyeztetettséget észlelő és jelzőrendszert működtet – települési szinten,
- szabadidős és közösségi programokat szervez,
- kezdeményezi ilyen programok megszervezését (köznevelési intézmények, kulturális intézmények, egyházi és civil szervezetek körében).

Hivatalos ügyek intézésében való közreműködés körében

- segítséget nyújt az igénybe vevők ügyeinek intézésében,
- tájékoztatást nyújt az igénybe vehető jogi képviselő lehetőségéről,
- gyámhivatal, valamint a család- és gyermekjóléti központ felkérésére környezettanulmányt készít (gyermekvédelmi nyilvántartás megfelelő adatlapjain),
- a gyámhivatal felkérésére a Korm. rendelet 47/A §-a alapján tájékoztatást nyújt az örökbefogadott gyermek fejlődéséről, körülményeiről, családba való beilleszkedéséről.

Egyéb – kiemelt – feladatok

- esetmegbeszélést kezdeményez – ha család- és gyermekjóléti központ szakmai támogatását igényli, vagy a központ feladatkörébe tartozó szolgáltatás, intézkedés szükségessége merül fel,
- a gyermeket fenyegető közvetlen és súlyos veszély esetén a – család- és gyermekjóléti központ értesítése mellett – közvetlenül tesz javaslatot hatósági intézkedésre.

Veszélyeztetettséget észlelő jelzőrendszer működtetése

- figyelemmel kíséri a településen élők életkörülményeit, szükségleteit,
- felhívja a jelzésre köteles szerveket jelzési kötelezettségük – írásban – történő teljesítésére
- tájékoztatást nyújt a veszélyeztettség jelzésének lehetőségéről,
- fogadja a beérkezett jelzéseket, megteszi a szükséges, ill. jogszabályban foglalt intézkedéseket,
- beérkezett jelzésekről és a megtett intézkedésekről heti rendszerességgel jelentést készít a család és gyermekjóléti központnak,
- a jelzőrendszeri tagok koordinálása érdekében esetmegbeszélést/szakmaközi megbeszélést szervez, melyről feljegyzést készít – évente 6 alkalommal,
- esetkonferenciát szervez,
- éves szakmai tanácskozást tart minden év február 28-ig,
- éves jelzőrendszeri intézkedési tervet készít minden év március 31-ig,
- kapcsolatot tart az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálattal,
- jelzőrendszeri felelős koordinálja a feladatok ellátását.

Szakmai tevékenység az adatok tükrében

2020-ban a MESZEGYI Szolgálatánál Miskolcon együttműködési megállapodás alapján 2884 fő vette igénybe szolgáltatásainkat. 841 családdal kötöttek együttműködési megállapodást az év folyamán az öt TSKK-ban. Mindkét adatban növekedés figyelhető meg a 2019-es évhez képest. Az emelkedés figyelemre méltó, mivel a járványhelyzetben sor került a személyes ügyfélfogadás korlátozására.

Nem együttműködési megállapodás alapján 3514 fő számára biztosítottak valamilyen szolgáltatást. Ebből 1193 fő egyszer kereste fel az intézményt. Itt csökkenés tapasztalható az

előző év adataihoz képest a tanácsadásban részesülő vagy szolgáltatásaikat néhány alkalommal igénybe vevő (pl. információnyújtás, ügyintézésben történő segítségnyújtás, stb.) ellátottak számában.

A tavalyi évfolyamán összesen 6398 fő, 2344 család került kapcsolatba a Szolgálattal Miskolcon.

A Szolgálathoz fordulók nemek szerinti megoszlását tekintve továbbra is a szolgáltatásokat igénybe vevő között magasabb számban vannak a nők. Ez abból adódik, hogy a nők szívesebben kérnek segítséget problémáik megoldásához.

A szolgáltatást igénybe vevő személyek száma gazdasági aktivitás szerint

Gazdasági aktivitás	fő
Foglalkoztatott	600
Munkanélküli	503
Inaktív	675
Ebből: nyugdíjas	159
Ebből: 15 éves vagy idősebb tanuló	329
Eltartott 0-14 éves korú gyermek	1106
Összesen	2884

Az adatokból látható, hogy az intézmény szolgáltatásait legnagyobb számban az eltartott 0-14 éves korosztály számára nyújtja. Ez azzal magyarázható, hogy a jelzőrendszer működése során leginkább kiskorú gyermekek kerülnek a jelzések fókuszába. Az inaktívak körében is magas arányban jelennek meg eltartott iskoláskorúak.

A szolgáltatást igénybe vevő személyek száma a legmagasabb iskolai végzettség szerint

Az együttműködési megállapodással rendelkezők közül az ellátottak körében jelentős számban – 1503 fő – fordulnak elő az általános iskola nyolc osztályánál kevesebb iskolai végzettségű kliensek. Ehhez hozzájárul, hogy az ellátotti körben magas arányban szerepelnek a 0-14 éves korú gyermekek. Az általános iskola 8 osztályát végzettek száma is elég magas a gondozott kliensek között (875 fő), ebből 421 fő 18 éven aluli.

Kezelt problémák és szakmai tevékenységek együttműködési megállapodás alapján

Az együttműködési megállapodás alapján történő családgondozás során a Szolgálattal kapcsolatba kerülő családoknál az alábbi problémák jelennek meg:

Probléma típusa	Családok száma az elsődleges probléma szerint	Problémák halmozott száma
Életviteli	218	425
Családi-kapcsolati konfliktus	61	146
Családon belüli bántalmazás	52	118
Elhanyagolás	144	238
Gyermeknevelési	91	241
Gyermeknevelési intézménybe való beilleszkedési nehézség	32	88
Magatartászavar, teljesítményzavar	68	175
Fogyatékoság, retardáció	6	18
Lelki-mentális, pszichiátriai betegség	14	32
Szenvedélybetegség	15	63
Egészségi probléma, egészségkárosodás következménye	11	30
Foglalkoztatással kapcsolatos	3	38
Anyagi	113	334
Ügyintézésrel kapcsolatos	8	55
Információkéréssel kapcsolatos	3	36
Egyéb	2	33

A táblázat adataiból látható, hogy az elsődlegesen felszínre kerülő problémák mellett a legtöbb esetben halmozottan más veszélyeztető problémátípusok is megjelennek. A Szolgálatnál elsődleges problémaként 2020-ban is a család, szülők életviteléből adódó nehézségek jelentkeztek legnagyobb számban.

A feltáró beszélgetések, segítő folyamat során azonban gyakran találkoznak a családsegítők egy időben többféle problémával a gondozott családoknál.

A magas számban előforduló elhanyagolás magába foglalja az igazolatlan óvodai-iskolai hiányzásokat is, amikor a szülők nem képesek a gyermek tankötelezettségét elősegíteni. Az oktatási-nevelési intézmények, mint a legmagasabb jelzést tevő jelzőrendszeri tagok még mindig leginkább erről a problémáról küldenek jelzést a család- és gyermekjóléti szolgálatnak. Így alakult ez a digitális oktatás során is.

Az anyagi problémák száma is jelentős, mivel ellátottaink nagy része hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetűnek tekinthető iskolai végzettségét, lakáskörülményeit és jövedelemforrásait tekintve. A pandémia során sokan elvesztették munkájukat, és kerültek nehéz anyagi helyzetbe.

Magas számban fordul elő a magatartás- és teljesítményzavar, valamint a gyermeknevelési probléma, amelyek adódhatnak a halmozott problémák esetén a család életmódjából, a szülők szociokulturális hátrányaiból.

A háttérben gyakran húzódik meg családi, kapcsolati konfliktus, mely során a gyermekek elhanyagolása, veszélyeztetése gyakori. Egyre többször előfordul, hogy a családi-kapcsolati konfliktusok a gyermekes családoknál a folyamatban lévő válások, vagy kapcsolattartási problémák során alakulnak ki, melyek olyan helyzetet teremtenek, hogy azok már kihatnak a kiskorú lelki fejlődésére. (A szülő „eszközként” használja a gyermeket arra, hogy hátrányt okozzon a másik félnek, ilyenkor megjelenik a szülők eltérő nevelési álláspontja.) Ez a fajta problémátípus a magasabb iskolai végzettséggel rendelkező, és előnyösebb társadalmi státuszú kliensek körében fordul elő leginkább.

A családon belüli bántalmazás előfordulása gyakorinak mondható, azonban a családot körülvevő jelzőrendszeri tagok még mindig nehezen vállalják a jelzést. A karantén helyzetben, mikor a jelzőrendszeri tagok személyes kapcsolata lecsökkent a kliensekkel, a családok bezártsága, anyagi helyzetének romlása tovább fokozta ennek a problémának a kockázatát. A szexuális abúzus nehezen felismerhető jeleit nehéz beazonosítani, arról felelősséggel jelzést tenni. Ilyen esetekben segítséget jelenthet az esetkonzultáció, ahol több szakember egyeztet a probléma jellegéről és megoldási lehetőségeiről. Az óvodai és iskolai szociális segítők köznevelési intézményekben történő jelenléte egyre több családon belüli bántalmazásos problémára derít fényt. Munkatársaikat a gyermekek gyakran bizalmukba fogadják, és osztják meg velük családi gondjaikat. A digitális oktatás során is gyakran kértek segítséget a fiatalok az iskolai segítőtől, illetve jelezték nekik lelki nehézségeiket, családi problémáikat.

Szakmai tevékenység adatai 2020-ban

Megnevezés	Szakmai tevékenységek halmozott száma	Szolgáltatásban részesülők száma
Információnyújtás	14 518	5 557
Segítőbeszélgetés	13 084	3 024
Tanácsadás	9 644	3 932
Ügyintézéshez segítségnyújtás	4 659	1 723
Konfliktuskezelés	627	254
Kríziskezelés	173	117
Közvetítés ellátásokhoz való hozzáféréshez		
- pénzbeli	506	654
- természetbeni	4 821	2 335
Közvetítés		
- más szolgáltatásokhoz	1 222	656
• ebből átmeneti gondozásba	185	98
• család- és gyermekjóléti központhoz	928	404
Esetkonferencia	141	211
Esetmegbeszélés	929	1 019
Esetkonzultáció	2 510	2 044

Szakmaközi megbeszélés	6	
Szociális és mentálhigiénés csoportmunka	92	77
Egyéni és csoportos készségfejlesztés	175	84
Közösségfejlesztés	2 891	463
Környezettanulmány elkészítésében való közreműködés	861	714
Családlátogatás	10 555	4 425
Adományközvetítés	13 272	4 333
Hátralékkezelési tanácsadás	92	40
Munkavállalási, pályaválasztás tanácsadás	399	183
Összesen	82 105	32 249

A Szolgálat tájékoztatási feladatkörében magas számban nyújtottak a munkatársak információt a hozzájuk forduló klienseknek, tájékoztatva ilyenkor őket a szociális ellátások formáiról, a hozzájutás feltételeiről.

A segítő beszélgetések és a családlátogatások magas száma kifejezi, hogy ezek a szakmai tevékenységek a család- és gyermekjóléti szolgáltatás alapvető eszközei a bizalmon alapuló segítő kapcsolat során. A családlátogatások alkalmával teljesebb képet kapnak a családok helyzetéről, életkörülményeiről. A több alkalommal megvalósuló segítő beszélgetéssel a családok belső és külső erőforrásait igyekeznek feltárni.

Gyakori az ügyintézéshez történő segítségnyújtás, illetve a tanácsadás, egy-egy találkozás alkalmával többféle segítő tevékenységet folytatnak a problémák kezelése érdekében.

A szakmai tevékenységek körében magas számban jelenik meg az adományközvetítés. Az intézmény a segítő folyamatba építve nyújtja ezt a szolgáltatást. A civil szervezetekkel kialakult széles körű kapcsolati háló jelentősen hozzájárul a kliensek számára adható természetbeni segítségnyújtáshoz. Lakossági felajánlások és gazdasági szervezetek által juttatott adományok is kibővítik lehetőségeiket. A Magyar Élelmiszerbank Egyesülettel kötött együttműködési megállapodás alapján élelmiszer adományban tudják részesíteni ellátottaik széles körét, mely a hétköznapiakat könnyíti meg pékáru, illetve gyümölcs és zöldség biztosításával. A járványhelyzet során sok család kért segítséget napi gondjainak megoldásában.

A 2016-ban életbelépő jogszabályi változások előmozdították a szakmai konzultációk, esetmegbeszélések és esetkonferenciák szervezését. Ez utóbbi hatékony formája annak, hogy egy ügyben érintett összes szereplő – ideértve a család tagjait és az összes, problémában érintett szakembert, közösen értékeljék a család helyzetét, és megállapodást kössenek a megoldási lehetőségekről, az ehhez szükséges feladatokról. A személyes ügyfélfogadás korlátozása miatt az esetkonferenciák száma csökkent az előző évhez képest, azonban az esetmegbeszélések, esetkonzultációk jelentős számban emelkedtek.

A családsegítés során a gondozás alatt álló kliensek száma (a térség lakosság-csökkenése arányában) nem növekszik, viszont anyagi, megélhetési gondjaik egyre nagyobbak és a mentális állapotuk is egyre rosszabb. A családsegítők a mentális állapot romlását nem tudják megakadályozni, sok esetben a stagnálást is nehéz elérni a családoknál. Problémáik elsősorban a külső erőforrások elégtelenségéből fakadnak. A szociális munka eszközeivel leginkább a család belső erejét tudják mozgósítani, képessé tenni problémájával való megbirkózásban. Segítséget adnak tanácsadással, megpróbálják megkeresni az elmozdulás lehetőségeit, a bénultság feloldását. Jelentős kihívást jelentett a járvány miatt munkájukat

elvesztett, a Szolgálathoz segítségért fordulók lelki megerősítése. Ezekben a helyzetekben a kríziskezelés volt az elsődleges.

A gyermekek veszélyeztetettségének okai

2020-ban 2144 kiskorú veszélyeztetettségét tartotta nyilván a Szólgálat. Ebből legmagasabb számban környezeti okok fordulnak elő (1341 fő esetében). Problémaként fizikai elhanyagolás, nevelési gondok, a gyermekek lelki elhanyagolása, a szülők, család életvitele (szenvedélybetegségek, antiszociális viselkedés), elégtelen lakáskörülmények és a családi konfliktusok, valamint a kortárs csoport negatív hatása állnak a fő veszélyeztető tényezők között.

A magatartási problémák (653 esetben) között a tankötelezettség elmulasztása (229 esetben) jelenti leginkább a veszélyeztetettség forrását (még a pandémia idején is). A digitális oktatás tovább fokozta a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek lemaradását, az iskolai hátrányok növelését. A külterületen élő családok gyermekei technikai feltételek hiányában nagy arányban nem tudtak részt venni a digitális oktatásban, papír alapon vehették át a feladatokat az iskolában. A távolságok miatt gyalogosan nagy távolságban (1 óra gyalogút) tudnak eljutni az iskolába, így sokszor ez is, illetve a fertőzödéstől való félelem is akadály volt az elvárt teljesítményeknek való megfelelésnek. Több esetben az iskolai szociális segítők és a családsegítők közvetítésével jutottak hozzá a tananyaghoz a gyerekek.

Az egészségi problémák (79 fő) közül kiemelkedő a tanulási és magatartászavarok által okozott hátrány (54 fő esetében), amit a köznevelési intézmények nehezen tudnak kezelni az integrált nevelés-oktatás során. Egy-két iskolában koncentráltan jelentkezik a halmozottan hátrányos tanulók köre, akik között magas számban található tanulási zavarral rendelkező gyermekek. Ezekben az iskolákban nincs több fejlesztő pedagógus, mint a város jobb tanulói összetételével bíró iskolákban, ezért nagyobb teher hárul a pedagógusokra az oktatás nevelés során.

A veszélyeztetettséget előidéző okok nem önmagukban fordulnak elő, gyakran halmozódnak. Több veszélyforrás idézi elő a gyermekek hátrányait, problémáit. A veszélyeztetett gyermekek és családjaik gondozása során nagy számban hatósági intézkedések kezdeményezésére is sor kerül, 317 esetben vonták be a családsegítők az esetek megoldásába a Központot hatósági beavatkozás kezdeményezése kapcsán, valamint 378 esetben vonták be a segítő folyamatba a speciális szolgáltatásokat a veszélyeztetettség megszüntetése érdekében. 45 esetben súlyos veszélyeztetettség fennállása miatt közvetlen hatósági beavatkozást kezdeményeztek a Központ értesítése mellett. Ez a szám a tavalyihoz képest csökkent.

Válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása

A válsághelyzet olyan családi, környezeti, szociális, társadalmi helyzet, vagy ezek következtében kialakult állapot, amely a várandós anya testi vagy lelki megrendülését, társadalmi ellehetetlenülését okozza, és ezáltal veszélyezteti a gyermek egészséges megszületését; ezen belül terhességét eltitkoló válsághelyzetben lévő várandós anya az állapotát környezete és hozzátartozói előtt titokban szándékozik tartani. Amennyiben a gyermekjóléti szólgálat ilyen esetekről szerez tudomást, az NM. rendelet értelmében tájékoztatja a válsághelyzetben lévő várandós anyát az őt, illetve a magzatot megillető jogokról, támogatásokról és ellátásokról, pl. családok átmeneti otthonába való elhelyezés lehetőségéről, valamint az örökbe adásról, annak jogi kihatásairól, az örökbe fogadással foglalkozó segítő civil és állami szervezetek elérhetőségéről.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1993. évi V. törvény szerint „magzat gyámja” jogi lehetőség általában kiskorú szülők, illetve öröklési viszonyok esetében alkalmazható, a gyámhatóságok döntései alapján. Meg nem született gyermek esetében a gyámhatóságoknak nincs jogszabályi felhatalmazásuk egyéb hatósági beavatkozásra, viszont a gyermek születése után azonnal kötelesek intézkedni a gyermek veszélyeztetettségének gyanúja esetén.

Várandósság esetén a területi védőnők, mint legaktívabb és leglelküimeretesebb jelzőrendszeri tagok, ha veszélyeztetettséget tapasztalnak, azonnal értesítik a család- és gyermekjóléti szolgálatot. A védőnői jelzéseknek, és a jól működő nagyon aktív együttműködésnek köszönhetően a várandós édesanyáknak már a terhesség kezdeti időszakában segítségére tudnak lenni. Szinte minden esetben a védőnővel közös családlátogatások alkalmával keresnek megoldást a problémákra. Amennyiben elegendő idő áll rendelkezésre, felkészítik a születendő gyermek fogadására az édesanyákat, illetve kiskorú szülő esetén gondoskodnak a családba fogadás előkészítéséről, illetve súlyos anyagi problémák esetében az anyaotthoni elhelyezésről. A születendő gyermek ideiglenes hatályú elhelyezésére akkor kerül sor, ha az édesanya eltitkolta terhességét, és a körülményei nem alkalmasak a csecsemő gondozására, egészségének megőrzésére, vagy a várandósság idején alapellátás keretében minden fajta segítséget elutasít, és az újszülött fogadására megfelelő feltételek ugyancsak nem biztosítottak a családban. A családsegítők elmúlt évi tapasztalatai alapján a kiskorúak körében még mindig nagy a tájékozatlanság a fogantatásról és a nem kívánt terhesség elleni védekezés módjairól.

2020-ban megemelkedett a védőnői jelzések száma. Megnőtt a látókörükbe kerülő 18 éven aluli várandósok száma, akiknek egy része alkalmas a gyermek fogadására és nevelésére. Őket a család, illetve a nagykorú apa is támogatja. Sok 18 év alatti terhes késve jelenik meg a védőnői tanácsadáson, ilyenkor a Szolgálatnak is fokozott feladata, hogy mielőbb elirányítsa az anyát az orvoshoz, illetve a vizsgálatokra. Ilyen esetekben folyamatosan kapcsolatot tartanak a várandós közvetlen környezetében található családtagokkal. Amennyiben ez szükséges, adományokból támogatják a kismamákat, hogy a gyermek érkezéséhez biztosítani tudják az elengedhetetlen eszközöket.

A legnehezebb dolguk még mindig a „vándorló” családokkal van. Nehéz őket nyomon követni, sokszor más településre költöznek, az ellátásuk elmarad, hatósági intézkedés kezdeményezése az „illetékesség” hiánya miatt szinte lehetetlen.

Több esetben is előfordul, hogy a veszélyeztetett anyákat és gyermeküket hozzá tudják segíteni valamilyen átmeneti gondozás igénybevételéhez, azonban az ellátórendszerben a kismamaotthonok, anyaotthonok alacsony száma nehézséget jelent ennek a szolgáltatási formának az elérésében. Megfelelő szülői attitűd mellett sajnos gyakran tapasztalható olyan mértékű mélyszegénység, amely az otthonába kerülő újszülött testi épségét veszélyeztetné. Ezekben az esetekben próbálnak anyaotthoni elhelyezést találni a várandós anya számára, azonban a hosszas várólisták miatt ez a feladat nagyon nehéz.

A kiskorú válsághelyzetben lévő várandós anya többféle problémát is előidéz a családban: a fiatal leány felkészületlen a csecsemő gondozására, nevelésére, kimarad az iskolából (esetleg egyéni tanrenddel folytatja a tanulmányait), előfordul, hogy az általános iskolai 8. osztályos végzettséget sem szerzi meg. A gyakorlat azt bizonyítja, hogy sajnos ilyen fiatal korban rendszerint nem képes felelősségteljes szülői magatartást tanúsítani, ezért többször hagyják gyermeküket a gyámokra, akik rendszerint az anyai nagyszülők közül kerülnek ki. Ezután csavarognak, előfordul a prostituálódás, melyről a család elmondásából értesülnek.

A 18. életévet betöltött várandósok esetében legnehezebb megoldást találni azon esetekben, amikor az anya nem együttműködő vagy pszichés problémákkal küzd és a belátási képessége

korlátozott. Ilyenkor hiába az együttműködés az orvos, védőnő és a gyermekjóléti szolgálat között.

Az intézmény által biztosított válsághelyzetben lévő édesanyákhöz kapcsolódó prevenciók tevékenység a több TSZK-ban is szervezett baba-mama klubok. Az új típusú koronavírus járvány az elmúlt év során ennek a megelőzési formának a megszervezését korlátozta, és csupán az év elején tudták azokat működtetni.

Családjából kiemelt gyermekek szüleinek gondozása a Szolgálatnál

Amennyiben a gyermek veszélyeztetettségét a család önkéntes együttműködésével, illetve hatósági kötelezéssel sem lehet megszüntetni, indokolt esetben a gyermeket az esetmenedzser (krízis helyzetben a családsegítő) javaslatára a gyámhatóság kiemeli a családból.

Egy gyermek családjából történő kiemelése során minden esetben súlyos, esetleg hosszú ideje fennálló problémák állnak a háttérben. Tapasztalatuk szerint csekély számban gondozhatók vissza családjukba ezek a gyermekek. A szülők nem képesek életkörülményeiken változtatni. Ezekben az esetekben a családi egység, ami nyilvánvalóan korábban sem volt meg, oly mértékben sérül, amit rendkívül nehéz helyreállítani. Bizonyos esetekben a szülők nem motiváltak, hogy a gyermek visszakerüljön a családba. Sok esetben a szülők eltűnnek látókörükből, vagy vándorolnak, ami nehezíti a visszagondozást.

Szakellátásban lévő gyermek családjának gondozása során a Szolgálat tájékoztatás nyújtásával, szociális segítőmunkával, illetve szolgáltatások, ellátások közvetítésével igyekszik elősegíteni a hazagondozást. A családsegítők minden hozzájuk forduló számára tájékoztatást nyújtanak a jogaikról, élethelyzetétől függően az igénybe vehető támogatási formákról, ellátásokról (a támogatás, ellátás igénybevételenek módjáról, feltételeiről). Hozzáférést biztosítanak a Szolgálatnál/Központnál igénybe vehető szolgáltatásokhoz, ezek közül legtöbbször a jogi és pszichológiai tanácsadásokhoz. Anyagi, megélhetési nehézségeik esetén adományok közvetítésével, valamint a munkaerő-piaci tanácsadók és más – a problémák megoldásába bevonható – szolgáltatókkal együttműködnek.

Előfordul, hogy olyan családdal vannak kapcsolatban, ahol nem minden gyermek lett nevelésbe véve, és az otthon nevelkedő védelembe vett kiskorúak miatt a szülőket együttműködésre kötelezte a gyámhivatal. Általánosságban elmondható, hogy nem jellemző, hogy a nevelésbe vett gyermekek szülei a gyermekjóléti szolgálat segítségét kéri életvitelük rendezéséhez, másrészt a Központ sem kéri fel a Szolgálatot családgondozásra ezekben az esetekben.

Egy-egy gyermek nevelésbe vételét legtöbb esetben hosszú, gyakran több évre visszatekintő családgondozás előzi meg, amely ezekben az esetekben a családsegítő és az esetmenedzser minden igyekezte ellenére sem vezet eredményre. Azok a szülők, akik ez idő alatt nem tudnak változtatni életviteli problémáikon, elhanyagoló nevelési attitűdjükön, agresszív magatartásukon, nem tudják kezelni szenvedélybetegségüket annak érdekében, hogy ne veszítsék el gyermeküket, a tapasztalatok szerint a gyermek nevelésbe vételét követően még kevésbé törekednek a pozitív irányú változásra. Az effajta törekvés hiánya az oka annak, hogy a Szolgálat segítségét sem keresik problémáik megoldásában.

Amennyiben a családok motiváltak a családgondozás során az együttműködésre a gyermekeik hazagondozása érdekében, előfordul, hogy a gyermek vissza is kerül vér szerinti családjába. A gyermekek családjukba való visszahelyezése olyan esetben lehetséges, ha a gyermekek testi, lelki, értelmi és erkölcsi fejlődése biztosított a családban, alapellátásban végzett családgondozás mellett.

Egyéb szakmai tevékenység a család- és gyermekjóléti szolgáltatásban

Gyermekétkeztetés

A Gyvt. 2016. január 1. napjától hatályos 21/C. §- a rendelkezik a szünidei gyermekétkeztetéséről. A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést a hátrányos helyzetű és a gyermekvédelmi kedvezményben részesülő halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja. A család- és gyermekjóléti szolgálat a jegyző értesítése alapján felkeresi a listán szereplő gyermekeket nevelő családot, és segítséget nyújt a jogosultnak a szükséges igénylő nyilatkozat kitöltéséhez és benyújtásához.

2020-ban 4 alkalommal vettek részt a HH és HHH családokban nevelkedő gyermekek számára a tavaszi, nyári, őszi, téli szünetekben igényelhető meleg étkezés igénybevitelének felmérésében, nyilatkoztatásában, koordinálásában, az étkeztetés lebonyolításában.

Adományok közvetítése

- Részvétel a nagyobb áruházakban meghirdetett tartós élelmiszer adományok gyűjtésében. Azokból tartós élelmiszer csomagok összeállítása, hátrányos helyzetű, kisgyermekes családok részére közvetítése.
- A lakosság által felajánlott bútorok és nagyobb adományok nyilvántartása, közvetítése folyamatosan.
- Használt ruha adományra nagy igény mutatkozik, amit minden TSZK-ban igyekeznek kielégíteni a munkatársak.
- Tűzifa adomány: Az Önkormányzat által felajánlott tűzifa adomány kiosztásában részvétel.
- Rendszeres élelmiszerosztás a Magyar Élelmiszerbank Egyesülettel történt együttműködési megállapodás keretében.
- A járványhelyzetben bajba kerülők számára több alkalommal közvetítettek tartós élelmiszert vállalatok, civil szervezetek felajánlásaiból.
- Lakossági felajánlásokat közvetítettek, melyek a digitális oktatásba való bekapcsolódást segítették egy-egy gyermek számára.

Terepgyakorlat biztosítása

Különböző típusú felsőoktatási intézményekből (szociális munkás, szociálpedagógus képzésben részt vevő) jelentkeztek hallgatók a számukra előírt gyakorlati idő letöltése céljából. Szakképző intézmények hallgatói is keresik a Szolgálatot terepgyakorlatuk letöltésére (pl. kisgyermek gondozók, szociális ápoló- gondozó). A pandémia idején korlátozott számban és formában tudták fogadni a hallgatókat a terepgyakorlatokra.

Fejlesztő pedagógiai szolgáltatás, korrepetálás, helyiség biztosítása

A tanulásban lemaradt gyermekek részére felzárkóztató korrepetálási munka az iskolai tantárgyakból egy családsegítő kolléga, illetve fejlesztő pedagógiai foglalkozást végez az intézmény fejlesztőpedagógusa.

Képzéseken való részvétel

A magas színvonalon végzett segítő munka alapfeltétele a munkatársak folyamatos továbbképzése. Az új típusú koronavírus járvány a szociális továbbképzési rendszerben is az online formában történő részvételt igényelte a jelentkezőktől. A képzések száma és lehetősége a tavalyi év folyamán lecsökkent, de a szakemberek így is vállalták tudásuk fejlesztését.

Közös programok

A MESZEGYI Család- és Gyermekjóléti Alapellátások Igazgatóságán dolgozó minden szakmai munkatárs számára a szakmai tevékenység folyamatos egyeztetése, szervezése, illetve a kiegész megelőzése érdekében rendszeresen tartanak megbeszéléseket, értekezleteket, programokat, melyek az alábbiak:

- vezetői megbeszélések,
- csoportmegbeszélés (hetente),
- esetmegbeszélés (hetente), akut esetben azonnal,
- szakmai stábülés,
- szupervízió (havonta),
- szakmaközi megbeszélés intézményi szinten évi 6 alkalommal,
- mentális napok (negyedévente).

A közös programok 2020. március 16. után lekorlátozódtak, felfüggesztésre kerültek. A veszélyhelyzet után csak a szakmai egységekben valósultak meg személyesen a csoportmegbeszélések, esetmegbeszélések. A szupervízióon történő részvételre online-felületen volt lehetőség.

Települési feladatellátás - család- és gyermekjóléti szolgáltatás a MESZEGYI ellátási területén

Család- és gyermekjóléti szolgáltatás megszervezésére 13 Miskolc környéki település Miskolc önkormányzatával kötött feladatellátási szerződést, melynek keretein belül a MESZEGYI biztosítja a szolgáltatást.

A 2018. január 1-től ellátott települések: Berzék, Bükkzentkereszt, Harsány, Köröm, Mályi, Nyékládháza, Ónod, Répáshuta, Sajóbabony, Sajóecseg, Sajóhídvég, Sajókeresztúr, Sajósenye.

A MESZEGYI által ellátott települések lakosság száma 24468 fő, melyből a 0-18 év alattiak száma: 5082 fő.

Személyi feltételek alakulása – a család- és gyermekjóléti szolgáltatás megszervezése

2006 óta az intézmény dolgozói létszáma folyamatosan változik a jogszabályban előírt szakdolgozói létszámnak megfelelően a család- és gyermekjóléti feladatellátás érdekében. Az

álláshelyek az ellátott települések polgármestereivel, illetve jegyzőivel történt egyeztetés után kerültek betöltésre.

Az évek folyamán az ellátott települések lakosság számát, a településen élő 0-18 év közötti korosztályba tartozó népesség számát, a lakosság szociális és demográfiai összetételét, valamint a jogszabályi előírásokat figyelembe véve kerültek kialakításra a családgondozói körzetek.

A jogszabályokban bekövetkezett változások, valamint a feladatellátási szerződések megkötése a családgondozói körzetek módosítását tették szükségessé 2016. január 1-től. Az intézmény által ellátott 13 településen a család- és gyermekjóléti feladatokat 9 családsegítő munkatárs végzi:

Családgondozói körzet	Családsegítő munkatárs
Bükkszentkereszt-Répáshuta	1 fő
Harsány	1 fő
Berzék-Sajóhidvég-Köröm	2 fő
Mályi	1 fő
Nyékládháza	1 fő
Ónod	1 fő
Sajóbábony	1 fő
Sajókeresztúr-Sajóecseg-Sajósenye	1 fő

A Berzék-Sajóhidvég-Köröm települések alkotta családgondozói körzet lakosság száma szerint 1 fő családsegítő alkalmazása szükséges, azonban a főként Köröm településen előforduló magas esetszám legalább 2 fő családsegítőt igényel, melyet a jogszabály is alátámaszt (minden 25 ellátott családra 1 fő családsegítő foglalkoztatását teszi lehetővé).

Szolgáltatási helyek, tárgyi feltételek

A feladat hatékony ellátása érdekében a feladatellátási szerződést kötő települések önkormányzatai biztosítják a családsegítő munka végzéséhez szükséges – személyes segítő munka követelményeinek megfelelő – munkaszobát.

A családsegítő szolgáltatások az alábbi címeken találhatóak:

3575 Berzék, Rákóczi Ferenc u. 71.

3557 Bükkszentkereszt, Kossuth u. 24.

3555 Harsány, Hunyadi út 2.

3577 Köröm, Rákóczi út 11.

3434 Mályi, Botond u. 5.

3433 Nyékládháza, Kossuth u. 62.

3551 Ónod, Rákóczi u. 51.

3559 Répáshuta, Kossuth u. 2.

3792 Sajóbábony, Arany J. u. 5.

3793 Sajóecseg, Széchenyi u. 27.

3576 Sajóhidvég, Forgács u. 33.

3791 Sajókeresztúr, Rákóczi u. 107.

3712 Sajósenye, Petőfi u. 14.

A Települési Feladatellátás Család- és Gyermekjóléti Szolgáltatásban a települési önkormányzatok biztosítják az irodahelyiséget, az infrastrukturális feltételeket, az intézmény pedig a munkavégzéshez szükséges tárgyi eszközöket (bútorzat, telefon, számítástechnikai felszerelések, kerékpár, irodaszerek). A szolgáltatási helyek minden településen jól megközelíthető helyen, a települések központjában találhatóak. Legtöbb esetben valamilyen másik intézmény épületében kaptak helyet az intézmény munkatársai (pl. polgármesteri hivatal, közösségi ház, védőnői szolgálat, posta, rendőrség helyi irodája, óvoda, stb.).

Szakmai munka jellemzői

Település	Esetszám	Gyermekek száma	Forgalomszám	Nem együttműködési megállapodás alapján történő segítségnyújtásban részesülők száma
Berzék	20	16	157	108
Bükkszentkereszt	4	1	117	21
Harsány	18	22	746	8
Köröm	48	167	909	275
Mályi	16	21	636	74
Nyékládháza	18	5	562	36
Ónod	45	49	752	50
Répáshuta	4	0	68	10
Sajóbáony	59	54	734	21
Sajóecseg	8	3	114	7
Sajóhídvég	17	67	282	25
Sajókeresztúr	15	20	355	9
Sajósenye	2	3	74	4
ÖSSZESEN	274	428	5506	648

Az esetek mértékét a települések lélekszáma és szociodemográfiai összetétele határozza meg. Köröm, Ónod, Sajóbáony és Sajóhídvég településeken kimagasló esetszámok jelentkeznek. Berzék és Sajóhídvég településeken egy családsegítő kolléga látja el a szolgáltatást, így az ő esetszámai összeadódnak. Az NM rendelet 1. számú mellékletében 4000 fő lakosságszámra (település/közös hivatalhoz tartozó települések) vetítve, vagy - ha ez magasabb létszámot eredményez - minden 25 ellátott családra 1 fő alkalmazását írja elő. Ezekon a településeken a forgalomszám és a nem együttműködési megállapodás alapján történő segítségnyújtásban részesülők száma is nagyon magas.

Jelzőrendszeri munka a települési feladatellátásban

A jelzőrendszer tevékenysége hangsúlyos szerepet kap a gyermekvédelem működésében. A Központ felállásával, a jelzőrendszeri tanácsadó működése kapcsán a jelzőrendszer tagjaival történő együttműködés elakadásaiban több alkalommal segítséget kaptak a munkatársak. A

tanácsadó közös esetmegbeszélések, szakmaközi fórumok megtartásában nyújtott támogatást a területen dolgozó családsegítőknél.

A jelzések között kiemelkedő számban küldtek jelzést a köznevelési intézmények. Az egészségügyi szolgáltatóktól kapott jelzésekben még mindig jellemző, hogy a védőnők küldik inkább a jelzéseket, az orvosok még mindig kevésbé aktívak a jelzőrendszeri tevékenységben.

A Központtal történő együttműködés

Az esetmenedzserekkel történő együttműködés stabilá vált. A közös szakmai tevékenységek, eljárásrendek az Emberi Erőforrások Minisztériuma (a továbbiakban: EMMI) által közzétett ajánlások és protokollok mentén alakultak.

A gördülékeny szakmai munka segítése érdekében havonta közös esetmegbeszélő csoportokat szerveztek a Központban, melyeken részt vettek az esetmenedzserek és a családsegítő munkatársak. Itt lehetőség nyílik a nehezen kezelhető esetek, ellentétes szakmai vélemények megvitatására.

Az esetmenedzserek magas esetszáma, illetve a településeken egyedül dolgozó kollégák szakmai és mentális támogatása egyaránt indokolja ezeknek az alkalmaknak a megtartását.

A Központ speciális szolgáltatásainak megszervezésével közelebb kerülnek a pszichológiai, jogi tanácsadás lehetőségei a kistélepülések lakosai számára. A Nyékládházán és Ónodon működő tanácsadások megkönnyítik a környékbeli lakosoknak a hozzáférés lehetőségét ezekhez a szolgáltatásokhoz. Ezeket túl a családterápiás szolgáltatást is több településről igénybe vették a kliensek. Az iskolai, óvodai segítők is rendszeresen jelen vannak a közoktatási intézményekben, és az iskola keretein belül foglalkoznak egyénileg, vagy csoportosan a gyermekekkel. Velük az együttműködés kimagasló.

A 2020. évi pandémia tapasztalatai a MESZEGYI Szolgálat munkájában

A Kormány által kihirdetett veszélyhelyzetben az operatív feladatok ellátásának segítésére útmutató jelent meg a szociális alapszolgáltatásokat biztosítók részére. Ebben az EMMI az ügyfelekkel történő személyes találkozások számának korlátozását rendelte el. A család- és gyermekjóléti szolgáltatók feladatellátásának formája mind a szolgálatok, mind a központok esetében változott, a személyes kapcsolatok korlátozása miatt nagyobb szerepet kapott az infokommunikációs eszközök használata.

Fontos megemlíteni, hogy sem az ellátási terület sajátosságai, sem a jelzett esetek minősége és a veszélyeztetettség fokát nem engedte meg, hogy csökkentsék a családlátogatások számát. A telefonos, online, illetve messengeren történő kapcsolattartás az ellátottak szegényes számítógép ellátottsága és ismerete miatt nem hozott megoldást.

Az eset- és forgalomszámok csökkenését nem tapasztalták. A növekedés az új típusú jelzésekből adódott.

Az iskolák részéről a gyermekek digitális oktatásban való részvételéhez szükséges eszközök hiányáról, a szülői támogatás hiányosságairól, csavargásról, csellengésről küldtek jelzéseket. Az oktatási intézmények segítséget kértek a tananyag kiszállításában és az elkészített feladatok összegyűjtésében is a szolgálatok munkatársaitól. Annak ellenére, hogy az online oktatás alatt az iskolák nem írhattak igazolatlan hiányzásokat, ilyenek típusú jelzések is érkeztek egyes oktatási intézményekből.

A védőnők a veszélyhelyzet tavaszi időszakában nem végeztek családlátogatást, így jelzésüket követően a nehéz élethelyzetben lévő várandósokat és a kisgyermekes családokat is a szolgálat dolgozói látogatták.

Az önkormányzat lakosság felé irányuló pluszfeladatainak egy részét is ellátták a család- és gyermekjóléti szolgálatok. Segítséget nyújtottak a 65 év feletti házi karanténba kerülők számára az élelmiszervásárlásban és gyógyszerkiváltásban, ennek ellátása részben önkéntesek bevonásával valósulhatott meg. A MIÖR ügyeletére érkező segítségkéréseknek is eleget tettek.

Több jelzés érkezett a külön élő szülők közötti konfliktusról a kapcsolattartás biztosítása során, emelkedett a lakossági bejelentések száma az idős, egyedülálló személyekkel kapcsolatban. Növekvő tendenciát mutatott a pandémia idején a családon belüli erőszakról, gyermekek elhanyagolásáról, valamint a fiatalkorúak által elkövetett szabálysértésekről szóló jelzések száma.

Nőtt a munkahelyüket elvesztők száma, így a részükre történő ügyintézés, a támogatások, ellátások igénylése, szervezése is.

A világjárvány okozta helyzet miatt minden tekintetben rendhagyó év áll mögöttünk. A járvány az élet minden területét érintette, hatással volt a mindennapokra, az intézmény munkájára is. A pandémiás helyzet soha nem látott kihívások elé állította a szociális területen dolgozó szakembereket, így a családsegítőket is. A segítő szakmákban elkerülhetetlen a személyes jelenlét, a közvetlen interakció a segítséget kérőkkel, a már gondozásban lévő kliensekkel, és bizonyos esetekben pedig a társszakmákkal való együttműködés során is.

2020 őszén érkezett a járvány második hulláma. Ekkorra az intézmény dolgozói már tapasztalattal rendelkeztek arra vonatkozóan, hogyan tudnak a leghatékonyabban segíteni ebben a helyzetben, így sokkal gördülékenyebben ment a munka az ismételt bevezetett korlátozások mellett.

4.3. A CSALÁDOK- ÉS GYERMEKEK ÁTMENTI OTTHONA SZAKMAI MUNKÁJÁNAK ÖSSZEGZŐ BEMUTATÁSA

4.3.1. Gyermekek Átmeneti Otthona (a továbbiakban: GYÁO)

A GYÁO 2000. január 1. napjától határozatlan ideig szóló működési engedéllyel rendelkezik. A működési engedély szerint a szakmai egység 24 férőhelyes átmeneti otthon, mely a gyermekjóléti alapellátás keretében átmeneti gondozást biztosító bentlakásos gyermekintézmény.

Ellátási területe

Miskolc város közigazgatási területe.

Személyi feltételek

A feladatot ellátók száma összesen 13 fő. Az átmeneti otthonban az alábbi személyi ellátottság biztosított: 1 fő szakmai vezető, 2 fő nevelő, 7 fő gyermekfelügyelő, 1 fő gyermekvédelmi ügyintéző, 1 fő pszichológiai tanácsadó és 1 fő családgondozó.

Az elmúlt évek személyi változásainak áttekintése alapján megállapítható, hogy növekvő tendenciát mutat a fluktuáció, és egyre gyakoribb a pályaelhagyás. Nevelői, gyermekfelügyelői és családgondozói státuszban is nagyszámú változás történt. A GYÁO családgondozói munkakörét öt év alatt hat munkavállaló töltötte be, a két nevelői státuszban 2013-tól nyolc személyi változás ment végbe. A magasabb iskolai végzettségekkel betölthető munkakörökben tehát rendszeres az ideiglenes munkaerőhiány és sok esetben a meghirdetett állás pályázatok is eredménytelenek. A riasztó folyamat részeként már a középfokú vagy

szakirányú végzettséggel betölthető státuszokban is nagyon nehéz a távozó munkatársak megfelelő minőségi pótlása. Az állandóság hiánya a csapatmunkában is érzékelteti hatásait, hiszen az érzelmi biztonság, otthonpótló bizalmi légkör kialakításához jó szakmai személyiségű, megfelelő hozzáállású, jól felkészült és a munkafeladatait jól ismerő munkaerőre van szükség. A pályamódosítások leggyakrabban az anyagi okok és a vonzóbb egy műszakos munkakörökbe való távozás miatt történnek.

Tárgyi feltételek

A GYÁO működési engedély alapján 2, 12+12 fő elhelyezésére szolgáló gyermekcsoportból áll. 2018. november 26. óta 12 férőhely áll rendelkezésükre. A csoportban 5 szoba (2-4 ágyas), fürdőszoba, wc, konyha, ebédlő, nappali, nevelői szoba, raktár, spájz található.

A Miskolc, Egyetem út 1. szám alatti épületben a gyermekjóléti alapellátás keretében gyermekek átmeneti gondozását biztosító két szakmai egység (CSÁO, GYÁO) különváltan működik a gyermekvédelmi szakellátás otthon nyújtó ellátás keretében működő gyermekotthonaitól, amelyek állami fenntartás alá kerültek. A két, egymástól független intézmény az épület megosztásával bonyolítja feladatellátását. Az eltérő szakmai profil megjelenítésének érdekében az átmeneti otthonoknak helyet adó épületrész külön bejárat igénybevételével érhető el.

2016.05.01. napjától az Egyetem út 1. szám alatti épületben megkezdte működését a Miskolci Egészségfejlesztési Intézet, így jelenleg az ingatlan 3, egymástól független, és tevékenységprofiljában is eltérő intézmény, illetve, szakmai egység használatában van.

A szakmai egységek feladatellátását biztosító épület 1973-ban került átadásra. Az eltelt közel fél évszázadban az épület állagromlása folyamatos. A korszerűtlen építési konstrukciók és az elmaradt felújítások, átalakítások hiányában az épületrészek teljesen leromlott állagúnak minősíthetők, amelyek a feladatellátás színvonalas megvalósítását sok esetben nem teszik lehetővé. A penészedő falak, lepergő vakolat, elkorhadó bútorok, leeső csempék és burkolatok nemcsak esztétikai, hanem egészségügyi, lakhatási problémákat jelentenek.

2018. november 25-én a GYÁO 12. csoportjában elektromos zárlat következtében elektromos tűz ütött ki. Az esemény következményeként az elektromos hálózat teljes, CSÁO-t és GYÁO-t érintő cseréjére, felújítására lenne szükség, amely az azóta eltelt időszakban többek közt az anyagi források szűkössége, illetve az épületrész kiváltására alkalmas, megfelelő épület hiánya miatt sem történt meg, így az érintett épületrész lezárásra került, ott feladatellátás nem valósul meg.

2018.11.26. óta a két szakmai egység a működési engedélyben engedélyezett férőhelyszámát biztosítani nem tudja. A szakmai egység épületrészeinek funkcióváltása után a jelenleg rendelkezésre álló férőhelyszám a GYÁO-ban 12 fő, a CSÁO-ban pedig 28 fő.

Az épület teljes felújítása vagy szakmai egységeink új, megfelelő épületbe való költöztetése biztosíthatja a jövőbeli működés megfelelő feltételeit.

Szakmai és gyermekvédelmi tevékenység

A GYÁO olyan gyermekek gondozását végzi, akiknek ideiglenes jelleggel teljes körűen biztosítani kell az ellátását, akiknek nevelését a családban a szülő egészségi körülménye, életvezetési problémája, vagy egyéb akadályoztatása miatt nem lehet megoldani.

Az átmeneti gondozás, a szülő kérésére, beleegyezésével történik, írásbeli megállapodás alapján, a problémák megoldásának időtartamára. Fontos, hogy a szülő továbbra is a gyermeke törvényes képviselője marad. A gondozás a probléma fennállásáig, de legfeljebb

12 hónapig tarthat, ez szükség esetén 6 hónappal, illetve az iskolai év végéig meghosszabbítható. A GYÁO a gyermekek számára a bentlakásuk idejére, az átmeneti gondozás keretén belül gondoskodik a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkezéséről, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról (teljes körű ellátásról).

Az intézmény dolgozói képzéseken, szakmai napokon, szupervízióon vesznek részt, hogy megismerjék egymás „jó gyakorlatait”, szakmai tevékenységét, az alkalmazott módszereket, eszközöket, lehetőséget kapjanak az újdonságok megismerésére, tapasztalatcserére, konzultációra.

A GYÁO a belvárostól 5 km-re, a miskolci Egyetem és Miskolctapolca között, zöld övezetben található. Helyi buszjáratokkal könnyen megközelíthető. Az otthonban a tárgyi feltételek javításával el kell érniük, hogy a gyerekek családi környezetben éljenek. Biztosítaniuk kell a lehetőséget a pihenésre, kulturált szórakozásra, tanulásra. A gyermekotthon környezetének javítása az anyagi lehetőségek függvényében folyamatos, idén a szobák és a fürdő tisztasági festése történt. A csoport esztétikusabbá, barátságosabbá tételében saját kezdeményezésük van, a kollégák díszítenek, dekorálnak, gondozzák a kertet, a virágokat a gyerekekkel közösen.

Az év során több nevelési értekezletet tartottak. Témája minden esetben a gyermekekkel és szülőkkel való eredményes munkának az elősegítése, a feladatok megvitatása, értékelése.

A pedagógiai programban megfogalmazott célok teljesülése

- Szociális értékrend és képességrendszer fejlesztése

Mind a bent lévő gondozottak esetében, mind az újonnan bekerülőknél arra fókuszáltak, hogy mihamarabb megismerjék a gyermek aktuális személyiségállapotát, mind testi fizikai, mind értelmi, érzelmi szociális hiányosságait, sajátosságait. Mivel az átmeneti otthon a szocializációs folyamat aktív színtere, ezért alapvetően fontos, társadalmi értékek és normák közvetítése, a tanulók személyiségébe való beépülésének segítése. Az átmeneti nevelés folyamatában meghatározó szerepet játszik a pozitív szociális szokások kialakítása, gyarapítása, a szociális viselkedés alapvető szabályainak elsajátítása, az egymás iránti tisztelet, tolerancia és az önállóságra nevelés.

- Az egészséges és kulturált életmódra nevelés

A gyermekek nagy része rendkívül érzékeny, türelmetlen. Cél, hogy minden tanuló ismerje meg, és fogadja el a pozitív viselkedési formákat, mindent meg kell tenni azért, hogy maga is gyakorolja ezeket. Rendkívül fontos a nevelői példamutatás. Kiemelendő feladat, hogy ki kell alakítani az alapvető higiénés szokásokat, olyan ismeretek elsajátíttatása, mely segíti a gyerekeket egészségük megőrzésében, a káros szokások elkerülésében, családi légkör kialakítása, melyben jól érzik magukat, valamint a tanulók beszédkulturájának fejlesztése. Törekednek arra, hogy szabadidejük eltöltéséhez minél több életkoruknak, érdeklődésüknek megfelelő program, tevékenység kínálat álljon rendelkezésre.

Tanulást segítő foglalkozások:

- Szilencium – Az intézmény egyik legfontosabb feladata a tanulmányi munka segítése, a tanulás feltételeinek biztosítása. Ennek érdekében szilenciumi foglalkozásokat szerveznek naponta 15.00 órától 17.30 óráig.
- Felzárkóztatás, korrepetálás, képesség hiányos tanulók szűrése. Arra törekednek, hogy az Otthonban elhelyezést nyerők minél sikeresebbek, képességeikhez mérten eredményesek legyenek az oktatásban.
- Pszichológiai beszélgetések a pszichológiai tanácsadó bevonásával.
- Segítő beszélgetések igény szerint.

Az intézmény szolgáltatásai

Az átmeneti otthonban élő gyermekek részére teljes körű ellátást biztosítanak, amely magában foglalja:

- naponta az életkornak megfelelő, ötszöri (egy alkalommal meleg) az egészséges táplálkozás követelményeinek megfelelő étkezést, ruházat tisztítását, melybe a gondozott gyerekeket is bevonják életkoruknak megfelelően,
- személyi higiénia biztosítását (gyermekenként a mindennapos tisztálkodáshoz, testápoláshoz szükséges szereket, textíliákat),
- tanulmányokhoz szükséges tanszereket, egyéb iskolai felszereléseket,
- kapcsolattartáshoz szükséges eszközöket (bérletet, a telefonálás költségeit),
- kultúrához, játékhöz, sporthoz szükséges eszközöket,
- havonta zsebpénzt
- a gyermekek számára az egész napos WIFI hozzáférés biztosított és a tanuláshoz laptop és számítógép is rendelkezésükre áll.

Minden gyermek sikeresen fejezte be az iskolai tanévet, osztályismétlés nem fordult elő.

A 2020-as év próbára tette mind a gondozottak, mind a dolgozók életét. A járvány megjelenése miatt a gyermekek otthon, digitális oktatás keretein belül tanultak. Nagy kihívás volt a különböző korosztály feladatait egyszerre, egy időben megoldani, eleget tenni a követelményeknek úgy, mintha az iskolában történe az oktatás.

Házi feladatként rajzoltak és ragasztottak piros szívet, hajtogattak csákót, repülőt. Festettek húsvéti képet, tanultak anyák napi verset. Ültettek paradicsomot, virágokat.

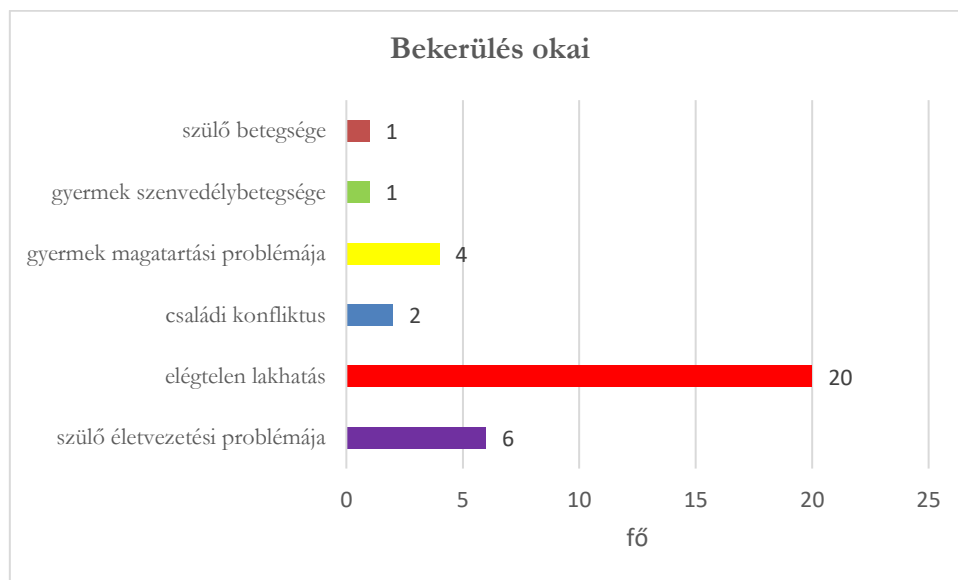
Nyári programok

Nyáron a karantén után rengeteg programot szerveztek a szabadban, ismerve a gyermekek mozgásigényét. Amikor az idő engedte, a tapolcai játszóteret többször is meglátogatták. Rossz idő esetén zajlottak a kézműves foglalkozások, sütés-főzések. Programjaik között szerepelt az éjszakai kilátó látogatás, fagyizás, arcfestés, Avalon-park látogatás, strandolás, DVTK Kalandpark, Szent István barlang látogatás, csillámtetoválás készítés, palacsintasütés, kutya terápia, süti készítés, főzés, kisvonatozás, trambulinozás, bobozás, Vadaspark látogatás, aszfaltfestés, részvétel Halász Judit koncerten. A karácsonyfa feldíszítése közös program volt a gyerekekkel, együtt énekeltek, verseltek.

Ebben az évben is több ruha, játék, könyv, élelmiszeradományt kaptak szervezetektől, vállalatoktól, magánszemélyektől.

Gyermekvédelmi és családgondozói tevékenység

2020-ban az ellátotti kört 35 fő 18 év alatti gyermek és fiatal, valamint 2 fő nagykorú alkották. 2020-ban **31 gyermek és két felnőtt került be új igénybe vevőként** az átmeneti gondozásba.

Néhány esetben a gyermek kezdeményez, illetve keresi fel a családsegítőt szüleivel való megromlott kapcsolata miatt. A közös munka kapcsán emiatt a családsegítő is az átmeneti gondozást javasolja, mert a szülőkkel való rossz viszony nagyon nehezen rendezhető.

Az évben az átmeneti gondozásból egy gyermek került nevelőszülőhöz, a többi gyermek szüleihez került vissza.

Az elmúlt évek során a család- és gyermekjóléti szolgálatok családsegítőivel jó munkakapcsolatot sikerült kialakítani. A gyermekek bejövetelekor és távozásakor mindig véleményüket és javaslatukat figyelembe véve hozzák döntéseiket. Ilyenkor mindig arra törekednek, hogy ez a gyermek számára a lehető legjobb legyen. A családsegítőkkal napi kapcsolatban állnak. Elsődleges közös céljuk a gyermekek mihamarabbi családba történő visszagondozása, illetve, hogy a családok önálló életet kezdhessenek külső segítség nélkül.

A család- és gyermekjóléti szolgálatok munkatársain túl igyekeztek jó kapcsolatot kialakítani a jelzőrendszer többi tagjával is. A családsegítőkkal és esetmenedzserekkel jó az együttműködés. Napi szintű volt a kapcsolattartás, az esetmegbeszélések rendszeresen voltak. Azokban az esetekben, amikor hatósági intézkedést javasoltak, az esetmenedzserektől hatékony segítséget kaptak.

Szintén kapcsolatban vannak a védőnővel, gyermekorvossal, így a gyermekek egészségügyi állapota állandó ellenőrzés alatt van. Rendszeresen konzultálnak, így mindig elsőként értesülnek az elmaradt oltásokról, státuszvizsgálatokról. Kiválóan működik az információátadás személyesen és telefonon egyaránt.

A családgondozás a GYÁO kollégái segítségével valósul meg, hiszen a gyermekkíséretnek személyesebb kapcsolatot tesznek lehetővé, továbbá a napi 24 órás felügyelet által jobban megismerik a gyermek személyiségét, kialakult szokásait, ezért a gondozási és nevelési tervek kitöltése a csoport dolgozóival közösen történik.

A GYÁO az elhelyezés teljes folyamatában arra törekszik, hogy a gyermek és a szülő az intézményi keretek között se veszítse el önállóságát, ellátásáról, szolgáltatások igénybevételéről ő maga döntsön.

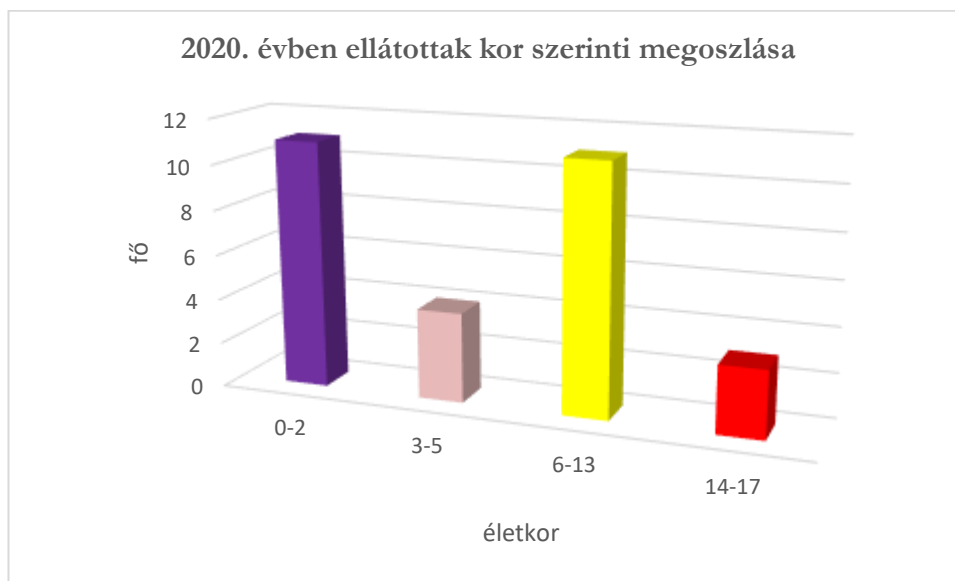
Működési adatok

A 2020-as évben 35 ellátásban részesülő gyermek volt. Ez 3628 gondozási napot jelent, átlaglétszámban pedig 9,91 főt.

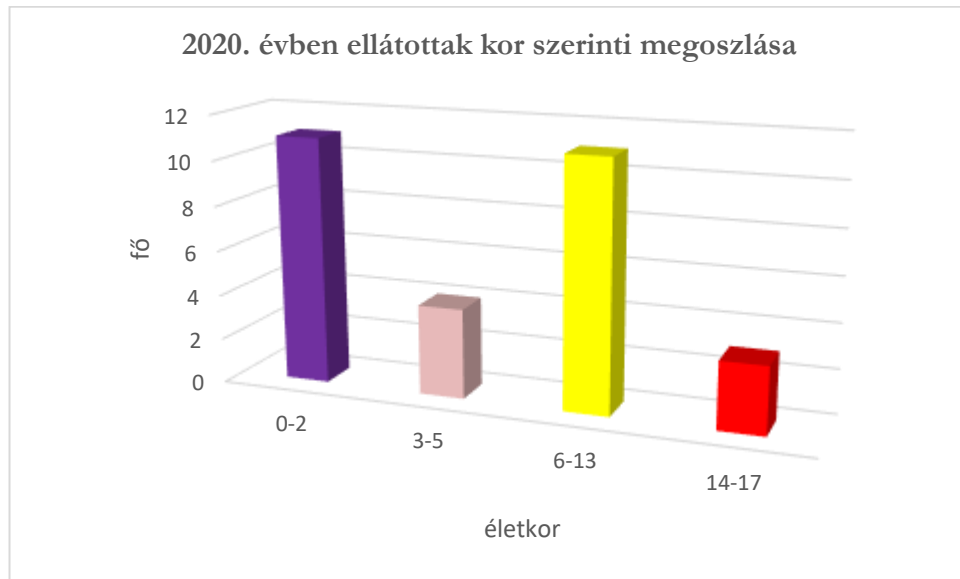
2019. évben és 2020. évben az elhelyezést kiváltó problémák összehasonlítása

Bekerülés oka	2019. év	2020. év
Szülő életvezetési problémái	0	6
Elégtelen lakhatási körülmények	9	20
2 éven belül visszakerült a GYÁO-ba	5	8
Szüleihez haza került	21	19
Más hozzátartozóhoz került	1	0
Gyermekvédelmi szakellátásba került	1	2

2020. évben az ellátásba újként bekerült 31 gyermek közül 2 éven belül 8 fő került vissza az intézménybe.

Az engedélyezett férőhelyek száma 2020.12.31-én 24 fő, az ellátott gyermekek száma 14 fő volt.

4.3.2. Családok Átmeneti Otthona (a továbbiakban: CSÁO)

A CSÁO határozatlan ideig szóló működési engedéllyel rendelkezik. A működési engedély szerint a szakmai egység 40 férőhelyes átmeneti otthon, mely a gyermekjóléti alapellátás keretében gyermekek átmeneti gondozását biztosító családok átmeneti otthona. Az átmeneti gondozás során a gyermekek édesanyjukkal (illetve nagyszülővel) vehetik igénybe a szolgáltatást.

Ellátási területe

Miskolc város közigazgatási területe.

Személyi feltételek

A törvényi előírásoknak megfelelő létszámmal működik, a feladatot ellátók száma összesen 9 fő, melyből 1 fő szakmai vezető, 2 fő családgondozó, 5 fő gondozó és 1 fő pszichológiai tanácsadó.

Tárgyi feltételek

A működési engedély szerint 3 csoportban, 40 férőhelyen biztosít ellátást, jelenleg 28 férőhely elérhető. A csoportok családkszobákat, közös helyiségeket (étkező, melegítő konyha, nappali) foglalnak magukba.

Az épületrészek általános állaga sajnos nagyon leromlott. A korszerűtlen nyílászáróknak és szigetelésnek köszönhetően a falak vízesednek, gyakran dohosak. A villanyhálózat elöregedett, nem tudja biztosítani a napi igénybevételt. A folyamatos javításokra szükség van, mivel az épület korából adódó problémák mindennaposak. Az elromlott, üzemképtelen, használhatatlan gépek, bútorok selejtezésre kerültek. 4 szoba, 1 nappali, 2 fürdő és 4 WC esetében tisztasági festés történt.

Gyakori probléma, hogy a nem megfelelő használat miatt elromlik az automata mosógép a csoportokban, ezért kaptak egy keverőtárcsás mosógépet és centrifugát.

Az év folyamán a zavartalan működés biztosítása érdekében a rendszeres karbantartási munkákat elvégezték (szerelési munkálatok, egyéb javítások). Az elromlott, üzemképtelen, használhatatlan gépek, bútorok selejtezésre kerültek. A családgondozói számítógépek elavultság miatt lecserélésre kerültek. Az év folyamán a zavartalan működés biztosítása érdekében a rendszeres karbantartási munkákat elvégezték (Szerelési munkálatok, egyéb javítások).

Szakmai és gyermekvédelmi tevékenység

A CSÁO szakmai munkájánál az alábbi szempontokat és feladatokat tervezték és valósították meg.

- A családgondozói, gondozói tevékenység minél magasabb szintű megoldása, családgondozó és gondozó kompetencia határainak erősítése.
- A szakmai közösség tagjai képzésének, továbbképzésének figyelemmel kísérése, elősegítése.
- A szakmai munkát, fejlesztést elősegítő pályázatok figyelemmel kísérése, kihasználása.
- A szakmai kapcsolatok további szélesítése, ápolása, a gondozottak magasabb szintű ellátása, gondozása érdekében.
- A gondozottak életkörülményeinek, életminőségének további javítása, az önállóság növelése mellett.
- A gondozottak elmaradásának, kulturális hátrányainak folyamatos csökkentése.
- A gondozottak szabadidős tevékenységének megszervezése, irányítása, segítése.
- A gondozottak megfelelő testi, lelki, egészségi állapotának fejlődését elősegítő előadások, foglalkozások szervezése.
- A gondozottak munkahely keresésének, munkavállalásának eredményességét növelő foglalkozások, tréningek szervezése. Együttműködés a Kormányhivatal Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztályával.
- A gondozottak „kigondozását”, kihelyezését, tartós lakhatásának megoldását elősegítő lehetőségek széles körű kihasználása.
- Megfelelő felkészülés a különböző szakmai, munka- és balesetvédelmi ellenőrzésekre.
- Minden, az év folyamán felmerülő feladat magas szintű megoldása, a kompetenciahatárok betartása mellett.
- Zsebpénzkezelés.
- Raktárkezelés, felvételezés, utalványoztatás, selejtezés.
- Családias ünnepek, szabadidős programok, kulturális rendezvények, kirándulások, táborozások szervezésének koordinálása lebonyolítása.
- Bérlet- és autóbuszjegy igénylésével, vásárlásával, elszámolásával együtt járó feladatok.
- Étkezési igény, élelemigény megrendelése a hétfégi és ünnepi főzésekhez, sütésekhez.
- A CSÁO és a tárolók dekorációs tevékenységének folyamatos szinten tartása, frissítése.
- Szociális intézményekkel kapcsolatok építése, erősítése.
- A gyermekek iskolai munkájának folyamatos segítése,

A karantén időszakon kívül fogadták a főiskolai és szakiskolai gyakorlati oktatásban résztvevő hallgatókat, akikkel szakterületüknek megfelelően az intézményben dolgozó kollégák nyújtottak segítséget gyakorlatuk feladatainak teljesítéséhez.

A családgondozók az intézmény kapcsolatrendszerét folyamatosan bővítik, a jelzőrendszer tagjaival a kialakított viszonyt fenntartják.

Egész évben és a következő időszakban is nagy figyelmet fordítanak a már meglévő együttműködések fenntartására, szorosabbá tételére.

Családgondozói tevékenység

A CSÁO-ban átmeneti ellátást, segítséget nyújtanak a gyermeces anyáknak, valamint a válsághelyzetbe került várandós anyáknak, akik átmeneti szociális problémáik, családi konfliktusaik, esetleg bántalmazásuk, illetve megváltozott családi állapotuk, helyzetük miatt lakhatási lehetőség nélkül maradtak vagy hajléktalanná váltak.

2020-ban az elhelyezett családok valamennyi tagja ideiglenes, vagy állandó miskolci lakcímmel rendelkezett. Ebben az évben 3 családot fogadtak Lyukóvölgyből, 4 esetben az avasi városrészekről, Perencesről 2 családot, a belváros területéről 4 családot, 2 Miskolc lakcím nélküli, Komlóstetőről 1, Hejőcsabáról 1, Győri kapuból 2 családot. 2020 folyamán 19 család részesült átmeneti gondozásban, ebből kiköltözött 11 család 13 gyermekkel, 1 nagykorúval.

Szervezeti egység szakmai munkájának részletes bemutatása, jellemzői

A CSÁO-ban 2020. január 1-jén 8 család volt ellátásban (gyermekkel együtt 19 fő) Az év folyamán újonnan bekerült 7 anya gyermekeivel, 3 várandós anya, 1 krízisben lévő anya és gyermeke, összesen 47 fő + 2 krízisellátott került elhelyezésre.

Többségében (6 fő 26 év alatti) fiatal édesanya kapott elhelyezést 1-2 kisgyermekkel.

Elhelyezésüket 7 esetben az édesanya, várandós anya kezdeményezte többnyire lakhatási gondok, megromlott párkapcsolati problémák, családi konfliktusok miatt. 12 esetben a területileg illetékes család- és gyermekjóléti szolgálat kezdeményezte, illetve segítette elő bekerülésüket ajánlás megküldésével.

2020-ban 11 család csecsemős- kisgyermekes, 8 család iskoláskorú gyermekkel kértek és kaptak segítséget. Az ellátott gyermekek közül 15 fő 6 év alatti, 11 fő 6- 14 év közötti és 3 fő 18 év alatti és 1 fő nagykorúvá vált. Az év folyamán összesen 30 gyermek átmeneti gondozásáról gondoskodtak.

A gyermekek részére teljes körű ellátást, az anyák részére szükség szerinti ellátást biztosítanak. A szakmai munka minősége, hatékonysága érdekében napi kapcsolatot tartanak a hasonló területen dolgozó munkatársakkal. Rendszeresen tájékoztatják az esetmenedzsereket a bentlakó családokkal kapcsolatban, részt vesznek a szükséges esetkonferenciákon. A családokkal kapcsolatban 1 esetkonferenciát szerveztek, a kialakult pandémia miatt esetkonferencia megtartását a szakmai útmutató nem javasolta. Védelembé vételi eljárás felülvizsgálatán 4 esetben vettek részt. Az év folyamán nagy figyelmet fordítottak a jelzőrendszer tagjaival való szoros együttműködésre. Az intézmény védőnőjével állandó a kapcsolatuk.

Mentálhigiénés tanácsadó a járványügyi karantén ideje alatt heti rendszerességgel telefonon segítette munkájukat. 2020. augusztusától pszichológiai tanácsadó kapott megbízást rendkívüli munkavégzés keretein belül. Céljuk, hogy a családok képessé váljanak az önálló, teljes értékű életre.

A tavaszi karantén plusz feladatokat adott az intézmény számára:

- Iskolás gyermekek tanulásának támogatása megfelelő eszköz hiánya miatt (házi feladatok nyomtatása, visszaküldése),
- postai ügyintézés,

- bevásárlás,
- gyógyszer kiváltás,
- védőnő tájékoztatása,
- hivatalos ügyek online ügyintézése,
- a bevezetett szabályok betartatása, ellenőrzése.

Bekerülés

A CSÁO-ba történő bekerülés a szülő vagy a várandós anya szóbeli és írásbeli kérelmére történik. Az ellátottak között indoklasként megjelölt problémák az alábbiak: párkapcsolati problémák, otthontalanná válás, családi konfliktusok, bántalmazás.

Az elmúlt évben a családok többnyire lakhatási problémák, családi konfliktusok miatt kérték az ellátást. Átmeneti gondozásban részesülő 19 családból 7 anya maga kérte elhelyezésüket, külső családgondozók javaslatára 12 anya és gyermekei kerültek elhelyezésre.

Munkavállalás

Sok éves tapasztalat igazolja, hogy annak érdekében, hogy lakhatási problémájukra megoldást találjanak, elengedhetetlen, hogy az anyák munkát vállaljanak, mely a sikeres kidozás alapjára. A munkavállalást megnehezíti, hogy az ellátottak többsége nem rendelkezik szakmával, nagy részük (12 anya) 8 osztályt végzett, 7 esetben volt az anyának érettségije, vagy valamilyen szakmai képesítése. A csecsemős, kisgyermekes anyák nem tudnak munkát vállalni, takarékoskodni.

A múlt évben 6 főnek segítették az elhelyezkedését (önéletrajz készítése, munkalehetőségek feltárása, elérhetőség biztosítása, személyes segítség), közfoglalkoztatottként 2 főnek sikerült elhelyezkednie, 1 anyuka alkalmi munkákat vállalt. 2 anya rendelkezett munkahellyel az átmeneti gondozás kérelmezése előtt.

A munkalehetőségek feltárásában segítségükre volt a Paktum programfelelős, aki a regisztráció után munkalehetőségekkel kereste meg a regisztrált édesanyákat.

Programok

A szociálisan hátrányos helyzetben lévő, szociális támogatásra szoruló családok és gyermekeik különös figyelmet és gondoskodást igényelnek a szabadidő hasznos eltöltésének a területén. A családon belüli szabadidős tevékenység igénye, sok esetben a motiváció hiányában nem alakult ki. A szabadidős program akkor válik fontossá, ha kellemes élményként éli meg a résztvevő. A tanulói terhek megnövekedtek, a gyermekek magatartás problémái fokozódtak, szabadidejüket nem elég tartalmasan töltötték el. A programok célja a közösségi valamint szülő-gyermek kapcsolatok erősítése. Ezen túlmenően a művelődés megalapozása, regenerálódás, felüdülés, kikapcsolódás, a szervezet egészséges harmóniájának biztosítása.

A szabadidős programok egészséges életmódot szolgáló tevékenységek, amelyek biztosítják a gyermekek, fiatalok testi szellemi felfrissülését. A család tagjai felfedezik a szabadidő kulturált eltöltésének lehetőségeit. A jól megszervezett rendszeres programok részben pótolhatják a család szocializációs szerepét. Másrészt a gyermekek tapasztalati tudásra tesznek szert, bővülnek az ismereteik, és olyan értelmes tevékenységet végeznek, amelyek előnyeit az iskolában is hasznosíthatják. A családoknak szervezett programok során figyelembe veszik a hagyományos ünnepeket (gyermeknap, húsvét, anyák napja, farsang, mikulás, karácsony, szilveszter).

Programjaik között szerepelt az éjszakai kilátó látogatás, fagyizás, arcfestés, Avalon-park látogatás, strandolás, DVTK Kalandpark, Szent István barlang látogatás, csillámtetoválás készítés, palacsintasütés, kutya terápia, süti készítés, főzés, kisvonatozás, trambulinozás, bobozás, Vadaspark látogatás, aszfaltfestés, karácsonyi készülődés, részvétel Halász Judit koncerten. A karácsonyfa feldíszítése közös program volt a gyerekekkel, együtt énekeltek, verseltek.

Működési adatok

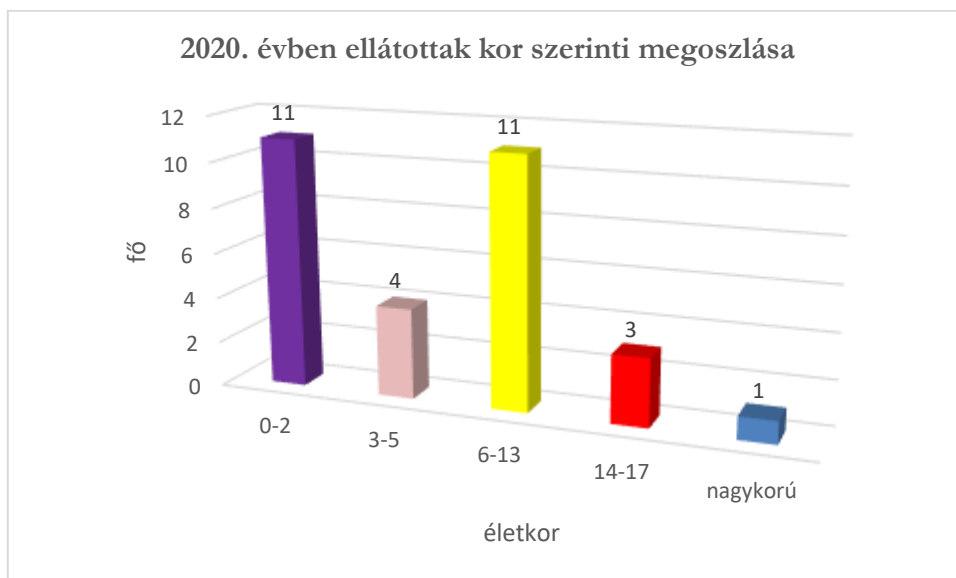
A 2020. évben 47 ellátásban részesülő és 2 krízis ellátásban részesülő ellátott volt. Ez 7710 gondozási napot jelent, átlaglétszámban pedig 21,07 főt.

2019. évben és 2020. évben az elhelyezést kiváltó problémák összehasonlítása

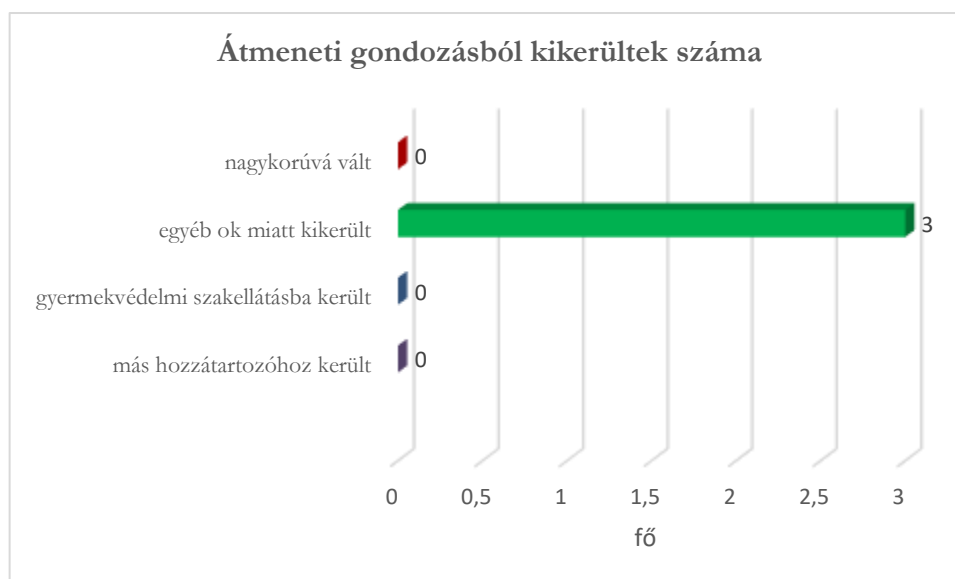
Bekerülés oka	2019.	2020.
Szülő életvezetési problémái	3	0
Szülők szenvedélybetegsége	2	3
Elégtelen lakhatási körülmények	8	5
Hajléktalanná válás	4	14
Krízis elhelyezés	2	1
Családi konfliktus	17	5
A gyermek magatartási problémái	0	2

2020. évben ellátásba újként bekerült ellátottak száma: 30 fő, melyből 2 éven belül visszakerült 4 fő.

A CSÁO-ba két éven belül visszakерült 3 fő, védelembe vettek száma 10 fő, hátrányos helyzetű 14 fő.

2020.12.31. napján az engedélyezett férőhelyek száma 40 fő, az ellátott gyermekek száma 13 fő, az ellátott szülők száma 8 fő volt.

Miskolc város területén a két szakmai egységen túl egy civil és egy egyházi fenntartású intézmény biztosít átmeneti gondozást családok átmeneti otthona intézményi formában. Mind a Református Kismamaház, mind pedig a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Családok Átmeneti Otthona a feladatellátásukhoz korszerű, az elmúlt években kialakított vagy teljesen felújított épületet vesz igénybe. Az elmúlt évek során a MESZEGYI CSÁO-GYÁO épületének folyamatos állagromlása miatt az intézmény által nyújtott szolgáltatások kevésbé vonzóak a két másik családok átmeneti otthonához képest. A szakmai munka

hatékonyabbá tételéhez, a családok lakás- és életkörülményeinek megnyugtató, tartós rendezéséhez az intézmény profil bővítése, külső férőhely szolgáltatáselem kialakítása szükségszerű lenne.

A 2020. év a koronavírus fertőzés miatt nagymértékben megnehezítette az intézmény dolgozóinak és ellátottjainak a mindennapjait. Különösen a tavaszi időszak jelentett nagy kihívást mindenkinek, az ebben az időszakban előírt kijárási és látogatási tilalom miatt. A bentlakó gyerekek nagyon nehezen tudták megérteni, elfogadni, hogy miért nem hagyhatják el az intézmény területét, szüleik nem látogathatják őket. Ez nem csak náluk okozott problémát, a CSÁO-ban élő anyák is nehezen birkóztak meg a bezártsággal. A nyári időszak hozott némi fellélegezést, akkor tudtunk programokat, szabadidős tevékenységet szervezni, amely jó hatással volt mind a dolgozókra, mind az ellátottakra.

Ősszel a vírus második hulláma már más problémákat jelentett, új feladatok és kihívások elé állította az intézmény dolgozóit. Ebben az időszakban a munkavállalók közül 3 igazolt fertőzött és 1 fő fertőzés gyanúja miatt nem tudott munkába állni. Az ellátottak közül 1 fő igazolt és 7 fő fertőzés gyanújával került elkülönítésre. A kevés számú megbetegedés nagymértékben köszönhető az intézmény dolgozói erőfeszítésének, a részükre biztosított védőeszközöknek, fertőtlenítő szereknek, valamint a bentlakók fegyelmezett és szabálykövető magatartásának. Jelenleg is folyamatos a fertőtlenítés, belépéskor a testhőmérséklet mérés és kézfertőtlenítés, fertőzés gyanúja esetén pedig az azonnali izoláció.

4.4. A BÖLCSŐDEI FELADATELLÁTÁS SZAKMAI MUNKÁJÁNAK BEMUTATÁSA

A MESZEGYI Gyermek Napközbeni Ellátása Bölcsődei Igazgatóság kereteiben működő telephelyeken, 10 bölcsődében, 58 csoportszobában, 812 engedélyezett férőhelyen fogadják a Miskolc közigazgatási területén élő vagy miskolci munkahellyel rendelkező, a vonzáskörzet településein élő családok gyermekeit.

A telephelyek Miskolc különböző pontjain találhatóak, így az egyes körzetekben a szülők igényeinek megfelelően a lakóhelyhez vagy a munkahelyhez közelebb eső bölcsődébe írathatják be gyermekeiket.

Engedélyezett férőhely számok telephelyenként

Bölcsőde neve	Címe	Férőhelyek száma
Napsugár Bölcsőde	Miskolc, Selyemrét u. 36	56
Dobó Katica Bölcsőde	Miskolc, Hadirokkantak u. 16	84
Petneházy Bölcsőde	Miskolc, Petneházy u. 10-12.	56
Kiliáni Bölcsőde	Miskolc, Könyves K. u. 31	84
Heim Pál Bölcsőde	Miskolc, Kassai u. 19.	84
Margaréta Bölcsőde	Miskolc, Bokréta u. 1.	112
Diósgyőri Bölcsőde	Miskolc, Kuruc u. 65/a.	84
Katica Bölcsőde	Miskolc, Szilvás u. 39.	56

Mesemalom Bölcsőde	Miskolc, Dózsa Gy. u. 36.	84
Napraforgó Bölcsőde	Miskolc, Hajós A. u. 1.	112
Összesen:		812

Az egyes bölcsődék ellátási területeinek bemutatása

Napsugár Bölcsőde: 1964-ben épült a selyemréti lakótelepen. Az 56 férőhelyes, két gondozási egységben, 4 csoportszobában fogadja a gyermekeket. Az ellátást többségben a közeli bérházas övezetben és városrészekben (Martin-Kertváros, Szirma) lakók használják ki. Miskolc vonzáskörzetében lévő alábbi településekről érkeznek gyermekek: Onga, Arnót, Szikszó, Harsány, Nyékládháza, Sajószentpéter, Bükkaranyos.

Dobó Katica Bölcsőde: A Vörösmarty lakótelepen helyezkedik el forgalomtól, zajtól mentes környezetben. A családi hangulatú bölcsőde 1983. július 1-jétől fogadja a gyermekeket. Három gondozási egységben 6 csoportszobában, 84 férőhellyel működik. A bölcsődei ellátást többségben a közeli bérházas övezetben és városrészekben (Martin-Kertváros, Szirma) lakók használják ki. Miskolc vonzáskörzetében lévő alábbi településekről érkeznek gyermekek: Onga, Arnót, Szikszó, Harsány, Nyékládháza.

Petneházy Bölcsőde: A belváros közelében a Csabai kapuban található. A bölcsődei ellátást többségben a közeli bérházas övezetben és városrészekben (Csabai kapu, Hejőcsaba, Görömböly, Tapolca, Avasi lakótelep) lakók használják ki. Miskolc vonzáskörzetében lévő alábbi településekről érkeznek gyermekek: Mályi, Nyékládháza, Harsány, Bükkaranyos.

Kilián Bölcsőde: 1965-ben került átadásra 84 férőhellyel működik. A Kilián déli lakótelepen, zöld övezetben a Bükk hegység lábánál. A bölcsőde terv alapján épült, nagy területű játszóudvar és terasz tartozik hozzá, jó levegőjű, zajmentes környezetben található. A bölcsődei ellátást többségben a közeli bérházas övezetben és városrészekben (Pereces, Komlóstető, Lyukóvölgy, Vargahegy) lakók használják ki. Miskolc vonzáskörzetében lévő alábbi településekről érkeznek gyermekek: Bükkszentkereszt, Répáshuta.

Heim Pál Bölcsőde: 1968-ban típus bölcsődének épült és nyitotta meg kapuit a családok előtt. A Bölcsőde a város északi részén, a Szentpéteri-kapu lakótelep közepén helyezkedik el, távol a zajos főúttól. A bölcsődei ellátást többségben a közeli bérházas övezetben és városrészekben (Szentpéteri kapu, belváros) lakók használják ki. Miskolc vonzáskörzetében lévő alábbi településekről érkeznek gyermekek: Sajóecseg, Sajóbáony Sajószentpéter, Szirmabesenyő. A Megyei Kórházban és a Boschban dolgozó, bölcsődei ellátást igénylő szülők gyermekei számára nyújtanak napközbeni ellátást.

Margaréta Bölcsőde: A Győri kapu városrészben található, mely 1971-ben típus bölcsődeként épült. Szép, rendezett környék, egyre fiatalodó lakókörnyezet jellemzi a területet. A bölcsődei ellátást többségben a közeli bérházas övezetben és városrészekben (Győri kapu, Újgyőri főté, Kilián, Bulgárföld) lakók használják ki. Miskolc vonzáskörzetében lévő alábbi településekről érkeznek gyermekek: Bükkszentkereszt, Répáshuta.

Diósgyőri Bölcsőde: 1972-ben típus bölcsődének épült és 1973-ban nyitotta meg kapuit a családok előtt. Az intézmény a város keleti kapujában a Bükk hegység lábánál található. A hegy közelségéből adódóan szinte mindig kifogástalan a levegő, ezért a lehető legtöbb időt kint tartózkodnak a szabad levegőn gyermekek. Az épület két bérházsor „védelmében” helyezkedik el, elzárva a forgalmas főutaktól. A bölcsődei ellátást többségben a közeli bérházas övezetben és városrészekben (Felső- és Alsó Majláth, Berekalja, Hámor, Lillafüred,

Ómassa, Perces) lakók használják ki. Miskolc vonzáskörzetében lévő alábbi településekről érkeznek gyermekek: Répáshuta, Bükksszentkereszt.

Katica Bölcsőde: Az 1970-es években típus bölcsődének épült és nyitotta meg kapuit a családok előtt. Az Avas városközpontban található. A város zajától mentes, tiszta levegőjű, zöldövezetben. A bölcsődei ellátást többségben a közeli bérházas övezetben és városrészekben (Avasi lakótelep, Tapolca, Hejőcsaba és Görömböly) lakók használják ki. Miskolc vonzáskörzetében lévő alábbi településekről érkeznek gyermekek: Mályi, Nyékládháza.

Mesemalom Bölcsőde: 1983-ban épült a belvárosban, forgalomtól, zajtól mentes környezetben. Három gondozási egységben 6 csoportszobában fogadják a gyermeket. Egy épület együttesben- intézményileg és szakmailag külön- működik egy 120 gyermeket ellátó óvodával. A bölcsődei ellátást többségben a közeli bérházas övezetben és városrészekben (Belváros, Jókai lakótelep, Bábonyi bérc, Bodó tető) lakók használják ki. Miskolc vonzáskörzetében lévő alábbi településekről érkeznek gyermekek: Szirmabesenyő, Harsány, Nyékládháza, Mályi.

Napraforgó Bölcsőde: Az 1980-as évek elején átadásra kerülő bölcsőde Miskolcon az Avasi lakótelep panelházas övezetében, forgalomtól védett, jól megközelíthető helyen található, közvetlen szomszédságában óvoda, és iskola helyezkedik el. A bölcsőde 112 férőhelyen, 4 gondozási egységben, 8 csoportszobában fogadja a gyermekeket. A bölcsődei ellátást többségben a közeli bérházas övezetben és városrészekben (Avasi lakótelep, Tapolca, Hejőcsaba, Görömböly) lakók használják ki. Miskolc vonzáskörzetében lévő alábbi településekről érkeznek gyermekek: Mályi, Harsány, Nyékládháza. A bölcsőde a városi közlekedés szempontjából jól megközelíthető helyen fekszik.

A bölcsődék megközelíthetősége

Az egyes telephelyek tömegközlekedéssel, autóval, gyalogosan is könnyen megközelíthetőek. Városi busszal és villamossal is megközelíthető a Napsugár, a Dobó Katica a Mesemalom, a Margaréta a Kilián és a Diósgyőri Bölcsődék. Tömegközlekedés szempontjából a Petneházy, Katica, Napraforgó és a Heim Pál bölcsődék csak városi busszal érhetőek el. Több telephely közelében – Mesemalom, Dobó Katica, Napsugár – fizetős parkoló áll a szülők rendelkezésére. Ezekben a bölcsődékben, a bölcsődevezetők által kiállított ellátást igazoló dokumentummal van lehetőség kedvezményes parkoló bérlet vásárlására. Így a szolgáltatást a szülők korlátozott időkeretben, kedvezményesen tudják igénybe venni. A többi helyszínen ingyen parkolhatnak az autóval érkező szülők. 2020. év nagy részében – és jelenleg is - a veszélyhelyzetről szóló Kormány rendelet értelmében díjmentes volt a közterületi parkolás az országban, így Miskolcon is.

Az ellátást igénybevevők jellemzői

Az alapellátásban részesülő gyermekek szociális háttere, a szülők iskolázottsága változó. Az Avasi lakótelepen lévő Katica és Napraforgó Bölcsődékben nagyobb számban fordul elő a szülők körében a nyolc általánost vagy csak szakmunkás képzőt végzetek száma, mint a diplomával rendelkező értelmiségiek. Ez hatással van a családok lakáskörülményeire, szociális hátterére is. Ebben a két bölcsődében rendszeresen kerülnek felvételre a közeli családok átmeneti otthonában élő anyák gyermekei is, akik esetében még a szocializációs hátrányok is megjelennek.

Fordított a helyzet a Petneházy és a Mesemalom Bölcsődékben, ahol közelben lévő intézmények dolgozó közt – kórházak, bíróság, rendőrség, stb. – sok diplomás szülő kéri a

gyermek felvételét és csak elvétve jelenik meg az alul iskolázottság és a szociális probléma. A többi bölcsőde esetében – Napsugár, Dobó Katica, Heim Pál, Margaréta, Kilián, Diósgyőri – átlagosnak mondható a szülők összetétele, a gyermekek családi háttere. Kis számban fordulnak elő alacsonyabb iskolai végzettségű szülők, nehezebb szociális hátterű családok. Egy-egy nevelésbe vett gyermek is volt a beíratottak közt, pl. Heim Pál, Katica Bölcsődében. Több esetben a családsegítő, a korai fejlesztő javaslatára került felvételre a gyermek. Ilyenkor a lehetőségeknek megfelelően folyamatos a kapcsolattartás a családsegítő, illetve a korai fejlesztő szakember és a kisgyermeknevelők között. Változó számban, de előfordulnak egyszülős családok is, ahol jellemzően az anyukák nevelik gyermeküket vagy gyermekeiket.

A gyermekek demográfiai jellemzői, korösszetétele

A bölcsődei ellátást igénylő családok – így a gyermekek száma – az elmúlt évek tendenciáinak megfelelően folyamatos növekedést mutat. Ez néhány bölcsőde esetében kiemelkedően jelenik meg. A Katica, a Napraforgó, a Mesemalom, a Margaréta, a Diósgyőri Bölcsődékben az elmúlt években bölcsődénként 5-10 olyan gyermek is volt, akiket nem tudtak a szülők igényeinek megfelelő időpontban felvenni, vagy a nevelési-gondozási év folyamán gyakran egyáltalán nem is nyílt rá lehetőség. Folyamatos egyeztetéseknek köszönhetően időnként sikerült másik telephelyen megoldani a gyermekek elhelyezését.

A gyermekek életkori magoszlására jellemző, hogy egyre fiatalabb korban íratják be a szülők a gyermeket. A GYED-extra lehetőségeit kihasználva minden bölcsődében van egy éves kor alatti (pl. 6; 8; 10; hónaposak) és nagyon sok két év alatti gyermek. Így a 14 férőhelyes csoportszobákból bölcsődénként 2-4 szobába csak 12 gyermeket lehet felvenni. A felvételre kerülő SNI vagy korai fejlesztésre gondozásra szoruló gyermekek esetében már csak 11/10 fő lehet egy-egy csoportszobában. Ez több bölcsődét is érint.

A nevelés-gondozási év végén egyre kevesebb gyermek éri el az óvodaköteles életkort, így kevesebben mehetnek el óvodába, így a megnövekedett igények kielégítésére egyre kevesebb férőhely fog megüresedni.

Az intézmény bölcsődéiben gyámhatósági határozat alapján, éves szinten átlagban hét-kilenc gyermek volt hátrányos helyzetű, és négy-hét gyermek halmozottan hátrányos helyzetű. De a családok anyagi helyzetét mutatja, hogy éves átlagban a felvett gyermekek megközelítőleg 2/3-a esetében a szülők mentesülnek a térítési díj fizetése alól. Ennek több oka is lehet pl. a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, a három vagy több gyermeket nevelő családok, a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek vagy családjában lévő gyermek, a védelemben vagy nevelésbe vett gyermek esetében, de leggyakrabban a Gyvt. szerinti egy főre eső jövedelem határ alatt van a család jövedelme.

Személyi feltételek

A bölcsődei ellátás személyi és tárgyi feltételeit az NM rendelet, 1. és a 2. sz. mellékletei szabályozzák, az intézményben ennek megfelelően kerültek meghatározásra.

- Szakmai dolgozói létszám

Jellemző, hogy a dolgozók közül néhányan nyugdíj közelében vannak, megkezdtek a felmentési idejüket.

Egyre több a pályakezdő friss szakképzettséggel rendelkező kisgyermeknevelő, akik szakmai munkáját fontos támogatni, beilleszkedésüket segíteni. Egyre több fiatal munkatársuk vállal gyermeket, így az ő helyettesítésükről is folyamatosan gondoskodni kell.

Iskolai végzettség tekintetében öröndetes, hogy a bölcsődevezetők mindegyike rendelkezik szakirányú diplomával. A csoportban dolgozó kisgyermeknevelők közül is több fő rendelkezik főiskolai, egyetemi végzettséggel, vagy folytatja, illetve kezdi meg tanulmányait a különböző felsőoktatási intézményekben. Jelenleg is többen folytatnak tanulmányokat csecsemő,- és kisgyermeknevelő BA szakon, Egerben, Sárospatakon, Hajdúböszörményben, Nyíregyházán és Budapesten. Első, másod és harmadévesként folyamatosan szerzik meg diplomájukat. Pedagógus minősítési eljárásra egy fő sikeresen regisztrált az Oktatási Hivatal rendszerében pedagógus I. fokozatról pedagógus II. fokozatra.

Tárgyi feltételek

Építészetiileg az elmúlt években több telephely részben vagy egészben felújításon esett át. Ezek a munkálatok általában pályázati projektek keretében zajlottak, pl. 2011-ben a Heim Pál, a Kilián és a Margaréta Bölcsődék, 2014-ben a Diósgyőri, a Mesemalom, és a Napraforgó Bölcsődék, 2017-ben a Katica és a Dobó Katica Bölcsődékben.

A felsorolt munkálatok ellenére a Mesemalom Bölcsőde tetőszerkezete folyamatosan beázik, komoly károkat okozva az épület állagában. A gondozási egységekben több csoportban ki kellett bontani a beépített szekrényeket, mert azok penészedése veszélyes a gyermekekre.

Az intézmények tárgyi felszereltsége kielégítőnek mondható. A gyermek csoportok játékkészletében jelentkezett igény a különböző építő játékok, szerepjáték kellékei, meséskönyvek tekintetében az elhasználódott készletek pótlására.

2020-ban a bölcsődékben intézményi forrásból a fenti játékkészlet bővítése folytatódott, illetve további tárgyi eszköz beszerzés is történt, mely az NM rendeletben meghatározott, a gyermekellátáshoz feltétlenül szükséges, a bölcsődékben elhasználódott textíliák, pl. gyermek ágyneműk, előkéek rendszeres cseréjét, pótlását jelentette.

A mosodai szolgáltatást a Heim Pál Bölcsőde mellett a Napraforgó Bölcsődében is helyreállították. Ennek oka, hogy a COVID-19 járvány helyzetben mindkét mosoda tevékenységére szükség van.

A korábbi főzőkonyhák továbbra is tálalókonyhákként működnek az étkeztetést biztosító Gast-Vital Kft fenntartásában. A Margaréta Bölcsődében zajló projekt keretében a tálalókonyha is felújításra került.

2020-ban megvalósult fejlesztések

A Gyermekek Napközbeni Ellátása – Bölcsődei Igazgatóság telephelyein 2019. szeptemberében kezdődtek meg a TOP pályázati forrásból a **Margaréta Bölcsőde** felújítási munkái. A pályázat során megvalósult

- Energetikai részben megtörtént az épület teljes külső hőszigetelése, a tető hő,- és vízzáró szigetelése, a nyílás zárók cseréje, a fűtés és az elektromos hálózat korszerűsítése, valamint napelemek telepítése.
- Infrastrukturális fejlesztés részeként a bölcsődei ellátást biztosító épületrészt érinti. Ennek keretében cserélték a belső nyílászárókat, vízvezetékrendszerek, vizesblokkok korszerűsítése, belső burkolatok cseréje, a gondozási egységekhez kapcsolódó teraszok burkolatainak cseréje is megtörtént. Kialakításra került egy játszó csoport, mely demonstrációs teremként is használható lesz, továbbá egy mozgásfejlesztő egység. A korábbi három gondozási egység mellett egy negyedik egység is visszanyerte eredeti funkcióját, így lehetőség nyílt további 28 férőhely biztosítására. A bölcsőde 2020. szeptember 1-től a korábbi 84 férőhelyről 112 férőhelyre bővült.

A **Kilián Bölcsődében** 2020 év elején az elektromos hálózat olyan mértékű meghibásodása történt, amely tűzveszélyes helyzetet teremtett. A teljes hálózat cseréje, valamint a munkálatokat követően a falak helyreállítása és festése is megtörtént.

Szakmai munka jellemzői

A bölcsődék szakmai munkáját a meghatározó törvények, elsősorban a Gyvt. és a kapcsolódó végrehajtási rendelkezések, mint pl. az NM rendelet határozzák meg. Továbbá a szakmai munkához kapcsolódó ajánlások, módszertani levelek, szakmai programok az irányadóak.

A gyermekek ellátása, felvétele, beszoktatása, a szülőkkel történő kapcsolattartás, az adminisztrációs feladatok, az élelmezési és anyaggazdálkodási feladatok, stb. egységes szabályozások alapján történnek.

A bölcsődei csoportok maximálisan 14 férőhelyre engedélyezettek, de a szakmai jogszabályokat be kell tartani.

A MESZEGYI telephelyein a Gyvt. és az NM rendelet vonatkozó rendelkezései szerint fogadják a gyermekeket.

A bölcsődékben alapellátási feladaton túl játszó csoport és gyermekfelügyelet működik. Jelenleg a Dobó Katica Bölcsődében a kialakított játszócsoportban, a többi bölcsődében a be nem töltött férőhelyek terhére fogadják a gyermekeket.

A törvényi szabályozásoknak megfelelően lehetőség van SNI vagy korai fejlesztés, gondozásra szoruló gyermekek integrált nevelésére. Minden bölcsődében van lehetőség az igényekhez igazodva fogadni az eltérő fejlődésű gyermekeket. A beiratkozás előtt a szülők csak kis százalékban ismerik fel a gyermekük eltérő fejlődését, így kevés – intézményi szinten 5-10 gyermek – érkezik szakértői véleménnyel. Az ellátás során további gyermekek esetében történik meg a gyógypedagógiai vizsgálat, a korai fejlesztés megkezdése.

A csoportokban dolgozó kisgyermeknevelők minden évben aktualizálják a nevelési-gondozási terveket. Elkészítéskor figyelembe veszik a csoportokba érkező gyermekek várható korösszetételét, fejlettségi szintjét, létszámát, valamint a rendelkezésre álló személyi tárgyi feltételeket. A program megvalósítása során alkalmazkodnak gyermekek érdeklődésén, fejlettségi szintjén, a szakmai létszámon túl, pl. a napi adottságokhoz, a napirendhez, az évszakokhoz és az időjáráshoz is. Nevelési-gondozási évet követően a kisgyermeknevelők értékelik az eltelt időszak szakmai munkájának megvalósítását. A bölcsődevezetők a nevelési-gondozási év végén szintén értékelést készítenek.

2019. őszén megjelent az új dokumentáció vezetéséhez készült szakmai anyag. 2020. szeptemberétől minden csoportban az új dokumentáció került bevezetésre, melynek keretében rögzítik a kisgyermeknevelők a gyermekek fejlődését.

Gyermekek felvétele, beszoktatások, családlátogatások

A gyermekek felvétele a felvételi szabályzat alapján történik. A csoportlétszámok kialakításánál figyelembe veszik a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét, a nemek arányát. A beszoktatáshoz szükséges időkereteket meghatározzák a gyermek és szülei szükségletei.

Családlátogatásra az elmúlt évben nem került sor. A beszoktatások mindegyike szülővel, elsősorban az anyukával történik, külön ügyelve a járványhelyzet miatti intézkedések betartására.

Szülőkkel történő kapcsolattartás

A szülőkkel történő kapcsolattartás formáit a pandémia miatt hozott intézkedések határozták meg.

Szülői értekezlet az elmúlt időszakban nem került szervezésre.

Szülőcsoportos beszélgetések

A szülők számára évente átlagosan csoportszobánként 2-4 alkalommal szerveznek szülőcsoportos beszélgetést. A témákat a szülőkkel közösen választják ki. A szülők részvételi aránya változó.

A szülők és a bölcsődék hatékonyabb együttműködésének érdekében különböző nyílt napok, családi programok szervezésére nem volt lehetőség. Játzócsoporthoz, gyermekfelügyeletet, mint alapellátáson túli szolgáltatás biztosítására sem volt lehetőség.

Ellátásra vonatkozó adatok, mutatók elemzése

Az alábbi táblázat a bölcsődék esetében éves szinten összegzi a nyitvatartási napokat, a lehetséges gondozási napokat, az összes teljesített gondozási napok számát, valamint a normatívába lehívható gondozási napok számát.

Bölcsőde neve	Nyitvatartási nap	Lehetséges gondozási nap	Összes teljesített gondozási nap (emelt normatívával együtt)	Normatívába lehívható gondozási nap
Napsugár	250	14 000	8 640	9 111
Dobó Katica	249	20 916	14 031	15 044
Petneházy	250	14 000	10 036	10 475
Kilián	254	21 336	15 036	15 685
Heim Pál	250	21 336	13 526	14 030
Margaréta	249	23 100	12 602	13 317
Diósgyőri	250	21 000	14 064	15 179
Katica	250	14 168	9 660	10 263
Mesemalom	250	21 000	13 954	15 469
Napraforgó	249	27 776	19 634	21 483
Összesen:	250	198 632	131 183	142 755

A bölcsődékben 249-254 nyitvatartási napon a férőhelyek függvényében a lehetséges gondozási napok száma 14.000-től 27.776-ig mozgott. Ez intézményi szinten összesen 198.632 lehetséges gondozási napot jelent.

A normatívába lehívható napok száma – intézményi szinten összesen 142.755 – minden bölcsődében meghaladta a ténylegesen teljesített gondozási napok számát. Ez azért lehetséges, mert a gyerekek hiányzásai általában nem érik el a havi 10 gondozási napot, így esetükben minden gondozási nap lehívható. Ritkán fordul elő a 11 gondozási napot

meghaladó hiányzás, melynek következtében adott gyermek után, adott hónapban nem tudnak normatívát lehívni.

A 2020. év speciális volt, mert 2020. március 16-ig a korábbi években érvényes szabályozással tudta az intézmény a bölcsődés gyermekek után járó állami normatívát érvényesíteni. A pandémia hatására az év hátralévő részében az aktuálisan érvényben lévő kormányrendeletek alapján beíratott gyermekek számának megfelelően, majd 2020. szeptember 1-től az engedélyezett férőhely számok 80 %-ának megfelelően tudták érvényesíteni a normatívában figyelembe vehető gondozási napok számát.

A bölcsődék kihasználtságát mutató adatok éves átlaga

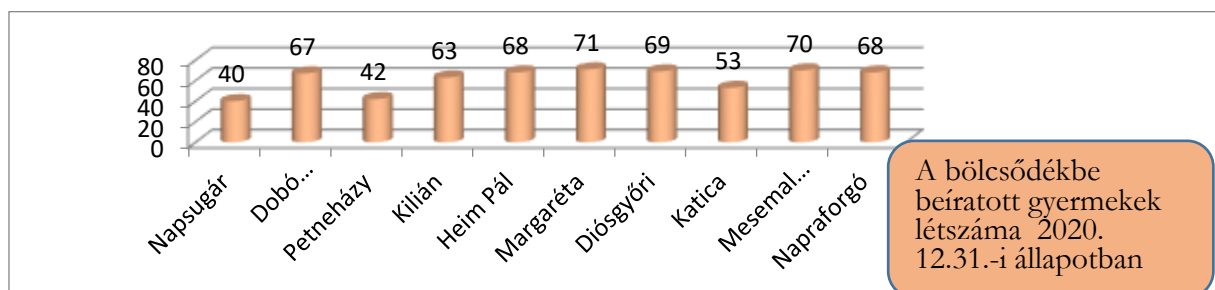
Bölcsőde neve	Beíratottakhoz viszonyítva (%)	Ténylegesen gondozotthoz viszonyítva (%)
Napsugár	74,29	61,71
Dobó Katica	79,63	67,08
Petneházy	84,16	71,69
Kilián	83,80	70,47
Heim Pál	75,31	63,40
Margaréta	66,90	54,55
Diósgyőri	79,31	66,97
Katica	82,85	68,18
Mesemalom	77,41	66,45
Napraforgó	85,87	70,69
Összesen	78,91	66,04

A bölcsődék eredményességét a kihasználtság adataival lehet a legjobban szemléltetni. Azonban az értékelés során figyelembe kell venni, hogy a törvényességi előírások betartása mellett a 100%-os beíratottakhoz viszonyított kihasználtság csak akkor volna lehetséges, ha minden gyermek betöltötte volna a két évet és nem lenne sajátos nevelési igényű vagy korai fejlesztés gondozásra jogosult gyermek egyetlen csoportban sem. Így a 2020.12.31-i 72 % és 84 % körüli beíratottsági mutatók megfelelőek, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy januártól folyamatosan ütemezve újabb előjegyzett gyermekek kezdik meg a beszoktatásukat. 2020. évben a pandémia is hatással volt gyermekek beíratottsági és kihasználtsági adataira.

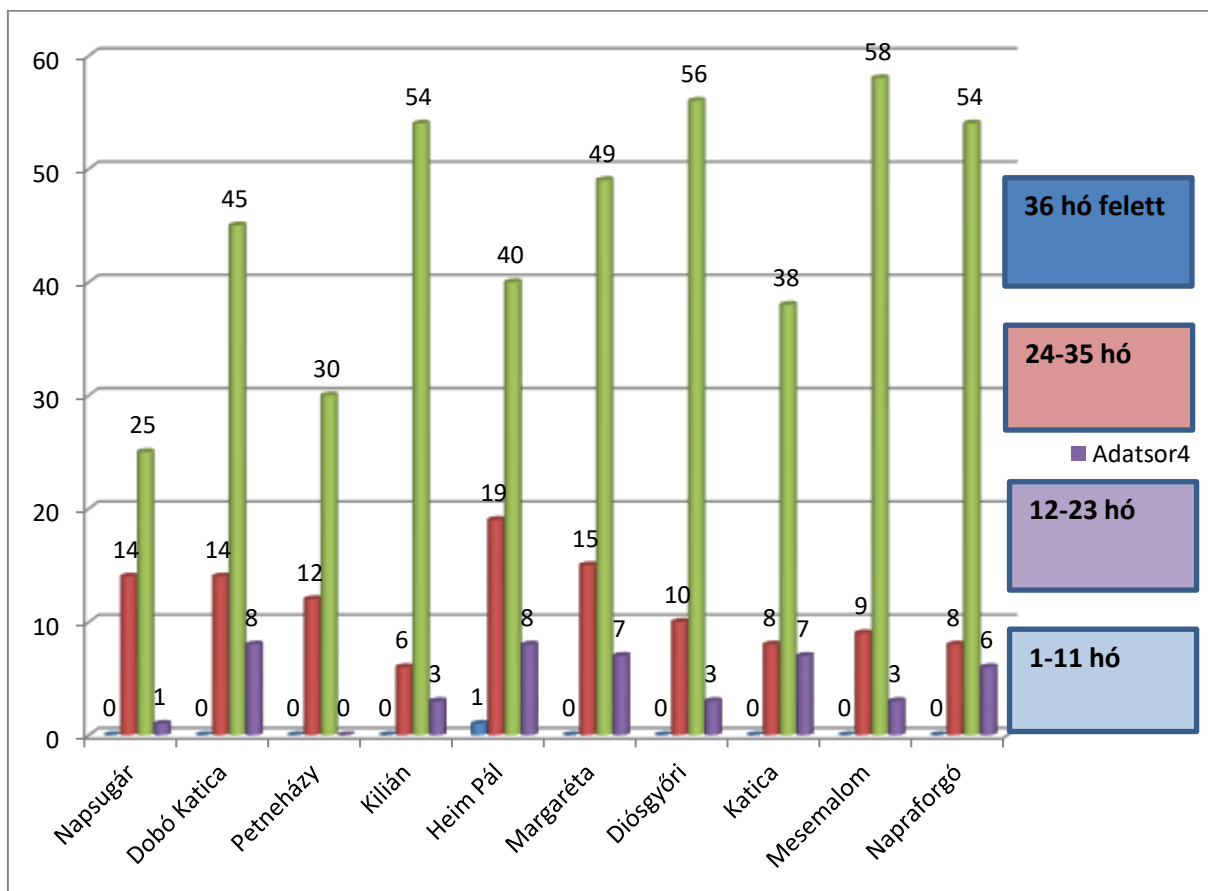
A bölcsődékbe beíratott gyermekek éves átlag száma 2020. évben, ezen belül bölcsődénként a gyermekek korösszetételét mutató átlag adatok

Bölcsőde		Beíratott gyermekek éves átlag száma összesen	Korösszetétel			
neve	férőhelyek száma		1-11 hó	12-23 hó	24-35 hó	36 hó felett
Napsugár	56	42	1	7	24	11
Dobó Katica	84	67	0	8	48	11
Petneházy	56	49	0	5	34	10
Kilián	84	72	0	10	51	11
Heim Pál	84	66	0	7	44	16
Margaréta	112	65	1	11	41	13
Diósgyőri	84	68	0	11	46	11
Katica	56	49	0	11	27	11
Mesemalom	84	62	0	5	38	20
Napraforgó	112	97	1	19	57	21
Összesen	812	637	2	92	409	134

A beíratott gyermekek éves átlag száma alapján a 84 férőhelyes bölcsődék közül a Kilián Bölcsődében volt a legtöbb gyermek beíratva. Minden bölcsődében vannak további előjegyzett gyermekek, akik 2020-ban kezdik meg beszoktatásukat.

A következő grafikon a gyermekek korösszetételét mutatja. Látható, hogy jelentős a számuk az 1-2 év közötti gyermekeknek. Amit a grafikon nem mutat, hogy a gyermekek többsége az egy évhez van közel, tehát hosszabb időtartamban fogja igénybe venni a bölcsőde szolgáltatását.

Emelt normatíva lehívására jogosító gyermekek száma

Bölcsőde		SNI, korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermekek száma esetükben 200%-os normatíva hívható le
Száma	Neve	
1.	Napsugár	0
4.	Dobó Katica	2
7.	Petneházy	0
9.	Kilián	1
11.	Heim Pál	0
15.	Margaréta	2
16.	Diósgyőri	1
23.	Katica	1
24.	Mesemalom	1
25.	Napraforgó	2
Összesen		10

2020. év során a beíratott gyermekek között kis létszámban fordultak elő szakértői véleménnyel rendelkező Sajátos Nevelési Igényű vagy korai fejlesztésre, gondozásra jogosult gyermekek. 2018. szeptember 18-tól az NM rendelet szerint, esetükben a lehívható normatíva 200%. Azonban ilyen csoportokba a felvehető gyermekek gyermek száma alacsonyabb.

A hátrányos helyzetet, halmozottan hátrányos helyzetet megállapító határozattal felvett gyermekek száma alacsony. Az adatokból látszanak az ellátotti területek adottságai is, pl. a Mesemalom Bölcsődében, amely a belvárosban található, a felvett gyermekek szüleinek többsége a környékbeli közszolgáltatási intézményekben dolgoznak, ezért kevesebb gyermek érintett, míg az Avason a Napraforgó és a Katica Bölcsődében jóval több gyermek szülei jogosultak a kedvezményre.

Belső ellenőrzések eredményei

A bölcsődevezetők adminisztrációs munkája

A bölcsődei felvételhez kapcsolódó nyomtatványok kitöltése megfelelően megtörténik. A TEVADMIN KENYSZI rendszert naprakészen vezetik. Kérdéses esetekben egyeztetnek az intézmény e-képviselőjével. A gyermekek jelenlétéről és az étel igényléshez szükséges adagnyilvántartás vezetésére nagy hangsúlyt fektetnek a vezetők.

A kisgyermeknevelők adminisztrációja

Bölcsődéként minden gondozási egységben megkezdtek az új dokumentáció vezetését, vagyis a Fejlődési naplót, a Bölcsődei törzslapot és a Családi füzetet azon gyermekek esetében, akik felvételére 2020. szeptemberét követően került sor. A dokumentáció vezetéséhez készült ajánlás iránymutatásait igyekeznek hasznosítani a kisgyermeknevelők. Helyben egyeztetnek a dolgozók a feladatokról.

Szakmai gyakorlatok szervezése, duális szakképzésekben való részvétel

Telephelyeiken már több éve folyamatosan fogadják a szakmai gyakorlatra érkező diákokat. Szociális gondozó és ápoló valamint kisgyermekgondozó,- nevelő szakos képzések esetében egyéni tanulói szerződéssel, más szakok esetén együttműködési megállapodás keretében. A pandémiára tekintettel 2020. évben március 16-át követően csak online szakmai támogatással tudták segíteni a diákok, hallgatók felkészülését.

A kisgyermekgondozó,- nevelő képzés kapcsán a BOKIK az általuk végzett ellenőrzés során helyszíni bejárással, a gyakorlat feltételeit, a diákok személyes tapasztalatait, felkészültségük, a helyszínen vezetett dokumentumok mellett a szerződésekkel kapcsolatos nyilvántartásokat is megnézte. Minden esetben rendben találták a feladatok elvégzését.

Szakmai kapcsolattartás

Családsegítés-gyermekjóléti Alapellátások Igazgatósága és a Központ esetében

A bölcsődei szociális munka kapcsán elsősorban a bölcsődevezetőkkel tartják a kapcsolatot. Egyszerűbb esetekben vagy a családgondozók javasolják egy-egy gyermek bölcsődei felvételét – amit a lehetőségeknek megfelelően törekednek megoldani –, vagy ők fordulnak kérdéseikkel a szakemberek felé.

Védelemben vett gyermekeknél a családgondozó, vagy az esetmenedzser veszi fel a kapcsolatot és a lehetőségeknek megfelelően megoldják a gyermek elhelyezését. Nyomon követik a gyermek beilleszkedését, a család működésének változását.

Más intézményekkel, az ott dolgozó szakemberekkel történő kapcsolattartás

Az óvodákkal rendszeres a kapcsolat, részt vesznek pl. a szülőértekezleteken. Szintén rendszeres a kapcsolattartás a hivatásos gyámokkal a nevelőszülőknél elhelyezett gyermekek esetében, továbbá a korai fejlesztővel. Megindultak az egyeztetések a Kamilla Korai Fejlesztő vezetésével. A Napsugár Bölcsőde funkció nélküli termeiből többet is használatba adtak, ahol a fejlesztésre érkező gyerekeket tudják fogadni.

A családok átmeneti otthonai (MESZEGYI, Ökumenikus Szeretetszolgálat és a Református Egyház által fenntartottak) esetében az onnan érkező gyermekekhez elmennek családok látogatni a kisgyermeknevelők és a bölcsődevezetők. Igyekeznek aktív kapcsolatot tartani az ott dolgozó családgondozókkal.

Szakmai képzéseket végző iskolákkal, felsőoktatási intézményekkel történő kapcsolattartás

Szakmai gyakorlatra érkező diákok felkészítése a szakmai vizsgára

- A tavalyi évben a pandémia miatt nem volt lehetőség a szakmai vizsgákat a telephelyeken lebonyolítani. A felkészítésekben a lehetőségek függvényében igyekeztek részt venni.
- Szakmai gyakorlaton egész évben jelen voltak pl. a Ferenczi Sándor Egészségügyi Szakgimnázium 13. és 14. évfolyamos, valamint az Oktatási Stúdió '90 felnőttképzést biztosító képzőhely tanfolyami képzésben résztvevő kisgyermekgondozó-, nevelő csoportjai.
- Főiskolai és egyetemi hallgatókat is fogadtak a Debreceni, a Nyíregyházi és az Eszterházy Károly Egyetemekről egyaránt.

A képzőhelyekkel jó és hatékony a kapcsolatuk, mindig pozitív visszajelzéseket kapnak.

Jó gyakorlatok

A korábbi gyakorlatnak megfelelően jelen vannak a szakmai munka során.

- Szülőkkel történő fokozatos beszoktatás

Az 1980-as évek óta jó gyakorlat a szülőkkel történő fokozatos beszoktatás. A bölcsődevezetők és a csoportvezetők, a szakmai elvárásoknak megfelelően közösen készítik a beszoktatási ütemterveket. A beszoktatást megelőzi a családlátogatás, melynek során mind a kisgyermeknevelő, mind a család kölcsönösen megismerhetik egymást. Tájékoztódnak, tájékoztatnak a gyermekről, a családról, a bölcsődéről. A családlátogatás alapozza meg a sikeres beszoktatást. **2020. évben erre nem volt lehetőségük a járványveszély megelőzése érdekében sajnos személyesen nem volt lehetőség a családlátogatásokra.**

- Családi programok, nyílt napok, Baba-Mama klubok szervezése

A bölcsődékben rendszeresen szerveznek a szülők számára is nyitott programokat. **Ebben az évben csak nagyon korlátozottan hirdettek ilyen programokat. Néhány esetben gondozási egységként a nyári nevelési év búcsúztatóját szervezték meg családias keretek közt.**

Módszertani feladatok

Az intézmény a Magyar Bölcsődék Egyesületének felkérésére 2020-ban is módszertani bázisintézményként ellátta az Észak-magyarországi régióban a módszertani feladatokat. Együttműködési megállapodás keretében többek között az alábbi meghatározott feladatokat végezték:

- Módszertani tanácskozásokat, műhelymunkákat szerveztek. A rendezvények témái, előadásai, előadói mindig aktuális kérdésekkel foglalkoznak, pl. szakmai dokumentáció változásával kapcsolatos információk, törvényi változások nyomon követése, pedagógus életpályával kapcsolatos kérdések megválaszolása, stb.
- Szakmai tanácsadás, a működő és a működési engedélyeztetés alatt lévő bölcsődei szakemberek, fenntartók számára. Telefonon, e-mailben, személyesen, sok-sok esetben a helyszíneken is.
- Módszertani szakértések a Kormányhivatali ellenőrzésekhez kapcsolódóan.
- Bölcsődei dajka képzések lebonyolítására lett volna igény, de a megbetegedések miatt nem került rá sor.

COVID-19 veszélyhelyzettel kapcsolatos adatok

Az intézmény bölcsődei ellátására is hatással voltak a pandémia miatt hozott védelmi intézkedések.

A bölcsődékben 2020. március 16-tól a telephelyek zárva tartottak, azonban a szülők igényeihez igazodóan ügyeletet biztosítottak. A Diósgyőri és a Dobó Katica Bölcsődékben folyamatos volt az ügyelet, majd fokozatosan nyitották meg a bölcsődéket.

Fokozott figyelmet fordítottak a fertőzés veszély megelőzésére, ennek érdekében többek között az alábbi intézkedések történtek:

- A bölcsődék minden egységét, minden iroda, raktár, szociális és egyéb helyiségét mindenre kiterjedő alapos fertőtlenítő nagytakarítással áttisztítottak a bölcsődei dolgozók.
- A MESZEGYI folyamatosan gondoskodott a megfelelő minőségű és mennyiségű fertőtlenítő kézmosók, felületfertőtlenítők, védekezéshez szükséges eszközök, stb. biztosításáról.
- A gyermekek ellátásában is alkalmazkodni kellett a veszélyhelyzethez, a védekezés része lett a gyermekek átvétele során az ún. zsiliprendszerben történő átadás- átvétel, a megfelelő távolságok betartása.
- A beszoktatásokat megelőző családlátogatásokat nem tudták megvalósítani, de a gyermekek beilleszkedését óvatosan, a jó gyakorlatuknak megfelelően a szülőkkel együtt szervezték meg. Szülőértekezleteket sem szerveztek, mert a távolságtartást ezeken a rendezvényeken nem lehet betartani.
- A családoknak most nem szerveztek nyílt napokat, külön programokat.
- A tavaszi időszak alatt bezárt bölcsődék dolgozói mindent megtettek, hogy hasznos feladatokkal töltsék a munkaidejüket, pl.
 - a MESZEGYI által ellátott idős lakosok ételleinek kiszállításában szervezetteren vettek részt,
 - maszkokat varrtak,
 - szépítették a gondozási egységeket, az épületeket, a bölcsődék udvarait, kerítéseit, pl. festéssel, dekorációval, stb.,
 - a Margaréta Bölcsőde felújítása befejeződött, a dolgozók mindent megtettek, hogy a május 25-ét követő nyitásra fogadni tudják a gyermekeket,
 - a Kilián Bölcsődében az elektromos hálózat cseréjét követően a dolgozók segítettek a helyreállítási munkálatokat, a festéssel járó takarításban, dekorálásban aktívan vettek ki a részüket,
 - előkészítették a nyitáshoz szükséges feltételeket minden bölcsődében.

Az alábbi táblázatokban azok az adatok kerültek összesítésre, amelyeket a fertőzőes megbetegedéssel kapcsolatosan érdemes kiemelni.

Bölcsőde	2020. március 16 és május 25 közti időszakban ügyelet biztosítása			
	ügyeleti időszak dátumtól-ig	ügyeleti időszak összes gondozási napok száma	ügyeleti időszakban ellátott gyermekek száma	
			ellátást igénylő legkevesebb gyermekek száma	ellátást igénylő legtöbb gyermek száma
Napsugár	-----	-----	-----	-----
Dobó Katica	2020.03.16-05.25	52	1	35
Petneházy	2020.05.04-05.25	20	2	38
Kilián	-----	-----	-----	-----
Heim Pál	2020.05.18-05.25	5	17	22
Margaréta	-----	-----	-----	-----
Diósgyőri	2020.03.16-05.25	47	3	55
Katica	-----	-----	-----	-----
Mesemalom	2020.05.16.-5.25	15	7	25
Napraforgó	-----	-----	-----	-----
ÖSSZESEN		139	30	175

A 2020. március 16. és május 25. közötti időszakban 139 gondozási napon fogadták ügyeleti rendszerben a gyermekeket. Legkevesebb 30, legtöbb 175 gyermek számára kérték ebben az időszakban a szülők a gyermekeik ellátását.

Bölcsőde	COVID-19 fertőzésben érintett dolgozók száma 2020 évben összesen		COVID-19 fertőzésben érintett gyermekek száma 2020 évben összesen	
	Igazoltan fertőzött dolgozók száma	Kontakt miatt táppénzes állományba került dolgozók száma	Igazoltan fertőzött gyermekek száma	Kontakt miatt táppénzes állományba került gyermekek száma
Napsugár	0	0	0	0
Dobó Katica	1	0	0	8
Petneházy	1	1	0	0
Kilián	0	0	0	2
Heim Pál	3	6	0	25
Margaréta	6	2	0	0
Diósgyőri	2	0	0	7
Katica	3	2	0	5

Mesemalom	3	3	0	1
Napraforgó	7	6	2	6
ÖSSZESEN	26	20	2	54

A fenti táblázatban a betegséggel érintett dolgozók és gyermekek számait összesítettük:

- 26 dolgozó igazoltan pozitív teszt következtében táppénzes állományba került,
- 20, vagy a családjában, vagy munkahelyen kontaktként került karanténba,
- 2 gyermek tesztje volt pozitív és
- 54 gyermek maradt otthon, mert a családjában valaki megbetegedett.

Bölcsőde	COVID-19 fertőzésben érint gondozási egységek adatai 2020 évben összesen			
	Igazoltan COVID-19 fertőzésben miatt bezárt gondozási egységek száma	A karantén miatti bezárás időszak tól-ig	A bezárások alatt karanténba helyezett dolgozók száma	A bezárások alatt karanténba helyezett gyermekek száma
Napsugár	-----	-----	-----	-----
Dobó Katica	1	2020.11.16-11.20	4	16
Petneházy	-----	-----	-----	-----
Kilián	-----	-----	-----	-----
Heim Pál	1	2020.11.27-11.07. 2020.11.16-11.20.	6	19
Margaréta	2	2020.10.10-10.18.	10	36
Diósgyőri	1	2020.11.28-12.07.	3	7
Katica	1	-----	5	17
Mesemalom	-----	-----	-----	-----
Napraforgó	1	2020.11.27-12.07.	3	14
ÖSSZESEN	7		31	109

A betegség második hullámában 7 gondozási egységet kellett átmenetileg bezárni. Ezek az intézkedések 31 dolgozót és 109 gyermeket érintettek.

5. Szakmai ellenőrzések

2020. év során az intézmény személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátási szolgáltatásait érintően az alábbi ellenőrzések megtartására került sor:

A külső ellenőrzést végző szerv megnevezése	Az ellenőrzött szerv, illetve szervezeti egység megnevezése	Az ellenőrzés tárgya (címe)	Az ellenőrzött időszak	Intézkedést igénylő megállapítás	A javaslat alapján előírt intézkedés
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatala Népegészségügyi Osztály	Családok és Gyermek Átmeneti Otthona	Közérdekű bejelentés hatósági ellenőrzése	2020. február 14.	Lakói wc-ben papírtörő és kézfertőtlenítő hiánya. Az épületből történő kihelyezés lenne szükséges a minimum feltételek megteremtése érdekében.	A wc-ben papírtörő és kézfertőtlenítő elhelyezése. Fenntartó tájékoztatása a kiköltözés szükségességéről.
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály	Családok Átmeneti Otthona	Szolgáltató által biztosított teljes körű ellátás 2020. évi ellenőrzése	2020. december 30.	A jogszabály által előírtak pótlása, a tárgyi eszközöknél tapasztalható hiányosságok felszámolása	Teljesítve
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatala Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály	Gyermek Átmeneti Otthona	Szolgáltató által biztosított teljes körű ellátás 2020. évi ellenőrzése	2020. december 30.	A jogszabály által előírtak pótlása, a tárgyi eszközöknél tapasztalható hiányosságok felszámolása	Teljesítve

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatala Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály	Mesemalom Bölcsőde	Szolgáltató működésének 2020. évi ellenőrzés	2020. november 30.	Tájékoztatás kérése a hiányzó tárgyi eszközök beszerzéséről	Folyamatban
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatala Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály	Katica Bölcsőde	Szolgáltató működésének 2020. évi ellenőrzés	2020. november 30.	Tájékoztatás kérése a hiányzó tárgyi eszközök beszerzéséről, a beázást elhárító munkálatok elvégzésének befejezéséről	Teljesítve
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatala Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály	Diósgyőri Bölcsőde	Szolgáltató működésének 2020. évi ellenőrzés	2020. november 30.	Tájékoztatás kérése a hiányzó tárgyi eszközök beszerzéséről	Folyamatban
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatala Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály	Napraforgó Bölcsőde	Szolgáltató működésének 2020. évi ellenőrzés	2020. november 30.	Tájékoztatás kérése a hiányzó tárgyi eszközök beszerzéséről	Teljesítve
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatala Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály	Margaréta Bölcsőde	Szolgáltató működésének 2020. évi ellenőrzés	2020. november 30.	---	---
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatala Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály	Heim Pál Bölcsőde	Szolgáltató működésének 2020. évi ellenőrzés	2020. november 30.	Tájékoztatás kérése a hiányzó tárgyi eszközök beszerzéséről	Teljesítve

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatala Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály	Kiliáni Bölcsőde	Szolgáltató működésének 2020. évi ellenőrzés	2020. november 30.	Tájékoztatás kérése a hiányzó tárgyi eszközök beszerzéséről	Folyamatban
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatala Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály	Petneházy Bölcsőde	Szolgáltató működésének 2020. évi ellenőrzés	2020. november 30.	Tájékoztatás kérése a hiányzó tárgyi eszközök beszerzéséről, a kivitelezés biztosításáról	Folyamatban
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatala Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály	Dobó Katica Bölcsőde	Szolgáltató működésének 2020. évi ellenőrzés	2020. november 30.	Tájékoztatás kérése a hiányzó tárgyi eszközök beszerzéséről	Folyamatban
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatala Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály	Napsugár Bölcsőde	Szolgáltató működésének 2020. évi ellenőrzés	2020. november 30.	Tájékoztatás kérése a hiányzó tárgyi eszközök beszerzéséről	Folyamatban

6. Bűnmegelőzési tevékenység

Az Önkormányzat Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Stratégiájának végrehajtásához elfogadott cselekvési program is rögzíti, hogy a város életében nagy jelentőséggel bír a fiatalok nevelése annak érdekében, hogy a társadalom hasznos tagjaivá váljanak. A család mellett az oktatási-, nevelési intézmények töltik be a nevelés legfontosabb színterét. A legszervezettebben és leghatékonyabban ezen a szintéren lehet olyan beavatkozási pontot kialakítani, amely hosszú távon hat, tudatosan célozza meg a fiatalok elkövetővé és áldozattá válásának megelőzését. Ösztönözni kell a város fiatalságát az egészséges életmódra, el kell érni, hogy a fiataloknak legyen igényük a helyes táplálkozásra, a stressz kezelés módszereinek megismerésére és alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megővására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére.

A gyermek- és fiatalkorúak bűnelkövetővé és áldozattá válásának megelőzésében jelentős szerepe van a családnak, a gyermek- és ifjúságvédelemnek, az oktató- és nevelő intézményeknek, a civil szervezeteknek, az egyházaknak, a helyi koordináció megteremtésében az önkormányzatoknak és a rendőrségnek.

6.1. A MESZEGYI BŰNMEGELŐZÉSI TEVÉKENYSÉGE

A MESZEGYI a család és gyermekjóléti szolgáltatásokkal elért gyermekek, fiatalok és családok körében, illetve a célcsoport specifikus ellátásokat igénybevevők bevonásával tudja megvalósítani - különböző szakmai tevékenységek által - a bűnmegelőzés feladatát.

A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiában meghatározott célokhoz rendelt intézkedések megvalósításához a MESZEGYI alapfeladatain keresztül és célzott feladatokkal is hozzájárul.

Integrált jellegéből adódóan több szakmai területen, így a gyermekjóléti alapellátások és a célcsoport specifikus ellátások (időskorúak, pszichiátriai betegek, fogyatékos személyek) területén is végez a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia kiemelt beavatkozási pontjainak megfelelő tevékenységet, mint a gyermek és fiatalkorú bűnözés megelőzésével kapcsolatos és az áldozattá válás megelőzésével és az áldozatok segítésével összefüggő feladatokat.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat által végzett bűnmegelőzési tevékenység

A fiatal- illetve gyermekkorú elkövetőknél tapasztalható az átlagtól eltérő családi, szociális háttér, azaz gyakrabban fordul elő a családi, rokoni környezetben a bűnelkövetés, a gyermek és a szülők alacsony iskolázottsága, a hátrányos szociális háttér, munkanélküliség. Amennyiben ehhez társul a családban előforduló bűnözés, akkor gyakran a fiatal- vagy gyermekkorú is összeütközésbe kerül a törvénnyel. Az okok még a családon belüli problémákra, a szülői felügyelet, a szeretetkapcsolatok nélkülözésére, a rossz baráti társaságra és a veszteni való hiányára vezethetők vissza az esetek többségében.

Hatósági eljárás során a gondozási-nevelési terv tartalmazza a gyermek, szülő, az esetmenedzser, a család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve a jelzőrendszeri tagok feladatait.

Az együttműködés során azt tapasztalják, hogy vannak családok – szülők, gyermekek -, akik megértik a probléma súlyát, a bűncselekmény következményeit viselik, és szülői odafigyeléssel kerülik az ismételt bűnelkövetést. A legsúlyosabb esetekben az elkövető gyermek védelembe vételének sincs igazán visszatartó ereje a további bűncselekmények elkövetésére, melynek végső kimenetele a gyermekvédelmi szakellátásba vagy büntetés-végrehajtási intézetbe történő bekerülés.

Súlyos probléma, hogy a különböző kábítószeres használat a hatóságok elől rejtve marad, hiszen a fogyasztók maguk is arra törekednek, hogy ne lepleződjenek le. Nagy a látencia, és a Szolgálat sok esetben tehetetlenül áll a problémával szemben. Veszélyes forrás az új tudatmódosító szerek használatánál, - amelyek gyakran semmilyen tiltólistán nem szerepelnek, hogy beláthatatlan egészségügyi veszéllyel fenyegetnek, hiszen gyakran az összetételük, illetve hatásuk a fogyasztó számára teljesen ismeretlen.

Fiatalkorú és gyerekkorú személyek által elkövetett bűncselekmények: testi sértés, garázdaság, rablás, lopás, kábítószerrel történő visszaélés, becsületsértés, sikkasztás, magánokirattal való visszaélés, közúti szabálysértés.

Az intézmény minden, gyerekeknek szervezett prevenció programját tekinthetjük általános bűnmegelőzési prevenció tevékenységnek.

Az óvodai és iskolai szociális segítők által szervezett csoportos foglalkozásaikban rugalmasan reagálnak a gyerekek problémáira, az őket érő veszélyforrásokat figyelembe véve állítanak össze tematikus foglalkozásokat. Az utcai szociális munkások rendőrséggel és a MIÖR-rel végzett gyermekvédelmi eljáratai a célzott bűnmegelőzési tevékenységeik közé tartoznak. Az elmúlt évekhez képest 2020-ban növekedett a rendőrségtől érkező jelzések száma, mely alapvetően a jelzőrendszeri tanácsadó egyeztető tevékenységének köszönhető. A pártfogó felügyelőkkel a bűnelkövető fiatalok kapcsán szoros az együttműködés.

- Észlelő és jelzőrendszer működtetése

A gyermekjóléti szolgálat feladatai közé tartozik az észlelő és jelzőrendszer működtetése, amely lehetővé teszi a gyermeket általában veszélyeztető okok feltárását, valamint az egyes gyermekek veszélyeztetettségének időben történő felismerését. Az észlelő-jelzőrendszer képezi a szolgáltatás egyik alappillért, mert az abban résztvevő szakemberek révén, a saját szakterületükön fellelhető, a családokkal és gyerekekkel kapcsolatos problémák jelzése során kerül a szolgálat látókörébe a megoldandó probléma. A jelzőrendszer működése egyúttal team munkát is jelent, mert a problémák összetettsége miatt a megoldás is sokszor a szakterületek együttműködése során valósul meg.

Az egyes szociális és gyermekjóléti tárgyú miniszteri rendelet módosításáról szóló 55/2015. (XI.30.) EMMI rendelet, önálló fejezetben tárgyalja – a törvényi rész hangsúlyozás érdekében - az észlelő és jelzőrendszer szabályozását. Minden szolgáltatónak jelzőrendszeri felelőst kell kijelölnie a helyi jelzőrendszeri munka hatékonyabb és koordináltabb működése érdekében, (heti jelentést készít). Feladatait a Gyvt. 17. §-a, az Szt. 64.§ (2) bekezdése és az NM rendelet. 9.§ (1) bekezdése szabályozza.

A Szolgálat által működtetett észlelő és jelzőrendszer figyelemmel kíséri a családok és gyermekek életkörülményeit, szociális helyzetét, szolgáltatások iránti szükségleteit. A Szolgálat a jelzőrendszer tagjait felhívja jelzési kötelezettségeire, fogadja a beérkezett jelzéseket, intézkedéseket tesz, melyről tájékoztatja a jelzéstevőt. Heti jelentést és éves jelzőrendszeri intézkedési tervet készít. Kapcsolatot tart az Országos Kríziskezelő és Információs telefonszolgálattal.

Nagyon fontos szerepe van a probléma megoldásában a jelzőrendszeri tagok időbeni információinak és a megoldásban való aktív közreműködésnek.

A törvényi előírás kötelezővé teszi a szakmaközi megbeszélések összehívását évente legalább hat alkalommal. A szakmaközi megbeszélésekre meg kell hívni a gyermekvédelmi jelzőrendszer azon tagjait, akik részvétele a gyermekek nagyobb csoportját érintő veszélyeztető tényezők megszüntetését célzó cselekvési terv kidolgozásához szükséges. Célja, hogy a szolgálat és az észlelő-jelzőrendszeri tagok együttműködését elősegítse, illetve hatékonyabbá tegye.

Minden év február 28-ig szakmai tanácskozást kell összehívni, melynek az előző év értékelése a feladata a jelzőrendszeri tagok bevonásával.

A család- és gyermekjóléti szolgálat konkrét esetekhez kapcsolódóan esetkonferenciát szervez, a család és az érintett szakemberek bevonásával. Ennek célja, a szolgáltatást igénybe vevő gyermeket és családot érintő információk cseréje, azok rögzítése, a feladatok meghatározása, illetve elosztása a résztvevő szakemberek és egyéb meghívottak között.

Az esetmegbeszélés mellett, de nem helyette az esetfelelősök, illetve esetmenedzserek esetkonzultációt tartanak.

A Szolgálatnál működő jelzőrendszeri koordinátorok a Család- és Gyermekjóléti Központ jelzőrendszeri tanácsadójával szorosan együttműködve végzik tevékenységüket. Azokkal a jelzőrendszeri tagokkal, amelyek a feladatukat városi ellátási területen látják el (pl. középiskolák, családok átmeneti otthonai) közös szakmaközi megbeszélések megtartása indokolt. Ennek szervezésében segítséget nyújt a jelzőrendszeri tanácsadó.

Az ellátási területen működő jelzőrendszer tagjainak együttműködéséről a Család- és Gyermekjóléti Központ fejezetében található részletes adatok.

A Szolgálat által biztosított gyermekvédelmi prevenciós tevékenységek bemutatása

Arany János úti Területi Szolgáltatási Központ programjai

2020-ban két nyári napközis tábort szerveztek. A nyári napközis táborokat 15-15 fő gyermek részvételével 1-1 fő családsegítő, mint táborvezető, és 5 fő családsegítő szervezte és bonyolította le. A kétszer ötnapos tábor,- mely júliusban és augusztusban került meghirdetésre,- tartalmasan, problémamentesen zajlott. A nyári napközis táborokra nagy érdeklődés, igény mutatkozik, de 1-2 tábor lebonyolításán túl nem tudnak többet vállalni, hisz a szolgálatnál az alapfeladat ellátását zavartalanul kell működtetni. 1 fő családsegítő a sajobábonyi családsegítővel már évek óta közösen szervezve két napközis tábort és egy bentlakásos tábort Balatonalmádi - Káptalanfüreden bonyolított le. A táborokban összesen 48 gyermek vett részt. A napközis táborok vonatkozásában arra törekedtek, hogy külső, szabadterei programokat állítsanak össze.

Avasi Területi Szolgáltatási Központ prevenciós tevékenysége

Az egyéni esetkezelés mellett nagy hangsúlyt fektetnek a közösségi szociális munkára, hiszen esetkezelésük során megbizonyosodtak arról, hogy a közösségi szociális munka hatékonyabb bizonyul a komplex problémamegoldásban. Ennek köszönhetően egy innovatívabb szolgáltatási struktúra állt fel, az Avasi Községi Térnek állandó közösségei vannak, bár az elmúlt év nagy részében online voltak kénytelenek működni. A kollégák figyelnek a területen megjelenő szakmai kihívásokra, és az ellátottak szükségleteire. Ennek megfelelően állítanak össze újabb szakmai terveket a hatékonyabb problémamegoldás érdekében.

A **Nyitott kapuk Játsszóház** az utcán csellengő fiatalok számára szabadon látogatható, előzetes bejelentkezés vagy állandó tagság nélkül biztosít szabadidős programot. A klub egyes foglalkozásai önállóan is élményt jelentenek, nem képeznek egymásra épülő folyamatot. A gyermekeknek a rendszeres találkozások alkalmával lehetőséget biztosítanak a közösségi cselekvés dinamikájának elsajátítására, amelynek részeként felkészülhetnek az önmegvalósításra és önérvényesítésre épülő jövőjükre, megismerhetik a hatékony társadalmi együttműködés módszereit. Elképzeléseik szerint a játszóházak során a gyermekekkel együtt felelevenített régi és új szokások fontos szerepet töltenek be a gyermekek identitásának kialakításában, a hagyományok őrzésében, tovább örökítésében vagy éppen újak megismerésében. A klubfoglalkozás által a gyermekek veszélyeztetettségének kialakulása megelőzhető, kiváltható a csellengés, csavargás.

A létszám változó: 15-50 fő, az iskolai leterheltségtől, időjárástól, és a gyerekek aktuális problémáitól függően, és persze a programoktól is. A gyerekek igénylik a foglalkozást, a törődést és az odafigyelést, nagyon fontos programelemmé vált ez a foglalkozás.

Miért is van szükség a gyermekeknek képességfejlesztésre, ha egyszer minden rendben van velük? - merülhet fel a kérdés. A képességfejlesztéssel kapcsolatos kétkedés mögött többnyire az a régebbi szemlélet áll, hogy ilyen fejlesztésre csak a problémás, sérült gyermekeknek van szüksége. Ideje azonban a képességfejlesztésre egy olyan lehetőségként tekinteni, amely a későbbi iskolai munka hatékonyságát alapozza meg; egy olyan lehetőségként, amely az élethez szükséges mozgásos, nyelvi, kognitív, érzelmi-szociális képességek kibontakozásában segít. Gyakori probléma, hogy az iskolába kerülő gyerekeknél gondok adódnak a kéz finom mozgásának fejlettségével és a kreativitással. Sajnos jelenleg ez minden negyedik-ötödik gyermeket érintő gond ebben az online világot előtérbe helyező környezetben, így érdemes korán felkészülni rá.

Egy kiegyensúlyozott, nyugodtabb, vidámabb természetű gyermekből később egy rugalmasabb, segítőkészebb ember lesz. A gyermekkorban megtanult alkotást, probléma megoldást és szépérzékét a későbbiekben több területen is tudják majd alkalmazni. Javítja a kommunikációs képességet és növeli az érzelmi intelligenciát is. Mivel ezek a foglalkozások megkivánják a figyelmet, így javítja a koncentrációt és a fegyelmezettséget is. Összegezve, csak előnye származik abból a gyermekeknek, ha ilyen tevékenységekben vehetnek részt, melyek közben sok szép élménnyel gazdagodnak is.

A **Hitel-S Program** adósságrendezési tanácsadási programja 2013 tavaszától foglalkozik rászoruló családokkal, alapelveik között szerepel az önkéntesség, a titoktartás, a semlegesség, közvetítés, a támogatói hálózat. A programban nem a lakásokra, hanem a családokra koncentrálnak, nem a lakás „megmentése”, hanem a család kereteinek újrafogalmazása, az önségítés megerősítése a cél. Az adósságrendezési tanácsadás 2016. 02. 17-én indult az Avasi TSZK, Szentgyörgy utcai telephelyén. Az ügyfélfogadás hetente kétszer elérhető az érdeklődők számára, szerda délután 14.00-17:30 óra között, illetve pénteken délelőtt 8.00-12.00 óra között. A személyes találkozókhoz előre egyeztetett időpont szükséges.

Táborok

A Napraforgó Nyári Napközis tábor 2020. június 29-én és július 3-án, az “Aprajafalva” Nyári Napközis tábor 2020. augusztus 10. és augusztus 14. között került megszervezésre. A gyermekek felügyeletében 4-4 fő családsegítő vett részt. A táborok reggel 7:30 órától délután 16:00 óráig (szerdán 17:30 óráig, illetve pénteken 12:00 óráig) nyújtottak felügyeletet és tartalmas elfoglaltságot a résztvevő gyermekek részére. Táborokat a barangolás jellemezte,

tehát a gyermekekkel nem az intézmény területén tartózkodtak, hanem kirándulásokkal, izgalmas szabadidős programokkal töltötték az időt. A táborokban összesen 22 gyermek vett részt.

Hátrányos helyzetű fiatalok **korrepetálását**, többnyire általános iskolások számára önkéntesek, közösségi szolgáltatók fiatalok, egyetemisták végzik, hetente több alkalommal, a felmerült igényekre reagálva.

Kassai úti Területi Szolgáltatási Központ prevenciós tevékenysége

A TSZK családsegítő kollégája a **bölcsődei szociális munkát** a Heim Pál Bölcsődében végzi.

A tanulásban lemaradt gyermekek részére **felzárkóztató, korrepetálási munka** keretében az iskolai tantárgyakból egy családsegítő kolléga, továbbá az intézmény fejlesztőpedagógusa fejlesztő pedagógiai foglalkozást végez.

2020-ban a pandémia miatt kicsit másképpen kellett megszervezni a **táborokat**. Összesen 67 fő jelentkezett. A digitális oktatás bezártsága, a gyerekek izoláltsága, és a szülők korlátozott számú szabadsága indokolta, hogy két héten át szervezzenek nyári tábort. A szigorú járványügyi, higiénés szabályozásokat figyelembe véve nem a Kassai TSZK-ban kerültek megrendezésre, hanem az Észak Erdő Zrt. Csanyik Erdőház Erdészeti Iskolájában. A programok lebonyolításában segített a Magyar Honvédség, a MIÖR és Lehoczki László, a Spider Mentőcsoport vezetője.

A Diósgyőr-Vasgyári Területi Szolgáltatási Központ prevenciós tevékenysége

A járványügyi intézkedések során csoportos prevenciós tevékenységet nem tudtak végezni. A programok szervezésénél évek óta nagy problémát jelent a helyhiány, mert nincs olyan tér, ami megfelelően tágas lenne csoportos foglalkozások lebonyolítására.

A **JED(L)IK nyári napközis tábor** célja a TSZK klienskörében gondozott gyermekek szabadidejének hasznos eltöltése, a segítő és ellátott közötti bizalmi kapcsolat erősítése. A szociális munka eszközeivel az ellátott gyermekek figyelemhiányára való fókuszálva megtalálni a segítő és kliens közötti kapcsolat megerősítésére való lehetőségeket. A nyári szabadidő hasznos eltöltésére való iránymutatás, a korcsoportok közötti kapcsolódási pontok megtalálása, esetleges pozitív baráti kapcsolatok kialakítása a gyerekek között, a látens problémák felszínre kerülése. A tábor ingyenes volt a résztvevők számára. A tárgyi feltételek biztosítása a családsegítő szolgálatban fellelhető játékok, kézműves tevékenységre alkalmas dolgok segítségével történt. A Vasgyári Községi házban zajlott a tábori programok nagy része, illetve sikerült egy napot az Erdei Iskolában, egy délutánt az Egyetemi sportpályán eltölteni a gyerekekkel. A résztvevők számára napi háromszori étkezést biztosítottak, illetve utaztatásukkal kapcsolatos költségeket vállalták. A tábor, ismerkedési délelőttel indult, majd a továbbiakban a Vakok és Gyengénlátók Egyesülete tartott a gyerekek számára érzékenyítő foglalkozást. Bűnmegelőzési előadáson is részt vettek a táborozók. Az Egyetemi Sportpályán fociztak, kosárlabdáztak. Egyik délelőtti kutyás bemutató keretein belül játszhattak a gyerekek az állatokkal. Az utolsó napot az Erdei iskolában töltötték, ahol kézműves foglalkozáson, repülőgép makettek bemutatóján vettek részt. Búcsúképpen, kis ajándékot kaptak a tábor résztvevői. A nagy sikerre való tekintettel 2021-ben is szeretnék megrendezni a programot.

A tevékenységekkel elérték céljukat, a gyermekek sokkal nyitottabbak és együttműködőbbek a segítő szakemberekkel, a tábor alatt kialakult barátságok továbbra is fennállnak.

Az Önkormányzat, mint fő pályázó a MESZEGYI-vel és a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal együttműködve a TSZK ellátási területén működteti **„A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok” (TOP-6. 9. 1-15-20116-0001)** **„Társadalmi integrációt elősegítő beavatkozások a Vasgyárban” a Területi Operatív Programot.**

A program rész céljai:

- Segítse elő a TOP-6.7.1 projekt előkészítését, az integrált lakókörnyezetbe költöztetendő személyek, vagy a projekt során a költöztetésbe bevont személyek felkészülését.
- Segítse elő a már az integrált lakókörnyezetben élők, vagy már az akcióterületen lévő felújított lakókörnyezetben élők „fogadókészségét”, az új családok befogadását.
- Javuljon az akcióterületen élő célcsoporti személyek jövőképe, növekedjen az önfenntartásra, a család és a háztartás fenntartására vonatkozó tudása, igénye.
- Javuljon a környezetben élők szolgáltatásokhoz való hozzáférése.
- Növekedjen azon személyek száma, akik társadalmi felzárkózást segítő, különösen oktatási, képzési és foglalkoztatási programokba kapcsolódnak.
- Növekedjen a célterületen élő személyek közül a foglalkoztatásba kerülők száma.
- Javuljanak a programba bevont iskoláskorú gyermekek/ fiatalok iskolai előrehaladási esélyei, tanulmányi eredményei és szabadidő eltöltési lehetőségei.

A Program keretében 2 fő szociális munkás (+2 fő szociális munkás MMSZ) és 1 fő vezető szociális munkás végzi a feladatokat.

Prevenációs tevékenység a Perecesi Területi Szolgáltatási Központban

A bűncselekmények döntő többsége a tanítási idő után történik. A probléma kialakulásának legfőbb okát a szabadidő hasznos eltöltésének hiányában látják. A kialakult veszélyhelyzet indukálja a családgondozást, a prevenációs szolgáltatás megelőzi a veszélyeztető helyzet kialakulását. A célcsoport a leoptimálisabb helyzetben a településrészen élő összes gyermek és szülője. A családgondozók véleménye alapján a szabadidős foglalkozások alkalmával a fiatalok megfontoltabbá válnak, jobban átgondolják cselekedeteiket. A szabadidős tevékenységek során közvetett, illetve közvetlen információkat kapnak a bűncselekmények elkövetésének következményeiről és az elkövetés felelősségéről. A foglalkozások alkalmával eredményesen kezelhetők a családban jelentkező nevelési problémák, hiányosságok káros hatása. A területen működő általános iskolákban halmozottan jelentkeznek a hátrányos helyzetű, nagy mozgásigényű, közösségbe nehezen beilleszkedő, illetve más problémákkal is küzdő gyermekek. Számukra szervezték a „dühöngőt”, melynek elsődleges célja a feszültség levezetése sportos tevékenység során, mivel a testnevelés órákon tanterv szerint kell dolgozni, kevés idő jut a játékra, amit a tanulók hiányolnak. Arra vállalkoztak, hogy felügyelet és megfelelő szabályok mellett kedvükre játszhatnak a gyerekek.

A korábbi évekhez hasonlóan, az alapfeladatok ellátása mellett nagy hangsúlyt helyeznek a prevencióra, melynek célja a gyermek családban történő nevelésének elősegítése, szocializációjának támogatása, veszélyeztetettség megelőzése.

Az **Észak-keleti Átjáró Egyesület Tanodájával** nagyon jó az együttműködésük. Jelenleg újabb pályázati forrásokra várnak, de reményeink szerint kora tavasszal újra be tudják indítani ezt a szolgáltatást. Az új szabályozás szerint a gyermek esélynövelő szolgáltatásként kerül bevezetésre, mint prevenciós szolgáltatás a Gyvt-be.

A nyári napközis tábort elsősorban a már évek óta visszajáró táborozó gyermekek vették igénybe 2020. évben is. Fő céljuk a szabadidő hasznos és tartalmas eltöltése, illetve a szülők tehermentesítése a nyári szünidő alatt. Helyszíne a Percesi Területi Iroda, de a járványhelyzetre való tekintettel igyekeztek minél több időt a szabadban eltölteni. A résztvevő gyermekek száma 13 fő volt.

A Kilián Bölcsődében megvalósított **bölcsődei szociális munka** során 2020. márciusáig tartottak kihelyezett segítségnyújtást az intézményben. A bölcsőde vezetőjével történt egyeztetés alapján, a problémás eseteket telefonos konzultáció során oldották meg a szakemberek. Célja az elsődleges prevenció biztosítása annak érdekében, hogy a gyermek lehetőség szerint ne kerüljön be a gyermekvédelem rendszerébe, valamint közvetlen segítségnyújtás a szülőknek, gondozónőknek, az intézmény dolgozóinak. A bölcsődében 2014. októberétől indult a szolgáltatás. Kezdetben a bölcsődei dolgozók elég távolságtartónak bizonyultak, amely azóta megszűnt és közvetlenebb kapcsolat alakult ki közöttük. A bölcsődébe járó családok rendezett körülmények között élnek, nem jellemző a szociális problémák előfordulása. Az elmúlt évek során jó kapcsolat alakult ki a bölcsőde és a Szolgálat között, hatékonyan segítik egymást. A gondozónők alkalmanként adománygyűjtést szerveznek, a begyűjtött ruhákat a Szolgálat klienseinek ajánlják fel. A szülők leggyakrabban önként keresik meg a szakembert problémáikkal, ilyenkor tanácsadással, információnyújtással, segítő beszélgetéssel nyújtanak segítséget. Ritkább esetben érkezik olyan súlyú jelzés, amit tovább kell küldeni a Szolgáltatási Központnak. 2020-ban 6 alkalommal, 21 fővel álltak kapcsolatban, telefonos konzultáció, tovább irányítás 9 esetben történt.

A Család- és Gyermekjóléti Központ által a gyermekvédelem területén végzett bűnmegelőzési tevékenység

A Család és Gyermekjóléti Központ szakmai tevékenységének hangsúlyos része a speciális szolgáltatások biztosítása.

- Utcai Szociális Munka

2 fő látja el az utcai szociális munka feladatait, szoros együttműködésben a Miskolci Rendőrkapitánysággal, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitánysággal, illetve a MIÖR-rel.

- Rendőrséggel végzett „Ifjúságvédelmi őrzőjárat”

Az előző évek tapasztalatai alapján 2020. évben is folytatódott a Miskolc város közterületein végzett ifjúságvédelmi őrzőjárat, amely az iskolakerülésre, egészségkárosító szerek fogyasztására, koldulásra, kéregetésre, kriminalizálódás megelőzésére, megakadályozására irányul. Az őrzőjáratok a tapasztalatok alapján Miskolc város közterületein, forgalmasabb utcáin, parkjaiban, bevásárló és szórakoztató központokban volt hangsúlyos. Ezen kiemelt

helyszíneken (Széchenyi utca, Centrum környéke, Szinva park és Pláza környéke, Búza tér, Dr. Antall József park, Szinva terasz, Európa tér stb.) az ellenőrzést visszatérően végezték a munkatársak.

- Miskolc Rendőrkapitánysággal végzett éjszakai őrzés

A 2020-as évben a koronavírus megjelenésével és az ehhez kapcsolódó társadalmi változások miatt ez a járőrszolgálat márciustól elmaradt.

- MIÖR-rel végzett őrzés

Keddi és csütörtöki napokon délelőtti órákban (kivéve a közoktatási szüneteket, illetve a kijárási tilalmat) belvárosi iskolakerülő őrzések zajlottak gyalogosan, nagyon eredményesen. Havi két péntek estén gyalogos, belvárosi szerfogyasztást ellenőrző őrzés tartottak a kijárási tilalmat kivéve, ugyancsak eredményesen, hiszen leginkább ilyenkor lehet ezeken a belvárosi vagy belváros közeli helyeken találkozni ittas, vagy dohányos 16 éven aluliakkal kapcsolatba kerülni.

- Felderítések

Az utcai szociális munkás munkaideje meghatározott részében – napközben és az esti órákban – felderítő munkát végez, bejárja azokat a területeket, helyeket, ahol a célcsoport előfordulása valószínűsíthető. Felkutatja a magatartásával, testi, lelki, értelmi fejlődését veszélyeztető, szabadidejét az utcán töltő, kallódó, csellengő, lakhelyéről önkényesen eltávozó, vagy gondozója által a lakásból kitétt, ellátás és felügyelet nélkül maradó gyerekeket. A felderítések célja, hogy a város minden pontján a kiskorúak csoportosulásának helyét megtalálja, a gyerekekkel kapcsolatot létesítsen, iskolák, óvodák, játszótérek környékén jelen legyen a város teljes területén. Ilyen esetekben nem csak a város frekventált helyeit látogatják, hanem a kieső városrészek megtalálása a cél, ahol kiskorúak tartózkodnak. Jelzés esetén az adott helyet több alkalommal, több időpontot lefedve célorientáltan felkeresik. A cél, hogy a fiatalok lássák, van kint szakember az utcán, akihez fordulhatnak baj esetén.

A legkeresettebb hely továbbra is a belváros, és annak környékén lévő parkok, játszótérek. Az iskolai időben nem az intézményben tartózkodó fiatalok elsősorban a Plázában és a Szinvaparkban vannak, illetve a parkolóházakban. 2020 nyarán a fiatalok elsősorban közterületeken voltak megtalálhatóak. A kéregető, kolduló gyerekek miatt a nagyobb áruházak parkolóit (főleg az Aldi és Lidl) több alkalommal felkeresték.

A pandémiás időszakban a kijárási korlátozás alatt is jelen voltak a belvárosban.

A felderített helyszínek 2020-ban: Belvárosi területek: 68 óra/év; Avas: 18 óra/év; Diósgyőr: 44 óra/év; Vasgyár és környéke: 8 óra/év; Győri kapu: 32 óra/év. További látogatott helyszínek: Szentpéteri kapu, Vörösmarty városrész, Hejőcsaba, Kilián, Avas, Diósgyőr, Búza tér, Újgyőri főter, Majláth, Soltész Nagy Kálmán, Király utca, Szondi György utca, Egyetemváros, Bulgárföld, Berekalja, Hősök tere, Pereces, Népkert, Tapolca, Tiszai Pályaudvar.

A 2 utcai szociális munkás felderítéssel töltött ideje 2020-ban a pandémia miatt erősen lecsökkent az előző évekhez képest.

Jövőbeni tervek, lehetőségek a felderítés során

A város különböző részein való megjelenés elsődleges fontosságú, hiszen a fiatalok rugalmasak. Ha egy-egy helyen már nem lehetnek, keresnek másikat. Az érdekük, hogy nyomon kövessék a találkozásaik helyszíneit, beavatkozzanak probléma esetén. Az állandó jelenlét preventív jellegű, az aktuális problémák megoldása rugalmasan, helyzethez alkalmazkodva történik. A fiatalokkal való beszélgetés kezdeményezése hasznos lehet szabadidejük eltöltésének szempontjából, illetve alternatív lehetőségek feltárására, az iskolába való bevonásra.

Rendszeres programok az év során

- Korrepetálás, táboroztatás
- Faosztás: Miskolc Önkormányzata minden év decemberében kb. 1 hónapra elegendő fát oszt ki az arra rászorulóknak között. Ebben a tevékenységben mind a családsegítő, mind az utcai szociális munkások részt vesznek. A faosztás a város különböző, általában a TSZK-k területéhez kötődő helyszíneken történt.

Fejlesztési tervek a 2021-es évre

- Szerda délutánonként alacsonyküszöbű szolgáltatás indítása a Család- és Gyermekjóléti Központban (az új, Mátyás király utcai épületbe történő beköltözés után). Gyermekeknek szerdánként 15:00-17:00-ig, szabadidős elfoglaltságok, melyekhez az eszközök már biztosítva vannak.
- A jó idő beálltával kedden és csütörtökön délutánonként szabadtéri játék és sportolási lehetőség biztosítása a népkerti játszó és sport park igénybevételével.

A MESZEGYI közösen gondolkodva az Önkormányzattal, a társszakmákkal való szoros összefogásban a továbbiakban is igyekeznek szolgáltatásain keresztül szolgálni a bűnmegelőzés ügyét a városban és a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiában foglaltakat helyi szinten megvalósítani.

A társadalmi bűnmegelőzés helyi szintű megvalósulásában minden olyan személy és szervezet közreműködésére szükség van, akik a bűnalkalmak számának, hatásának, az áldozattá válás kockázatának csökkentésére készek összefogni.

Az intézmény feladatának tekinti Miskolc Megyei Jogú Város Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Stratégiájának cselekvési programja mentén az ellátottjai tekintetében az átfogó célok közül elsősorban a gyermekvédelem, a drog és alkohol elleni fellépést, társadalmi felzárkóztatást és az integrációját célzó programokat, a kiberbiztonságot a kiskorúak és időskorúak tekintetében, a családon belüli erőszak elleni fellépést, illetve az áldozattá válás megelőzését.

6.2. A MISKOLCI ÖNKORMÁNYZATI RENDÉSZET 2020. ÉVBEN VÉGREHAJTOTT IFJÚSÁGVÉDELMI INTÉZKEDÉSEI

A Miskolci Önkormányzati Rendészet (a továbbiakban: MIÖR) az ifjúságvédelmi feladatait a társszervekkel a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Osztályával, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatal Gyámügyi és Igazságügyi Osztályával, valamint a MESZEGYI-vel és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Gyermekvédelmi Szakszolgálattal együttműködve szervezetteren végzi.

A MIÖR és a MESZEGYI közös ifjúságvédelmi tevékenységeinek érdekében a 2019. évben létrejött és azóta is funkcionáló együttműködési megállapodás tartalmazza a két szervezet közös munkájának irányvonalait, a résztvevő felügyelők, szociális munkások ellátandó feladatait.

Együttműködés célja:

- a tanítási időben oktatási intézményen kívül tartózkodó, szabadidejét az utcán töltő, kallódó csellengő gyermekek segítése,
- a lakóhelyéről önkényesen eltávozó, vagy gondozója által a lakásból kitett, ellátás és felügyelet nélkül maradó gyermek lakóhelyére történő visszakerülést elősegítő, szükség esetén átmeneti gondozásának, vagy gyermekvédelmi gondoskodásban részesítésének kezdeményezése
- Miskolc belvárosi tereinek, szórakozóhelyek környezetének ellenőrzése a közbiztonság és közrend védelmében

Operatív együttműködés:

- Iskolakerülést felderítő és ellenőrző őrzőjárat (hetente 2 alkalom)

A felderítés a MESZEGYI utcai szociális munkás kollégáival közösen, előre meghatározott útvonalakon történik.

Kiemelt feladat a közrend és közbiztonság fenntartását szolgáló, valamint a társadalom által elvárt alapvető normák és magatartási szabályok közvetítése a fiatalok részére.

A kiskorúakat veszélyeztető helyzetekben a beavatkozás az utcai szociális munkásokkal együttműködésben, a jogszabályok szerinti felhatalmazás alapján történik.

Amennyiben az iskolakerüléssel érintett gyermekek, fiatalok esetében a veszélyeztetettség mértékéből fakadóan hatósági beavatkozás válik szükségessé, úgy rendőrséggel való kapcsolatfelvétellel, intézkedésre kerül sor.

- Csellengés és egészségkárosító szerek köztereken való használatának ellenőrzését szolgáló őrzőjárat (havonta 2 alkalom)

A kiskorúakat veszélyeztető helyzetekben a beavatkozás az utcai szociális munkásokkal együttműködésben, a jogszabályok szerinti felhatalmazás alapján történik.

Amennyiben egészségkárosító szer használatával érintett gyermekek, fiatalok esetében a veszélyeztetettség mértékéből fakadóan beavatkozás válik szükségessé, úgy a mentőkkel, illetve rendőrséggel való kapcsolatfelvétel szükséges.

A MIÖR tevékenységei során a szóban forgó időszakban 7 alkalommal küldött jelzést a MESZEGYI részére az alábbi ifjúságvédelmi, családvédelmi ügyekben.

- romos ingatlanban élő szülők kiskorú gyermekekkel,
- kiskorú gyermek éjszaka, közterületen felügyelet nélkül,
- fiatalkorú gyermek közterületi szeszesital fogyasztás,
- kiskorú, fiatalkorú gyermekek verekedés közterületen.

A 2020. év elején megjelent, majd pandémiává alakult Covid-19 vírus nagymértékben befolyásolta a rendészet ezen évre meghatározott, együttműködéseinek is alapuló ifjúságvédelmi feladatainak ellátását.

2020. március 16. napján az iskolai, óvodai, bölcsődei bezárások, valamint a kijárási korlátozás elrendelése – mely szerint mindenki csak alapos indokkal hagyhatta el otthonát - által az iskolakerülést felderítő és ellenőrző őrzésközpontok és a hétvégén is zajló csellengés és egészségkárosító szerek köztereken való használatának ellenőrzését szolgáló őrzésközpontok 2020. júliusig elmaradtak. Júliustól a hétvégi éjszakai őrzésközpontok folytatódtak, majd szeptembertől az iskolakerülő őrzésközpont is működött egészen a második koronavírus hullám kezdetével elrendelt középiskolai online oktatás, valamint a 20.00 óra és 05.00 óra közötti időre meghatározott kijárási tilalom - 2020.11.11. - bevezetéséig.

A Miskolci Rendőrkapitányság Ifjúságvédelmi Őrzésközpontjai, melyre a rendészet minden alkalommal 2 fő közterület-felügyelőt biztosít, a fent már részletezett intézkedések hatására, január és február hónapok kivételével ideiglenesen felfüggesztésre került, a rendőrség fokozott ellenőrzési akcióiba beépítve egyedül végezte e tevékenységet.

A Covid-19 járvány részben befolyásolta a MIÖR társhatóságokkal, társszervekkel történő minden évben megrendezésre kerülő egyeztető megbeszéléseinek 2020. évre tervezett számát is, melyek a következő témákra épültek fel:

- A 2019. évben közösen elvégzett ifjúságvédelmi feladatok, intézkedések elemzése, kiértékelése, a 2020. évre vonatkozó tervezetek megvitatása, elfogadása,
- GISPÁN a rendészet által használt térinformatikai rendszer, mely segíti a társszerveket a külterületen élő családok, gyermekek felkutatásában,
- Környezetében megközelíthetetlen területen található ingatlanokhoz való eljutás, a rendészet terepjárói segítségével,
- A társszervek problémás családokkal szembeni családvédelmi, gyermekvédelmi intézkedéseinek rendészeti jelenléttel történő támogatása.

Továbbra is működött a kapcsolattartás a járványügyi intézkedések figyelembevételével a MIÖR és az iskolák, óvodák vezetői, pedagógusai, valamint az iskolarendőrök és szociális munkások között. A rendészet preventív jellegű megjelenéssel igyekezett biztosítani az iskolák környezetét, valamint szeptemberben, iskolakezdetkor az intézmények környezetében található gyalogátkelőhelyeket, a közbiztonság és közrend érdekében.

A Covid-19 járvány alatt zajló érettségi vizsgák idején a MIÖR fokozott ellenőrzéseket tartott a város legfrekvenciáltabb helyein található tereken, középiskolák környezetében, hogy a fiatalok csoportosulásának megakadályozásával elősegítse a járványügyi szabályok betartását.

A MIÖR felügyelői a közterületi szeszesital fogyasztás, csendháborítás, köztisztasági szabályok megsértése, valamint a kábító vagy pszichotrop anyag hatása alatt álló fiatalok személyekkel szemben több esetben kezdeményeztek intézkedést. A járőrök az intézkedés alá vont fiatalok személyre vonatkoztatva közvetlenebb beszélgetés formájában preventív jelleggel, figyelemfelhívással is éltek azokra a magatartásokra tekintettel, amelyekre bűncselekményt, szabálysértést valósítanak meg, illetve ennek megelőzésére, elkerülésére, valamint az általános jogkövető normák, magatartások megtartására, és az újabb jogsértés ismételt elkövetésének megelőzésére.

6.3. A MISKOLCI RENDŐRKAPITÁNYSÁG BŰNÜGYI OSZTÁLYÁNAK 2020. ÉVRE VONATKOZÓ IFJÚSÁGVÉDELMI JELENTÉSE

A rendőri tevékenység szerves része a bűnözés növekedésével szembeni globális reagálás, mely nem korlátozódhat csupán a bűnelkövetőkkel szembeni intézkedésre. A Rendőrkapitányság a bűnmegelőzés területén az elmúlt években is a bűncselekmények megelőzésének, az azt elősegítő körülmények széleskörű feltárásának, valamint a lehetőségeket kihasználva ezeknek a körülményeknek a lakosság felé történő közvetítésének tulajdonította a legnagyobb szerepet.

A bűnüldözési és bűnmegelőzési munkához szervesen és elengedhetetlenül hozzátartozik a társszervekkel történő kapcsolattartás, mert a kiskorúak veszélyeztetettsége és a fiatalok bűnözés elleni küzdelem ott eredményesebb, ahol a gyermek és ifjúságvédelemben érintett szervek között minden területen hatékony együttműködés alakult ki.

Ide tartozik a Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatal Gyámügyi Osztálya, a MESZEGYI, a Kormányhivatal Miskolc Járási Hivatala Népegészségügyi Osztálya, a Miskolci Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF), a Drogambulancia Alapítvány, a Klebelsberg Központ Miskolci Tankerületi Központja, a Miskolci Szakképzési Centrum, különböző művelődési házak, valamint a MIÖR, a Polgárőrség és a különböző vagyonvédelmi cégek.

A rendőrség prevenció eszközzeit áttekintve, elsősorban továbbra is a közterületi jelenlétnek van a leghatékonyabb bűnmegelőzési hatása, ezért az egyenruhás állomány a nap 24 óráját átfogó minél nagyobb jelenlétre törekszik, kiemelten kezelve a bűnyűileg veszélyeztetett területek visszatérő ellenőrzését.

A Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Életvédelmi és Államigazgatási Alosztályán egy fő foglalkozik a bűnmegelőzési és áldozatvédelmi feladatok ellátásával. Munkája fontos részét képezi a városban és annak vonzáskörzetében található általános és középiskolákban, kollégiumokban a bűnmegelőzési órák megtartása, valamint a D.A.D.A. Biztonságra Nevelő Iskolai Program általános iskolás diákok részére történő oktatása. Az előadó előzetes felkérésekre, osztályfőnöki órák keretein belül tart oktatást a kábítószerrel, új pszichoaktív

anyaggal való visszaélés és más bűncselekményekkel kapcsolatosan az áldozattá, illetve bűnelkövetővé válás lehetséges eseteiről.

2020. évben a pandémiás helyzet miatt csak egy alkalommal került sor szülőknek bűnmegelőzési előadás megtartására, melynek témái, az internet- és a félévi bizonyítványosztás veszélyei voltak.

A 18 éven aluli fiatalok alkoholfogyasztásának visszaszorítása érdekében az első két hónapban 2-2 alkalommal, (egyszer összevonva az ifjúságvédelmi őrzéssel) a társszervek bevonásával a Miskolci Rendőrkapitányság illetékességi területéhez tartozó települések szórakozóhelyein fokozott ellenőrzést tartottak, majd az év többi hónapjában a kialakult járványügyi helyzetre való tekintettel az őrzéssel beolvadt a fokozott ellenőrzésbe.

A kialakult járványügyi helyzet miatt a 2019/2020-as tanévben összesen 31 bűnmegelőzési előadás megtartására kerülhetett sor az általános- és középiskolákban, valamint kollégiumokban.

Az általános iskolások bűnmegelőző jellegű oktatása, felvilágosítása a D.A.D.A. programon keresztül valósult meg. A 2019/2020-as tanévben ilyen témájú órák megtartására csak 1 általános iskolában, összesen 2 osztályban, 4 órában volt lehetőség a járványügyi helyzet miatt.

A Miskolci Egyetem által szervezett, úgynevezett Lego táborban a 6-14 éves korosztálynak 2020. június-július hónapban 4 alkalommal, a Csanyiki Erdőház Erdei iskolában a 6-14 éves korosztálynak 2020. július és augusztus hónapban szintén 4 alkalommal került sor bűnmegelőzési előadás megtartására, az internet veszélyei, a 112-es segélyhívó használata és a nyár veszélyei témakörökben.

Az Ovi-zsaru programban 3 óvodai intézménnyel került sor együttműködési megállapodás megkötésére, a szükséges eszközök kitépítésére, azonban foglalkozások megtartására ez idáig szintén a kialakult járványügyi helyzet miatt nem volt lehetőség.

A fiatalkorú bűnözés struktúrájának alakulása az elmúlt időszak függvényében tervezhetővé tesz egyfajta megelőzési tevékenységet, vagyis előrevetíti azon területeket, ahol még inkább proaktív módon szükséges javítani a helyzeten. Oda kell menni, igény szerint és célirányosan meg kell találni azokat a közösségeket, ahol problémák vannak. Statisztikákra, beszámolókra támaszkodva be lehet határolni azon társadalmi közösségeket, amelyekre kiemelt figyelmet kell fordítani, természetesen a közterületek rendjét befolyásolni képes állami, önkormányzati és civil szervezetekkel együttműködve.

6.3.1. A gyermekkorú és fiatalkorú bűnelkövetők és az általuk elkövetett bűncselekmények

Az Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika (a továbbiakban: ENYÜBS) adatai alapján, a Miskolci Rendőrkapitányság illetékességi területén 2019. évben a gyermekkorú elkövetők száma 58 fő volt, a 2020. évi adatok szerint a gyermekkorú elkövetők száma azonban nagymértékben csökkent 8 főre. 2020. évben a gyermekkorú elkövetők

legtöbb esetben közrend elleni bűncselekmények (pl. garázdaság) elkövetésében vettek részt. Kiemelt tárgyi súlyú bűncselekmény elkövetése miatt 2020. évben sem kezdeményeztek eljárást gyermekkorú személlyel szemben.

A fiatalkorúak által elkövetett bűncselekmények vonatkozásában rendelkezésre álló adatok szerint, a fiatalkorú bűnelkövetők száma 2019. évben 459 fő volt, 2020. évben ez a számadat jelentősen visszacsökkent 188 főre.

6.3.2. A bűnelkövetés okainak bemutatása

A fiatalkori bűnözés okait vizsgálva, vannak objektív okok, amelyek a társadalmi, illetve a családi környezetben gyökereznek, és vannak szubjektív okok, amelyek az elkövető személyiségében rejlenek. A leggyakrabban előforduló objektív okok közé még mindig a családi problémák – alkoholista családi környezet, durva szülői bánásmód, helytelen nevelés – a rossz baráti környezet, a kortárs csoportok, a média, valamint az internet negatív hatása tartoznak.

A fiatalkori bűnözés szubjektív okai között továbbra is vezető helyen áll a társadalmi normák elvetése, az anyagi haszonszerzés, a szexualitás, a bosszú, az agresszivitás, a média, internet hatása, amit sok esetben a bűnöző életmódot folytató család, vagy baráti kör is erősít.

A bűnmegelőzési stratégia irányelvei adottak, ezeket az irányelveket felhasználva igyekeznek helyi szinten – anyagi és technikai lehetőségeikhez mérten – szabályozni a bűnmegelőzés kérdését, amit egyre nehezebb feladat elé állít mindenkit.

7. Civil szervezetekkel történő együttműködés

Az Önkormányzat kiemelt feladatának tekinti a gyermekek és családok helyzetének javítását. Felismerve a civil szervezetek által nyújtott segítség előnyeit, a családokat és gyermekeket segítő civil szervezetekkel továbbra is együttműködik és lehetőségeihez mérten anyagilag is támogatja őket.

A MESZEGYI több évtizedes működése során mindig törekedett kapcsolatrendszerének széles körű kiépítésére az ellátási struktúra bővítése érdekében. Minden TSZK jó kapcsolatot ápol a területén működő vagy városi szintű lefedettséggel bíró civil szervezettel, kulturális intézménnyel.

Az intézmény fontosnak tartja a civil szervezetek családokat támogató tevékenységeinek felkutatását, támogatási lehetőségeik (élelmiszer csomag, a gyerekek számára ruha, játék) megismerését, az ellátottak munkakeresési, elhelyezkedési lehetőségeinek bővítését, támogatását.

Az alábbi szervezetekkel alakult ki rendszeres együttműködés az ellátottak támogatása érdekében:

- Egyházi szervezetek
- Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Családok Átmeneti Otthona
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat
- Magyar Vöröskereszt
- Páli Szent Vince Szeretetszolgálat
- Katolikus Karitás
- Magyar Élelmiszerbank Egyesület
- A Miskolci Családokért és Segítőkért Alapítvány
- Család és KarrierPont
- Paktum Iroda (Munkaerő-piaci tanácsadó iroda)
- Önkormányzati képviselők
- Egyéni lakossági felajánlások
- Avalon International School tartós élelmiszer csomaggal támogatta a rászorulókat.
- Önmegvalósítás Egyesület

8. A hátrányos helyzetű családok és gyermekek további segítése, valamint a gyermekek egészségének védelme érdekében végzett tevékenységek

A hátrányos helyzetű családok segítése, valamint a gyermekek egészségének megőrzése érdekében az elmúlt évben is folytatódtak az alábbi programok.

8.1. MENTOR PROGRAM

A Lyukóvölgyi Családi Mentor Program 2016-os életre hívását a külterület adottságai, az itt élő családok számának növekvő száma, erősen fejlesztésre szoruló egészségügyi és szociális helyzete idézte elő. A területen működik konténer rendelőben a védőnői szolgálat és felnőtt-gyermek háziorvosi szolgálat, valamint szintén helyet kapott egy konténerben a MIÖR alközpontja. A pandémia miatt a területen csak a Védőnői Szolgálat és a Mentor program működik.

Lyukóvölgy Miskolc város külterületi része, melyen szénbánya működött. A völgyet kiskertes, víkend házas övezet jellemezte. A területen az áram kivételével közmű, csapadék elvezetés, aszfaltos utak nincsenek, az infrastrukturális elemek hiányosak.

A területen az Önkormányzat partnereként a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület tevékenykedik. Tevékenységeik székhelye az Önkormányzat területén lévő épületben, az ún. Községi Házban található.

A programban részt vevő szakemberekkel, intézményekkel napi szoros kapcsolattartás és segítségnyújtás működik. Ezen mentor program segítségével kicsit ellensúlyozni lehet a területen dolgozó szakemberek túlterheltségét, illetve lehetőség van az egyéb fertőző megbetegedések növekedésének csökkentésére.

A mentor program legfőbb alappillérei a 12 fő (önkormányzat által közfoglalkoztatott) helyi roma asszonyból álló mentorcsapat, valamint az őket koordináló szociális- és egészségügyi koordinátor. A program fenntartója biztosította az eszközöket és feltételeket korlátozott számban. A mentorokat a közösségből való kiválasztásuk példaértékűvé teszi, ezáltal is motiválják az itt élőket. A mentorok általános iskolai végzettséggel rendelkeznek, ismerik az alapvető higiénés szabályokat, védőnői gondozásban együttműködtek, a családban belüli nevelési és emocionális kapcsolataik példaértékűek.

A program mottója, hogy azok a családok, akiknek szüksége van a támogatásra, szakszerű többretű, fokozatos mentorálást kapjanak addig, amíg szükségesnek látszik. A családok önkéntes alapon kapcsolódhatnak a programba, így vehetik igénybe a szolgáltatásokat. A mentoráltak összetétele változatos, olyan családoknál, ahol kiskorú gyermek van a háztartásban, természetesen gyakrabban felmerül az egészségügyi szolgáltatás iránti igény. A mélyszegénységben élő idős mentoráltak életét esetenként tovább nehezíti bármilyen függőség, szenvedélybetegség. A kisgyermekes családok védőnői tanácsadással is támogatva kaphatnak gyermekruhákat és cipőket, valamint egyéb felszerelések kölcsönzése is lehetséges (babakocsi, kiságy, légzésfigyelő, csecsemőmérleg, porlasztó, kiskád, babahordozó).

Az elmúlt években több változás is történt, jelenleg egy egészségügyi koordinátor végzi a programot, háttérben segítséggel. A kezdetben 10 fős mentor csapat létszáma 12-re bővült az évek alatt a terület nagysága, valamint a családok létszáma miatt, illetve a minőségi mentorálás céljából.

A mentorok egy egészségügyi és szociális tréningen vettek részt, amelyet fél évente ismételnék. A mentor minden esetben egyeztet a koordinátorokkal, köti őket a titoktartás és a jelzési kötelezettség a koordinátorok felé, akik továbbítják a jelzőrendszer tagjai felé a problémát

A mentorok az összekötő láncszem a családok, illetve a védőnők, és a gyermekjóléti szolgálat között, mely elsősorban információ továbbítást takar. Igyekeznek a családoknál felmerült problémákat orvosolni, támogatni a családot a folyamatban, az ügyintézésben nyújtanak pontos, fontos információkat. A védőnői látogatások igény szerint az ő kíséretükkel zajlanak.

A családok mentorálása az alábbiakat tartalmazza:

- ruha adományozása,
- mosó és tisztítószer adása, mosókonyha ajánlása,
- tetűirtószer adása, valamint az irtás szakszerű elsajátítása,
- élelmiszer, vetőmag adományozás,
- pékáru osztás,
- egyéb ügyintézésekben segítségnyújtás, telefonhasználat (időpontkéréshez, ügyintézéshez),

- szemétszedési akciók, lakás és környezet rendezési tanácsok.

Az ellátott családok nagy területen szétszórva élnek Lyukóvölgyben. A domborzati sajátosságoknak köszönhetően a mentorok sok esetben látogatnak el hegytetőn, vagy még azontúl is élő családokhoz. Saját bőrükön megtapasztalják a közlekedési nehézségeket, útviszonyokat, sok esetben a közkút nehezen elérhetőségét.

Az adományokra folyamatos az igény. A családok élelmiszer-adományozásban részesülhetnek, hétvégén és ünnepnapokon az Élelmiszer Banktól, valamint a Lyukói Községi Házban a Máltai Szeretetszolgálat által van lehetőség korlátozott számban élelmiszeradomány elérésére.

A mentorált családok létszámát folyamatos változás jellemzi. A családok költözései Lyukóvölgyön belül, illetve innen más településre, vagy családok települése erre a külterületre, folyamatos munkát szolgáltatnak. Jelenleg 272 fő mentorálttal dolgoznak.

A mentorok a családlátogatások alkalmával tapasztalhatják azt is, hogy történt-e változás a családban. Szerencsés esetben a családtagoknak sikerült elhelyezkedniük, ezáltal javult a család anyagi helyzete, mely okot ad a további fejlődés elérésére. Gyakran szembesülnek azzal, hogy anyagi helyzetben ugyan nem történt változás, viszont a mentorálásnak köszönhetően változott az igény a tisztaságra, változott a napi rutin, szervezettebb lett a család működése, esetenként eljutnak arra a szintre, hogy tervezni is mernek. A családok kapnak segítséget az étkeztetésben is, az iskolai szünetekben gyermekétkeztetés formájában is, melyet a MESZEGYI TSZK-i koordinálnak.

A gyermekek óvodai és iskolai ellátottsága a közeli oktatási intézményekben megoldott. A programban hely hiány miatt jelenleg nincs lehetőség arra, hogy a gyermekek szintjén akár játékos formában a tisztaság, takarítás, higiénia javításán dolgozzanak.

A gyermek, illetve felnőtt programok szervezési feladatait a Községi Ház látja el, különböző programjaikkal lehetőséget teremtve a közösségépítésre.

A családok életében beálló változás a kapcsolattartásra is kihatással van. A különböző támogatott képzések pozitív hatással vannak a családok anyagi életére, azonban a tapasztalatok szerint nem vezet tartós pozitív eredményhez, az itt élők munkaerő-piaci helyzete hosszú távon nem javul. Amikor képzésben vannak, nehezebben tudják kivitelezni az adományok átvételét.

8.2. A VÉDŐNŐI GONDOZÁS ÉS A GYERMEKEK EGÉSZSÉGES FEJLŐDÉSÉT SZOLGÁLÓ SZŰRŐPROGRAM

2016. május 01-től a Miskolci Egészségfejlesztési Intézet (a továbbiakban: MEFI) feladata Miskolcon a védőnői és iskola-egészségügyi ellátás biztosítása.

A szolgálat keretében a várandós anyák és a 0-6 éves korú gyermekek gondozását **54 területi**, a többségében állami fenntartású oktatási intézményekben tanulók ellátását pedig **22 iskola védőnő** végzi.

2020. évben **11 iskolaorvosi** státusszal rendelkeztek, melyből 1 közalkalmazotti és 10 vállalkozói főállású státusz. Sajnos az évek óta fennálló orvos hiány 2020-ban is nehezítette munkájukat, 9 státuszon helyettesítésekkel kényszerültek megoldani a feladatellátást, mely a szakmai munka minőségére, eredményességére nincs pozitív hatással.

Területi védőnői szolgálat

A területi védőnői ellátás lefedettsége – 54 védőnői körzet által - biztosított a város egész területén. Az összes ellátotti létszám a 2020. december 31-i állapot szerint 9 294 fő, mely az előző évhez képest 3 %-kal csökkent.

Gondozási csoportonkénti megoszlás, valamint a szociális okból fokozott gondozást igénylő¹ ellátottak számát és arányát az alábbi táblázat mutatja.

	Várandós anyák /fő	0 - 35 hó /fő	Oktatási intézménybe nem járó, otthon gondozott tanköteles korú gyermekek /fő	Összesen /fő
létszám	769	8 516	9	9 294
szociálisan fokozott gondozást igénylők	55	925	3	983
szociálisan fokozott gondozást igénylők aránya	7,15%	10,86%	33,33%	10,58%

Miskolcon a **várandós anyák** száma 18%-kal nőtt, a szociálisan fokozott gondozást igénylő várandósok aránya közel 5%-kal csökkent. Megfigyelhető azonban, hogy a fokozott gondozást igénylők esetében évről évre csökken a saját hatáskörben gondozottak száma, míg a jelzőlappal² rendelkezők aránya nő. Az előző évhez hasonlóan a gravidák 2,3 %-a volt kiskorú (14 év alatti nem volt). Mind a szociális, mind az egészségügyi okból fokozott gondozást igénylő várandósok gondozására fokozott figyelmet fordítanak a védőnők. Az önálló védőnői tanácsadás jogszabályban előírt feladat, mely az utóbbi években a várandósgondozás terén is egységesen megvalósult a városban.

A védőnők családgondozói munkája a várandósgondozáson túl elsősorban a kisgyermekes családokra irányul.

A **0-6 éves** korú gyermekek száma 404 fővel (4,5%) csökkent, melyben szerepet játszik a 6 éves kori kötelező tankötelezettség. A fokozott gondozást igénylők aránya közel 11% volt, mely az előző évhez képest minimális csökkenést mutat.

A fokozott gondozást igénylő 0-6 éves korú gyermekek 2/3-a saját hatáskörben gondozható. Ennél a korcsoportnál szintén megfigyelhető, hogy nő a jelzőlappal rendelkezők aránya.

¹ Szociális okból fokozott gondozás: környezeti vagy egészségügyi + környezeti okból fokozott gondozást igénylők

² Jelzőlap: Az észlelő és jelzőrendszeri tagok számára, a jelzés megtételére készített formanyomtatvány

A nyilvántartott **7-16 éves** korú otthon gondozott gyermekek száma 9 fő volt, mely az előző évhez képest 40%-kal csökkent. A fokozott gondozást igénylő 3 főt veszélyeztettként (jelző lappal ellátott) gondozták a védőnők.

Az elmúlt évek adatait tekintve megállapítható, hogy a területi védőnők esetében az ellátotti létszám csak minimálisan csökkent. Ezek az adatok azonban városi szintű összesítést tartalmaznak, és nem látszik az egyes területek közötti különbség és ingadozás. A városban jelenleg 20 telephelyen 54 területi védőnői körzet működik, melyből 2 ún. vegyes körzet (általános iskolai feladatokat is ellát a védőnő). Az átlag gondozotti létszám 172 fő, azonban a körzetek közötti szórás viszonylag nagy, a körzetek létszáma jelentős különbséget mutat.

E nagy különbségnek több oka van. Egyrészt tudatosan alakítják így a körzeteket, mert az egyenlő feladatelosztás és terheltség nem csupán a létszámokban rejlik, fontos figyelembe venni a földrajzi területet és adottságokat, a lakosság összetételét, szociális helyzetét. Nem hasonlítható össze egy lakótelepi körzet és egy külterületi, halmozottan hátrányos helyzetű település rész még a városon belül sem.

Másrészt viszont rajtuk kívül álló tényező, hogy a városban nagyarányú a vándorlás – legfőképp a hátrányos helyzetű családok körében –, s ez rövid időn belül megváltoztatja a körzetek szerkezetét, összetételét. Az összetétel dinamikus változása szükségessé teszi a körzethatárok folyamatos felülvizsgálatát, szükség esetén módosítását.

A pandémiás helyzet következtében 2020. márciustól – a fertőzésveszély csökkentése érdekében – a személyes kontaktok csökkentése mellett a családlátogatások esetében a távkonzultáció került előtérbe. Ennek ellenére a rendszeres kapcsolattartás biztosított a családok számára.

A hátrányos helyzetű, veszélyeztetett családok száma az elmúlt években folyamatosan nő, az elszegényedés egyre több családban érezteti hatását. A járványügyi helyzet sok esetben tovább súlyosbította a problémákat.

Általános problémák, elhanyagolás, bántalmazás miatt tett jelzések száma 330 volt, mely 16%-os emelkedést mutat az előző évhez képest. Egészségügyi hatósági intézkedésre nem került sor.

A veszélyeztetett családok segítése érdekében folyamatos a kapcsolattartás, és az esetek túlnyomó részében eredményes az együttműködés a Szolgálat munkatársaival. 2020-ban a 33 napon belül vissza nem jelzett esetek száma 60%-kal csökkent, mely szintén a jó együttműködésre utal.

Az esetmegbeszélések száma 2020. évben felére csökkent, melyben a járványhelyzet jelentős szerepet játszott.

Javaslatok:

- a pandémiás helyzet ellenére rendszeres (online) „találkozások”, megbeszélések
- a területileg illetékes védőnő tájékoztatása minden intézkedésről
- a várandós/gyermek gondozásba vétele esetén folyamatos kapcsolattartás a szakemberek között, naprakész információátadás

Iskola-egészségügyi szolgálat

A **6-18 éves** korosztály ellátása az oktatási intézményekben történik. Az iskola-egészségügyi ellátásban 44 állami, általános és középfokú oktatási intézményben biztosítjuk az ellátást, ezen túlmenően 3 alapítványi és 4 egyházi intézménnyel van együttműködési megállapodásuk.

2019/2020 tanévben összesen 17 676 fő volt az oktatási intézményekben ellátandók száma. Együttműködési megállapodás alapján egyházi, alapítványi iskolákban ellátott tanulók aránya 8%. Az oktatási intézményekben az SNI gyermekek, fiatalok száma összesen 1 311 fő, 7%. Az általános iskolákban 8,62%, míg a középfokú oktatási intézményekben 6,38% az érintettek száma. A szociális okból veszélyeztetett tanulók számáról megbízható adatok nem állnak rendelkezésükre. Folyamatosan törekednek az oktatási intézményekkel való jó kapcsolat kialakítására és megtartására, mellyel biztosítható a védőnők szakmai elismerése, zavartalan munkavégzése.

Az **egészségnevelési munka** az óvodások és iskolások teljes körére kiterjed. A középiskolákban a legintenzívebb, amit a serdülőkorúak gondozása feltétlen megkíván. Egyre nagyobb számban igénylik a diákok az egyéni foglalkozást, ami azt is jelzi, hogy bizalmat éreznek az iskolavédőnők iránt. A védőnő egyéni feltáró beszélgetés keretében mélyebben megismerkedhet az életvezetési problémákkal, saját kompetenciának megfelelően mérlegel, eldönti, hogy ő maga tud-e segíteni vagy szükség szerint bevon a folyamatba pedagógust vagy külső szakembert. Ha a védőnő által észlelt probléma kezelése fokozott gondozás módszerével nem oldható meg, továbbra is fennáll, kiújul, esetleg súlyosbodik, akkor az iskolavezetésével egyeztetve írásban jelez a család- és gyermekjóléti szolgálat felé.

Az iskola-egészségügyi ellátás részéről 21 jelzés (19 általános- és 2 középiskolai) történt a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat felé, 7 esetben vettek részt esetmegbeszélésen az iskolavédőnők.

A 2019/2020. tanévben 51 iskola **7 132** tanulója volt kötelezett **szűrővizsgálatra**:

- 14 középiskola, 6 gimnázium 6., 8., 10., 12. évfolyamos tanulói 3 165 fő,
- 31 általános iskola 2., 4., 6., 8. évfolyamos tanulói 3 967 fő.

A pandémiás helyzet miatt 2020. márciusától az iskola-egészségügyi ellátás akadályozott volt, a tanév utolsó hónapjaiban a szűrővizsgálatok lebonyolítására nem volt lehetőség. Ezáltal a szűrésre kötelezett tanulóknak csak 70%-a vett részt a szűrési programban. A kampányoltások lebonyolítása május hónapban megtörtént.

A 2019/2020. tanév szűrési programjának megállapításai:

- újonnan kiszűrt hipertóniás gyerekek száma: 113 fő (2,3%),
- testi fejlettség >90 pc feletti gyerekek száma: 324 fő (6,6%),
- elégtelen látásélesség miatt újonnan kiszűrt gyerekek száma: 370 fő (7,5%), akik közül 2. osztályban kiszűrt gyermekek száma: 5 fő,
- mozgásszervi rendellenesség miatt újonnan kiszűrt gyerekek: 653 fő (13,2%),
- pajzsmirigy rendellenesség miatt újonnan kiszűrt gyerekek száma: 35 fő (0,7%),
- elégtelen hallás miatt újonnan kiszűrt gyerekek száma: 45 fő (0,9%), akik közül 2. osztályban kiszűrt gyermekek száma: 0 fő.

Tekintettel, hogy a szűrési program csak 70%-ban valósult meg, az újonnan kiszűrt eltérések nem viszonyíthatók az előző évek adataihoz.

A szűrőprogram keretében – a felmenő rendszerben végzett kötelező **védőnői és iskolaorvosi szűrővizsgálatok**on túl – speciális EKG-vizsgálat és átfogó egészségfejlesztési foglalkozások, pszichológus által koordinált oktatás zajlott, segítve a tanulók felkészülését a felnőtt korra. A tanulók két előadást hallgathattak meg, melyek életkorukra tekintettel tematikusan kerültek felépítésre:

- a jogszabályban rögzített, évfolyamonként meghatározott témájú egészségnevelés interaktív formában védőnők moderálásával,
- az egészség, társas kapcsolatok, káros szenvedélyek, függőségek, iskolai zaklatás interaktív formában történő feldolgozása pszichológus és egészségnevelő tanár közreműködésével.

A COVID-19 járványhelyzet a védőnői és iskola-egészségügyi ellátásban is sok nehézséget okozott, igyekeztek alkalmazkodni az új élethelyzethez, és a lehetőségeikhez mérten továbbra is maximálisan ellátni feladataikat.

9. Értékelés

Az Önkormányzat fenntartásában működő MESZEGYI minden évben beszámol az előző évben végzett gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatairól. Ennek révén a beszámoló éves szinten és naprakészen átfogó képet nyújt az elvégzett gyermekjóléti tevékenységről, a terület nehézségeiről, a megoldandó feladatokról.

Már az előző évi beszámoló kapcsán is megtapasztalhattuk a világjárvány embert próbáló és mélyreható hatásait, amelyek traumái csak tovább fokozódtak és gyűrűztek be a második és harmadik hullám idején a társadalmi, gazdasági élet minden területére.

A mindennapokban ez a családok, egyének életét olyan mértékben átrendezte, felerősödtek a bezártságból eredő gondok, munkahelyek elvesztése, kilátástalan anyagi helyzet stb., amelyek az eddigi klasszikus értelemben vett gyermekjóléti és gyermekvédelmi munkavégzést is új mederbe terelte, közvetlenül begyűrűzött a probléma a szakemberek, segítők munkavégzésébe, sokkal nagyobb kihívások elé állítva őket.

A MESZEGYI - a sok-sok nehezítő körülmény ellenére is - az elmúlt évben is eleget tett a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátására, talán még szorosabbá vált a kapcsolat a rendőrséggel, a MIÖR munkatársaival, a civil szervezetekkel, pontosan az egymásra utaltság okán, a tenni akarás és feladatellátás érdekében. A korlátozott intézkedési lehetőségek hátrányait sikerült áthidalni az elektronikus felületen való kapcsolattartással, amely a folyamatosságot tudta biztosítani a munkavégzésben.

Továbbra is óriási gondot és logisztikai feladatot jelent az intézménynek a szakember utánpótlás, a fluktuáció kezelése, a dolgozók megbetegedésből adódó kiesések megoldása. Ezzel a problémával folyamatosan foglalkozni kell, jelzéssel élni, hiszen a magas szakértelemmel és hivatástudattal rendelkező dolgozók megbecsültségének alacsony szintje olyan feszítő gond, amely a gyermekvédelmi rendszer alapjait rengetheti meg.

A család- és gyermekvédelemben dolgozók folyamatosan és még fokozottabban szembesülnek az egyének, a „sokproblémás” családok életében jelentkező gondokkal, zűrzavarokkal, védelmük és támogatások biztosítására egyre nagyobb energiát kell mozgósítaniuk, úgy hogy a gazdasági válság egyre inkább éreztetési hatását az egyébként is nehézségekkel teli életükben. Szükség van a szociális szakma társadalmi és anyagi elismerésére, mivel jelentős mentális igénybevételnek vannak kitéve.

A szakmai feladatok teljesítésében tapasztalt javuló tendenciák ellen hatott a világjárvány, az ennek következtében elrendelt veszélyhelyzeti korlátozó intézkedések hatására bizonyos szolgáltatási elemek felfüggesztésre, kiiktatásra, korlátozásra, vagy formájukat tekintve átszervezésre kerültek. Egyfajta megtorpanás, bizonytalanság észlelhető a fokozódó terhek alatt a feladatellátásban, láthatóan felerősödött a bizonytalanság. A jogszabályi háttér és keretrendszer jelenleg csak részben képes a nagy ívű, rugalmas, a feladatellátás struktúrájának fejlődését optimálisan támogatni. Azonban ebben a helyzetben is elengedhetetlenül fontos, hogy a prevenció keretében még fokozottabban fókuszáljunk a sokrétű koordinálás révén a

hátrányos környezeti hatások megváltoztatására és az egyének problémamegoldó készségeinek és képességeinek erősítésére, a következetes nevelés segítésére.

Öröndetes a szociális segítő munkakört betöltő munkatársak sokrétű segítségével, a problémák összetettsége miatt a team munka eredményes alkalmazása. A szakmai protokollok alapján a kompetencia határok tisztázásra kerültek, amely újabb lendületet adott a hatékonyabb munkavégzésnek. A jelzőrendszer azonban továbbra sem működik egységesen, az információcsere nem kellően hatékony.

A szakmai feladatellátás eszközrendszerében a konzultációk, esetmegbeszélések és esetkonferenciák továbbra is kiemelten hatékony megoldást, iránymutatást és segítséget jelentenek a családok helyzetének közös értékelésére, a kiút megfogalmazására, amelyek eredményessége továbbra is a jó kommunikáción alapul. A feladat jellegéből adódóan a város területén is túlmutató hatáskörrel és felelősségi kompetenciával kell az intézménynek a munkavégzést szerveznie és teljesítenie, azonban a pandémia nehezítette a megfelelő kapcsolattartást, konzultációk megtartását.

A közös munka eredményességének elérése érdekében még szorosabb összefogásra van szükség a gyermekvédelmi munka összes szereplőjétől, érintettjétől, mert ilyen kritikus időszakban a város önkormányzatának elengedhetetlenül fontos szerepe van a támogató szerep biztosításában, az egyensúly és bizalom megteremtésében a feladatellátást végzők irányába, hiszen a gyermekek, fiatalok, a családok biztonsága és elfogadható szintű elégedettsége csak így garantálható.

A gazdasági nehézségek tükrében az önkormányzat és az intézmény minden lehetséges eszközzel arra törekszik, hogy:

- a család- és gyermekjóléti feladatellátás személyi és tárgyi feltételeit folyamatosan javítsa,
- a munkatársak digitális tudását fejlessze az online-térben történő segítségnyújtáshoz, melynek technikai feltételrendszerét is szükséges továbbfejleszteni,
- a gyermekvédelmi jelzőrendszer szereplői között a kapcsolati rendszert tovább erősítse, egységesítse.

Egyre nagyobb kihívást jelent a szenvedélybetegségek megjelenése a MEGSZEGYI ellátottjai körében. A felnőttek számára is korlátozottak az ellátórendszer lehetőségei - főként a pszichoterápiás módszerek elérési útvai, azonban a szerhasználó fiatalok számára nem található adekvát segítség nem csupán településünkön, hanem a megyében sem. A tervezett gyermekpszichiátriai osztály megnyitása és a célzottan fiataloknak szóló szenvedélybeteg rehabilitációs lehetőségek elengedhetetlenek lennének.

A veszélyeztetett gyermekek családban tartásához a korlátozott férőhelyszámmal működő családok átmeneti otthonainak bővítése sok krízishelyzet megoldásában segíthetne. A CSÁO és GYÁO új telephelyre történő elhelyezése továbbra is kiemelten fontos, megoldásra váró feladat.

A fenntartó önkormányzat a MESZEGYI-n keresztül biztosítottak látja a megfelelő szintű szakmai feladatellátást, a folyamatos konzultációk, egyeztetések révén naprakészen, pontos információkkal rendelkezik a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatokról, melynek eredményeként hathatósan és azonnal van lehetőség a kritikus helyzetekben beavatkozást végrehajtani és eredményes megoldásra jutni.

Záradék:

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata 2020. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatairól szóló beszámolóját - figyelemmel a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 46. § (4) bekezdésére - Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának Polgármestere/2021. (.....) számú határozatával 2021. napján fogadta el.

Miskolc, 2021.....

Veres Pál
polgármester